

Broj: 03-11-838/2022
Sarajevo, 01.07.2022. godine

**PARLAMENT FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE**

Bosna i Hercegovina Federacija Bosne i Hercegovine PARLAMENT FEDERACIJE SARAJEVO			
Primljeno: 04-07-2022			
Opis posla	Priloga	Vrijednost	
01,02-11-		1436/22	

- Predstavnički dom-
gosp. Mirsad Zaimović, predsjedavajući
- Dom naroda –
gosp. Tomislav Martinović, predsjedavajući

Poštovani,

U skladu sa članom 18. Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 04/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25/22), radi informiranja, dostavljam Vam **DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE ZA PERIOD 2023-2025. GODINA**, koji je usvojila Vlada Federacije Bosne i Hercegovina na 321. sjednici, održanoj 30.06.2022. godine.

S poštovanjem,

GOVERNMENT

Na osnovu člana 19. stav 4. Zakona o Vladi Federacije BiH (Službene novine Federacije BiH br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 321. sjednici održanoj 30.06.2022. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine usvaja Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2023.- 2025. godina.
2. Zadužuje se Federalno ministarstvo finansija da, nakon što Fiskalno vijeće Bosne i Hercegovine usvoji Dokument globalnog okvira fiskalnog bilansa i politika za period 2023.-2025. godina, u slučaju potrebe revidira Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2023.-2025. godina i isti dostavi Vladi Federacije BiH na razmatranje i usvajanje.
3. Dokument iz tačke 1. ovog zaključka uputit će se Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine radi informisanja i objaviti na web stranici Federalnog ministarstva finansija.
4. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

V. broj: 981/2022
30.06.2022. godine
Sarajevo

BOSNIA AND HERZEGOVINA
FEDERATION OF BOSNIA AND HERZEGOVINA
GOVERNMENT

На основу члана 19. став 4. Закона о Влади Федерације БиХ (Службене новине Федерације БиХ бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06), Влада Федерације Босне и Херцеговине на 321. сједници одржаној 30.06.2022. године, доноси

ЗАКЉУЧАК

1. Влада Федерације Босне и Херцеговине усваја Документ оквирног буџета Федерације БиХ за период 2023.- 2025. година.
2. Задужује се Федерално министарство финансија да, након што Фискално вијеће Босне и Херцеговине усвоји Документ глобалног оквира фискалног биланса и политика за период 2023. -2025. година, у случају потребе ревидира Документ оквирног буџета Федерације БиХ за период 2023.-2025. година и исти доставити Влади Федерације БиХ на разматрање и усвајање.
3. Документ из тачке 1. овог закључка упутит ће се Парламенту Федерације Босне и Херцеговине ради информисања и објавити на веб страници Федералног министарства финансија.
4. Овај закључак ступа на снагу даном доношења.

В. број: 981/2022
30.06.2022. године
Сарајево

GOVERNMENT

Na temelju članka 19. stavak 4. Zakona o Vladi Federacije BiH (Službene novine Federacije BiH br. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 i 8/06), Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 321. sjednici održanoj 30.06.2022. godine, donosi

ZAKLJUČAK

1. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine usvaja Dokument okvirnog proračuna Federacije BiH za razdoblje 2023.- 2025. godina.
2. Zadužuje se Federalno ministarstvo financija da, nakon što Fiskalno vijeće Bosne i Hercegovine usvoji Dokument globalnog okvira fiskalne bilance i politika za razdoblje 2023. -2025. godina, u slučaju potrebe revidira Dokument okvirnog proračuna Federacije BiH za razdoblje 2023.-2025. godina i isti dostavi Vladi Federacije BiH na razmatranje i usvajanje.
3. Dokument iz točke 1. ovog zaključka uputit će se Parlamentu Federacije Bosne i Hercegovine radi informiranja i objaviti na web stranici Federalnog ministarstva financija.
4. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

V. broj: 981/2022
30.06.2022. godine
Sarajevo

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
MINISTARSTVO FINANSIJA/FINANCIJA

**DOKUMENT OKVIRNOG BUDŽETA
FEDERACIJE BIH
ZA PERIOD
2023.- 2025. GODINA**

Sarajevo, maj 2022.

SADRŽAJ

Lista skraćenica	3
Rezime	4
1. Uvod u Dokument okvirnog budžeta FBiH za period 2023.–2025.godina	7
1.1. Strateški okvir i ciljevi makroekonomske politike	8
2. Makroekonomski okvir	12
2.1. Međunarodno okruženje	12
2.2. Makroekonomska kretanja BiH i Federacije BiH u 2021. godini	14
2.2.1. Makroekonomska kretanja u BiH u 2021. godini	14
2.2.2. Makroekonomska kretanja Federacije BiH za period 2018.-2021. godina	16
2.3. Projekcije makroekonomskih kretanja u BiH za period 2022. -2025. godina	20
2.4. Projekcije makroekonomskih kretanja u Federaciji BiH za period 2022.- 2025. godine	22
2.5. Rizici po makroekonomske projekcije	27
3. Upravljanje javnim prihodima u Federaciji BiH (srednjoročna fiskalna strategija)	28
3.1. Fiskalna dešavanja i porezne politike	28
3.2. Javni prihodi u periodu 2022.-2024. godina	29
3.2.1. Prihodi od indirektnih poreza	34
3.2.3. Neporezni prihodi	41
3.2.4. Doprinosi	42
3.2.5. Prihodi budžeta Federacije BiH	43
3.2.6. Rizici po ostvarenje plana prihoda	48
4. Upravljanje rashodima na nivou Vlade Federacije BiH	49
4.1. Politika javnih rashoda	49
4.1.1. Planirane mjere u periodu 2022.-2024 godine	50
4.2. Opšta struktura javnih rashoda i trendovi	52
4.3. Struktura projekcije budžetske potrošnje za 2023. -2025. godinu	54
4.4. Tekući rashodi	56
4.4.1. Plate i naknade u javnom sektoru	56
4.4.2. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge	58
4.4.3. Tekući transferi i drugi tekući rashodi	59
4.4.4. Kapitalni transferi	61
4.4.5. Kapitalna potrošnja	62
4.5. Budžeti i finansijski planovi nižih nivoa vlasti u Federaciji BiH	65
4.5.1. Budžeti gradova/općina u Federaciji BiH	66
4.5.2. Budžeti kantona u Federaciji BiH	67
4.5.3. Finansijski planovi vanbudžetskih fondova	69
4.5.4. Konsolidovani prikaz rashoda za sve nivoe vlasti u Federaciji BiH	70

4.6.	Stanje duga u FBiH.....	73
4.6.1.	Dug Vlade FBiH.....	75
4.7.	Unutrašnji dug Vlade FBiH.....	75
4.7.1.	Trezorski zapisi FBiH.....	77
4.7.2.	Obveznice FBiH.....	77
4.7.3.	Obaveze po osnovu računa stare devizne štednje.....	78
4.7.4.	Obaveze po osnovu ratnih potraživanja	78
4.7.5.	Obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH i za neizmirene plate i naknade.....	78
4.7.6.	Projekcija otplate unutrašnjeg duga	79
4.8.	Vanjski dug u FBiH	79
5.	Budžetski prioriteti za period 2023.-2025. godine.....	82
5.1.	Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine.....	83
5.2.	Dostavljanje i analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika	85
5.2.1.	Budžetske Instrukcije broj 1 za period 2023.-2025. godine	85
5.2.2.	Analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika	86
5.3.	Prioriteti potrošnje Vlade Federacije BiH.....	87
5.3.1.	Utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje	87
5.3.2.	Inicijative za uvođenje rodno odgovornog budžetiranja.....	88
5.4.	Gornje granice rashoda budžetskih korisnika Vlade Federacije BiH za period 2021.-2023. godina po sektorima	89
5.4.1.	Opće javne usluge	90
5.4.2.	Javni red i sigurnost.....	90
5.4.3.	Ekonomske usluge	90
5.4.4.	Zaštita životne sredine.....	90
5.4.5.	Stambeni i zajednički poslovi	91
5.4.6.	Zdravstvo.....	91
5.4.7.	Rekreacija, kultura i religija	91
5.4.8.	Obrazovanje	91
5.4.9.	Socijalna zaštita.....	91
	Popis tabela i grafikona.....	97

Lista skraćenica

Skraćenica	Puni naziv
BIH	Bosna i Hercegovina
BDP	Bruto društveni proizvod
BHAS	Agencija za statistiku BiH
BEPS	Inkluzivni okvir (Base Erosion and Profit Shifting- Erozijska porezna baza i premještanje profita)
BPMIS	Informacioni sistem za planiranje i upravljanje budžetom
DOB	Dokument okvirnog budžeta
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
EK	Evropska komisija
EU	Evropska unija
EUR	Euro
FBIH	Federacija Bosne i Hercegovine
FMF	Federalno ministarstvo finansija/finansija
FMO	Federalno ministarstvo odbrane
FZS	Federalni zavod za statistiku
FZZPR	Federalni zavod za programiranje razvoja
JP	Javno preduzeće
KM	Konvertibilna marka
MMF	Međunarodni monetarni fond
OECD	Organizacija za ekonomsku suradnju i razvoj
OMA	Odjeljenje za makroekonomske analize
PDV	Porez na dodanu vrijednost
PJI	Program javnih investicija
ROB	Rodno odgovorno budžetiranje
SDU	Strana direktna ulaganja

Rezime

Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH (DOB) predstavlja preliminarni nacrt budžeta za tekuću i naredne dvije fiskalne godine koji je kreiran u skladu sa Zakonom o budžetima Federacije BiH¹ i koji služi kao osnova za izradu i donošenje budžeta Federacije BiH i nižih nivoa vlasti za navedeno razdoblje.

Osnov za izradu DOB-a Federacije BiH za razdoblje 2023.-2025. godine, pored Smjernica ekonomske i fiskalne politike za razdoblje 2023.-2025. godine i Programa ekonomskih reformi Federacije BiH za razdoblje 2022.-2024. god., je i Program rada Vlade Federacija BiH za 2022. godinu.

Predmetni dokument sadrži projekcije i prognoze makroekonomskih indikatora, budžetskih sredstava i budžetskih izdataka za naredno srednjoročno razdoblje, a cilj ovog dokumenta je utvrditi gornje granice rashoda budžetskih korisnika Vlade Federacije BiH u skladu sa politikama i strateškim prioritetima Vlade Federacije BiH.

Spomenute projekcije makroekonomskih indikatora su sačinjene na osnovu projekcija Direkcije za ekonomsko planiranje Vijeća ministara BiH, te projekcija relevantnih međunarodnih finansijskih institucija kao što su Međunarodni Monetarni Fond, Svjetska banka te Evropska komisija.

Navedene preliminarne projekcije rasta indikatora su sačinjene u okolnostima postpandemijskog oporavka ekonomija s jedne strane, i s druge strane zaoštavanja geopolitičke situacije izazvane rusko-ukrajinskim ratom. Pored uobičajnih rizika drugačijih kretanja indikatora od pretpostavljenih, situacija oko navedenog sukoba odnosno njegove posljedice predstavljaju najveći rizik projekcija. Relevantne međunarodne finansijske institucije (Evropska komisija i MMF) u svojim posljednjim izvještajima projiciraju rast svjetske ekonomije u 2022. godini od 3,2% i 3,6%, te rast EU od 2,7% i 2,9% u ovoj godini, dok se u narednoj 2023. god. očekuje sličan rast svjetske ekonomije, od 3,5% i 3,6% te nešto niži rast EU ekonomije od 2,3% i 2,5% respektivno.² Svjetska banka za zemlje Zapadnog Balkana za razdoblje 2022.-2024. god. projicira realan rast BDP-a po prosječnoj stopi od 3,1%, te naglašava zavisnost projekcija od neizvjesnosti koje donosi sukob u Ukrajini.³

Uzimajući u obzir visoku osnovicu iz prethodne godine i pod pretpostavkom povećanih rizika u međunarodnom ekonomskom okruženju izazvanih ukrajinskom krizom i pod snažnim inflatornim pritiskom usljed rasta cijene energenata i hrane na svjetskom tržištu, BiH će u tekućoj 2022. god. prema projekcijama DEP-a, ostvariti nešto niži realni rast ekonomije od 2,1%, dok MMF⁴ i Svjetska banka⁵ očekuju veći ekonomski rast po realnim stopama od 2,4%, odnosno 2,7%, što će zavisiti od spremnosti BiH

¹ "Službene novine Federacije BiH" br. 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16, 5/18, 11/19, 99/19 i 25A/22

² World Bank: Global Economic Prospects, January 2022.; MMF: World economic outlook, April 2022

³ Svjetska banka: Redovni ekonomski izvještaj, broj 21, proljeće 2022. godine

⁴ IMF: World Economic Outlook, Full Report, April 2022

⁵ World bank: Western Balkans Regular Economic Report, Spring 2022.

vlasti da ubrzaju strukturne reforme i da mjerama fiskalne politike ublaže nove povećane rizike i osiguraju post-pandemijski oporavak.

Zbog prethodno navedenih razloga, u Federaciji BiH se u 2022. god. također očekuje niži realni rast ekonomije od 2,5%, dok se u narednom srednjoročnom razdoblju od 2023.- 2025. godine projicira rast ekonomije od 3,2%, 3,1% i 3,6% respektivno pod pretpostavkom poboljšanja privrednih kretanja u našoj zemlji i u njenom okruženju. Rastuće cijene energenata na svjetskom tržištu, cijene hrane kao i poremećaji u snadbijevanju rezultirali su većom inflacijom od očekivane. Svjetska banka⁶ predviđa za 2022. godinu visoki rast cijene energije, evropskog plina, te cijene sirove nafte na globalnom nivou u odnosu na prošlu godinu. Usljed ratom izazvanog povećanja cijena roba i sve većeg pritiska na cijene, MMF projicira za 2022. godinu rast inflacije od 5,7% u razvijenim ekonomijama, te 8,7% u tržištima u nastajanjima. Prema projekcijama Svjetske banke i MMF-a u BiH-i se u ovoj godini očekuje rekordna inflacija od 6,5%, dok se u 2023. god. očekuje manji rast cijena od 2,3%, odnosno 3%.

Uzimajući u obzir neizvjesnost vezanu za dešavanja u Ukrajini s jedne strane, kao i pozitivne tekuće trendove naplate prihoda u prvom kvartalu 2022. god. s druge strane, za tekuću godinu predviđa se značajan rast naplate **ukupnih prihoda** od 7,4% u odnosu na ostvarenje iz 2021. god. i iznositi će 10.683,9 mil. KM u apsolutnom iznosu. Srednjoročne projekcije prihoda za period 2023.-2025. god. predviđaju prosječni godišnji rast istih od 3,6% i naplatu ukupnih prihoda u iznosima od 11.079,6 mil. KM, 11.477,9 mil. KM i 11.885,1 mil. KM respektivno.

Planirana **javna potrošnja** u tekućoj godini, koja uključuje otplate dugova, pozajmljivanje i izdatke za kamate iznosi 5.597,6 mil. KM, što je za 832,0 mil. KM više u odnosu na izvršenje Budžeta Vlade FBiH za prošlu 2021. godinu. Ukupna potrošnja za 2023. godinu projicira se u iznosu od 6.035,7 mil. KM ili 22,1% BDP-a FBiH, što predstavlja povećanje od 29% u odnosu na 2022. godinu. U 2024. god. planirana javna potrošnja je u iznosu od 6.156,6 mil. KM, odnosno 21,6% BDP-a FBiH, a u 2025. god. 6.152,3 mil. KM ili 20,5% BDP-a FBiH.

Vlada Federacije BiH je usvajanjem **Strategije reforme upravljanja javnim finansijama Federacije BiH za period 2021.-2025. god.**⁷ posebnu pažnju posvetila efikasnosti upravljanju u oblasti javnih finansija. Predmetna strategija obuhvata mjere i aktivnosti za unaprijeđenje upravljanja javnim prihodima i javnom potrošnjom, s posebnim naglaskom na efikasno funkcionisanje javne uprave što predstavlja jedan od strateških ciljeva naše zemlje i neophodan preduslov za pristupanje Evropskoj uniji.

U prošloj 2021. god. Vlada Federacije BiH je usvojila i **Strategiju razvoja Federacije BiH za period 2021.-2027. god.**⁸ kojom su definisane javne politike i smjerovi socioekonomskog razvoja Federacije BiH. Ovaj strateški dokument je usaglašen sa **Okvirom za realizaciju ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini** i odražava prioritete Bosne i Hercegovine utvrđene u procesu evropskih integracija.

⁶ Svjetska banka: Commodity markets outlook report, 26.04.2022.

⁷ 260. Sjednica Vlade Federacije BiH od 25.03.2021. god.

⁸ 256. Sjednica Vlade Federacije BiH od 18.02.2021. god.

Mjerama fiskalne politike i u narednom periodu planira se ograničiti rast javne potrošnje čime će se osigurati stabilnost javnih finansija i poboljšanje fiskalne discipline, te omogućiti stvaranje prostora za javne investicije i kapitalne projekte što će ubrzati budući ekonomski rast BiH, odnosno Federacije BiH.

Strateški ciljevi razvoja Federacije BiH za 2022. godinu su usmjereni na ubrzan ekonomski i društveni razvoj, te na stvaranje javnog sektora koji će biti transparentan, efikasan i odgovoran.. S ciljem uspostavljanja kvalitetnijeg sistema upravljanja javnim finansijama, Vlada Federacije BiH će i u narednom fiskalnom periodu, u koordinaciji sa nižim nivoima vlasti, nastaviti sa sprovođenjem strukturnih reformi a sve u cilju bržeg ekonomskog rasta u zemlji.

1. Uvod u Dokument okvirnog budžeta FBiH za period 2023.-2025.godina

Dokument okvirnog budžeta prikazuje projekcije i prognoze budžetskih sredstava i izdataka za tekuću godinu i naredne dvije fiskalne godine, i služi kao osnova za izradu i donošenje budžeta. Izrada se zasniva na procjeni ekonomskog rasta, procjeni makroekonomskih pokazatelja i projekcijama prihoda i rashoda.

S obzirom da na situaciju u Federaciji BiH utiču i aktivnosti iz okruženja, u DOB-u se prikazuju kretanja i aktivnosti, te makroekonomski pokazatelji na globalnom i evropskom nivou.

Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2023.-2025. godine sadrži sljedeća poglavlja:

- I. Uvod,
- II. Makroekonomski okvir,
- III. Upravljanje javnim prihodima u FBiH,
- IV. Upravljanje javnim rashodima na nivou Vlade FBiH,
- V. Budžetski prioriteti za period 2023.-2025. godine i gornje granice rashoda budžetskih korisnika za naredni srednjoročni period.

1.1. Strateški okvir i ciljevi makroekonomske politike

Jedan od prioriteta ciljeva BiH je punopravno članstvo u EU što će omogućiti razvoj zemlje u svim oblastima kao i poboljšanje životnog standarda građana. Za ostvarenje navedenog cilja BiH je potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju kao i niz drugih strateških dokumenata koji će joj omogućiti brže približavanje standardima EU.

U 2021. godini Vlada Federacije BiH je usvojila dva izuzetno važna strateška dokumenta koja će usmjeriti pravac djelovanja Federacije BiH u narednom periodu.

Bosna i Hercegovina se u septembru 2015. godine, skupa sa 192 države članice Ujedinjenih naroda, obavezala da će provesti Agendu 2030 za održivi razvoj čiji je cilj stvaranje bolje i održive budućnosti za cijeli svijet. S tim u vezi, Vlada Federacija BiH je u 2021. godini usvojila **Okvir za realizaciju ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini**⁹. Ovim okvirom definisani su ključni akceleratori za realizaciju ciljeva održivog razvoja:

- Dobra uprava i upravljanje javnim sektorom,
- Pamatan rast i
- Društvo jednakih mogućnosti.

Potrebno je unaprijediti efikasnost javnog sektora odnosno unaprijediti optimalno korištenje javnih sredstava uspostavljanjem efikasnih sistema za distribuciju javnih sredstava. Upostavljanje jakih javnih institucija osigurati će se odvajanjem politike i uprave, te veća individualna odgovornost državnih službenika. Transparentnost javnih finansija, odnosno olakšan pristup javnim finansijama za građane, kao i pružanje boljih usluga za građane i privredne subjekte će u narednom periodu biti u fokusu u ovoj oblasti. Unaprijeđenje borbe protiv korupcije će biti jedan od prioriteta vlasti svih nivoa u Federaciji BiH.

U 2021. godini Vlada Federacije BiH je usvojila i **Strategiju razvoja Federacije BiH za 2021 - 2027. godinu**¹⁰, koja obuhvata prethodno navedeni okvir, a ista će usmjeriti i osigurati brži ekonomski i društveni razvoj Federacije BiH. Ovom dokumentom su utvrđeni sljedeći strateški ciljevi razvoja za period od narednih sedam godina:

- Ubrzan ekonomski razvoj,
- Prosperitetan i inkluzivni društveni razvoj,
- Resursno efikasan i održiv razvoj,
- Efikasan, transparentan i odgovoran javni sektor.

Istim dokumentom su definisane i najznačajnije mjere koji najviše doprinose realizaciji navedenih strateških ciljeva:

- razvoj digitalizacije i inovacija,
- otvaranje novih i razvoj postojećih preduzeća, te

⁹ 254. sjednica Vlade Federacije BiH, 04.02.2021.god

¹⁰ 256. sjednica Vlade Federacije BiH, 18.02.2021.g

- unaprijeđenje javnih finansija i finansijskog sistema

Da bi se osigurao brži razvoj Federacije BiH potrebno je poduzeti mjere za unaprijeđenje u oblasti javnog sektora. Planirano je osigurati bolju vladavinu prava u javnom sektoru putem primjene ujednačenih propisa na svim nivoima vlasti, preciznije propisivanje nadležnosti, mjerenjem učinka javnih institucija, te efikasnijom borbom protiv korupcije. Djelovanje javnih institucija se treba osavremeniti uvođenjem naprednih tehnologija i usluga odnosno uvođenjem e-uprave, a pretpostavka za istu je uvođenje niza propisa kojima će se definisati njezino uspostavljanje i djelovanje.

BiH od ranije participira u više strateških dokumenta EU, koje je inicirala EU kako bi se omogućilo brže rješavanje izazova na putu pristupanja EU. Jedna od njih je **Strategija razvoja jugoistočne Evrope**¹¹, koja ima za cilj, kroz regionalnu saradnju, raditi na postizanju visokog ekonomskog razvoja, većeg privrednog rasta, veći prosperitet i poboljšanje životnog standarda Jugoistočne Evrope. Strategijom su definisani ključni faktori rasta, i to inovacije, vještine i veća trgovinska razmjena u regionu, koji će pozitivno uticati na poboljšanje konkurentnosti zemalja jugoistočne Evrope.

Strategijom EU za dunavsku regiju¹² se definišu prioritetne oblasti saradnje zemalja ove regije, uključujući i BiH, za rješavanje problema koje same države ne mogu kvalitetno riješiti. Cilj je jače povezivanje zemalja unutar regije unaprijeđenjem mobilnih i transportnih veza, jačanje saradnje u oblasti kulture i turizma, te posticanje razvoja održive energije. Ulaganjem u ljude i vještine, kao i razvojem privrede želi se izgraditi prosperitetno društvo, zatim ojačati institucije, te raditi na sigurnosti društva i privrede. Projekti za povećanje brige za zaštitu okoliša, odnosno zaštite vode, zraka i tla su također u fokusu ove strategije.

Cilj **Strategije EU za jadransko-jonsku regiju**¹³ je, kroz makroregionalnu saradnju država na području jadransko-jonske regije, unaprijeđenje u oblasti plavog sektora odnosno ribarstva i akvakulture, u oblasti saobraćaja i energetske povezanosti sa ostatkom Evrope i globalno, postizanje i održavanje dobrog stanja okoliša, te razvoj održivog i odgovornog turizma. Razvoj u ovim oblastima bi trebao potaknuti poboljšanje poslovnog okruženja, razvoj konkurentnosti, kao i otvaranje novih radnih mjesta.

S obzirom da je efikasno funkcionisanje javne uprave preduslov ostvarenju statusa punopravnog članstva u EU kao jednog od strateških ciljeva BiH, prioritetni zadatak u narednom periodu će biti unaprijeđenje u oblasti javnih finansija. Za ostvarenje ovog cilja, Vlada Federacije BiH je usvojila **Strategiju reforme upravljanja javnim finansijama Federacije BiH za period 2021.-2025. godinu**¹⁴, koja predstavlja cjelovit okvir za planiranje, provođenje i efikasno postizanje zadanih ciljeva u oblasti javnih finansija. Strategijom su definisane mjere, aktivnosti, indikatori i rokovi realizacije

¹¹ Regionalno vijeće za saradnju (RCC), Strategija Jugoistočna Evropa 2020. usvojena na Ministarskoj konferenciji

¹² Strategija Evropske unije za Dunavsku regiju (The Danube Region Strategy – EUSDR) – pripremljena od strane Evropske komisije i prihvaćena od strane zemalja članica 13. aprila 2011. godine.

¹³ Strategija EU za Jadransko-jonsku regiju je usvojena od strane Evropskog vijeća u oktobru 2014. godine.

¹⁴ 260. sjednica Vlade Federacije BiH, od 25. marta 2021.godine

mjera, te nosioci aktivnosti u šest oblasti: fiskalni okvir, javni prihodi, planiranje i budžetiranje, izvršenje bužeta, sistem internih finansijskih kontrola u javnom sektoru Federacije BiH i eksterna revizija.

Programom ekonomskih reformi FBiH za period 2022.-2024. godinu (253. sjednica Vlada Federacije BiH od 28.01.2021.godine) utvrđene su prioritetne reformske mjere koje će osigurati rast i razvoj konkurentnosti u različitim oblastima društvenog i privrednog života sa ciljem ostvarenja punopravnog članstva BiH u Evropskoj uniji:

- U oblasti upravljanja javnim finansijama planira se unaprijediti proces planiranja budžeta u programskom formatu kako bi se omogućio veći učinak utroška javnih sredstava, unaprijediti nadzor nad trošenjem javnih sredstava, te transparentnost upravljanja javnim sredstvima. S tim u vezi potrebno je unaprijediti kvalitet rada interne revizije i rada interne kontrole, sistema izvještavanja kao osnov za donošenje sistemskih odluka na osnovu konsolidovanih izvještaja, te osigurati dostupnost o pokazateljima uspješnosti javnih preduzeća.
- Sa ciljem kvalitetnije zaštite zdravlja ljudi i okoliša, te održivog upravljanja okolišem potrebno je izraditi strateške dokumente, te donijeti zakone i prateće uredbe i pravilnike za upravljanje otpadom. Poseban naglasak je na primjeni cirkularne ekonomije za korištenje neiskorištenog ekonomskog potencijala uz proizvodnju minimalnog otpada.
- Planira se provesti digitalna transformacija industrije malih i velikih preduzeća, te jačanje finansijske podrške za iste kako bi se unaprijedila konkurentnost ovih preduzeća.
- Planiraju se poduzeti mjere u oblasti istraživanja, razvoja i inovacije, te mjere za reformu ekonomske integracije i mjera za reformu tržišta energije.
- Za unaprijeđenje u poslovnom okruženju i smanjenje neformalne ekonomije planira se provesti reforma u sistemu poreza na dohodak i sistemu obaveznih socijalnih doprinosa, te izmjenama zakona unaprijediti poslovanje sa imovinom i u oblasti igara na sreću.
- Reforme tržišta transporta će se realizovati izmjenom zakonskih okvira čiji je cilj unaprijediti sistem upravljanja cestama i naplate korištenja cestovnog zemljišta, te unaprijediti sigurnost prometa na cestama.
- Izradom strategije i doradom zakonskih okvira planira se unaprijediti konkurentnost domaće poljoprivredne proizvodnje, a usklađivanjem normative regulative u oblasti turizma planira se unaprijediti turistički sektor i ugostiteljstvo.
- U oblasti obrazovanje planira se raditi na usklađivanju obrazovanja prema potrebama tržišta, unaprijediti kvalitet obrazovanja, te osavremeniti opremu u ovoj oblasti.

- U cilju povećanja efikasnosti sistema tržišta rada i unaprijeđenja efikasnosti javnih službi za zapošljavanje, te smanjenja nezaposlenosti potrebno je uskladiti propise u oblasti zapošljavanja i tržište rada sa propisima Evropske unije.
- Unaprijeđenjem sistema socijalne zaštite nastoje se osigurati osnovna prava socijalno najugroženijim kategorijama, zaštititi porodice sa djecom, odnosno osigurati efikasan, pravičan i održiv sistem socijalne zaštite.
- Provođenjem reforme u oblasti zdravstvene zaštite planira se jačanje upravljanja i finansijske održivosti zdravstvenog sistema, odnosno javnih zdravstvenih ustanova i zavoda zdravstvenog osiguranja.

U skladu sa prethodno navedenim strategijama, za 2022. godinu definisani su **prioriteti** razvoja Federacije BiH¹⁵, a isti se odnose na intenziviranje ekonomskog i društvenog razvoja, te stvaranje transparentnog, efikasnog i odgovornog javnog sektora, za koje su federalna ministarstva definisala programe/mjere i aktivnosti koji će doprinijeti njihovoj efikasnoj realizaciji.

¹⁵ Program rada Vlade Federacije BiH za 2022. godinu, 295. sjednica Vlada Federacije BiH, 16.12.2021. godine

2. Makroekonomski okvir

U ovome poglavlju su prikazana kretanja makroekonomskih indikatora u okruženju, odnosno na nivou EU i Zapadnog Balkana, te kretanja i projekcije istih u BiH i Federaciji BiH. Rizici koji bi mogli imati uticaj na projekcije kretanja makroekonomskih pokazatelja su sastavni dio ovog poglavlja.

2.1. Međunarodno okruženje

Pregled procjene stopa realnog rasta za naredni srednjoročni period za svijet, regije i glavne vanjskotrgovinske partnere prikazan je u sljedećoj tabeli.

Tabela 2.1. Pregled projekcija stopa realnog rasta za period 2021.-2023. godina

Regija/Država	2021	2022	2023	Izvor
Svijet	6,1	3,6	3,6	MMF, April 2022
Svijet	5,8	3,2	3,5	EK, Maj 2022
EU	5,4	2,7	2,3	EK, Maj 2022
EU	5,4	2,9	2,5	MMF, April 2022
Euro zona	5,4	2,7	2,3	EK, Maj 2022
Euro zona	5,3	2,8	2,3	MMF, April 2022
Emerging and developing Europe	6,7	-2,9	1,3	MMF, April 2022
Hrvatska	10,2	3,4	3,0	EK, Maj 2022
Hrvatska	10,4	2,7	4,0	MMF, April 2022
Crna Gora	12,4	3,8	4,2	MMF, April 2022
Sjeverna Makedonija	4,0	3,2	2,7	MMF, April 2022
Srbija	7,4	3,5	4,0	MMF, April 2022
Austrija	4,5	3,9	1,9	EK, Maj 2022
Austrija	4,5	2,6	3,0	MMF, April 2022
Njemačka	2,9	1,6	2,4	EK, Maj 2022
Njemačka	2,8	2,1	2,7	MMF, April 2022
Italija	6,6	2,4	1,9	EK, Maj 2022
Italija	6,6	2,3	1,7	MMF, April 2022

Izvor: MMF:World Economic Outlook, april 2022.; EK:Economic Forecast, Spring 2022.

Poslije pada ekonomskog razvoja u 2020. godini kao posljedica pandemije, u 2021. godini na svim nivoima, odnosno globalno, u okruženju i u državi, dolazi do izrazito visokog rasta BDP-a. Ovakav rast je posljedica stabilizacije epidemioloških prilika, te normalizacije poslovnih aktivnosti i poslovnih procesa, posebno u oblasti poslovanja vezanim za pružanjem usluga, ali i niske osnovice iz prethodne godine (bazni efekt).

Projicira se da će se postići **globalni rast** u 2021. godini od 5,8% do 6,1% od strane Evropske komisije i MMF-a. Za **Euro zone** proljetne projekcije rasta BDP-a za 2021. godinu se kreću od 5,3% do 5,4% (MMF i EK respektivno), a za **EU** rast od 5,4% (MMF i EK).

Prema ocjeni Svjetske banke¹⁶ iz zadnjeg objavljenog izvještaja ekonomski rast za **zapadni Balkan** u 2021. godini premašio je rast iz godina prije pandemije, ali došlo je i do povećanje duga usljed poduzimanja mjera za otklanjanje posljedica pandemije. Ukidanjem ograničenja kretanja građana povećava se potrošnja koja je dala snažan poticaj ekonomskom rastu, a značajan učinak na rast su imale i investicije. Izvoz je također ojačao kao rezultat povećane izvozne tražnje vanjskotrgovinskih partnera, a uvoz je također zabilježio rast podstaknut većom uvoznom tražnjom domaćeg stanovništva.

2022. godina će zasigurno biti obilježena rusko-ukrajinskim sukobom koji već sada ima izrazito negativne posljedice na čitav svijet, a neizvjesno je kakve će iste biti do kraja godine. Projekcije rasta će uveliko zavisiti od situacije u Ukrajini, odnosno od dužine trajanja sukoba, od ograničenja sukoba samo na teritoriji Ukrajine, od poremećaja u lancima ponude i potražnje, kao i od drugih neizvjesnosti koje ovaj sukob može uzrokovati.

Svjetska banka je objavila projekcije realnog rasta BDP-a za zemlje Zapadnog Balkana:

Tabela 2.2. Stope rasta realnog BDP-a za zemlje Zapadnog Balkana

BDP projekcije	2021	2022	2023	2024
Albanija	8,5	3,2	3,5	3,5
BiH	7,1	2,7	3,1	3,5
Kosovo	9,1	3,9	4,3	4,2
Sjeverna Makedonija	4,0	2,7	3,1	3,2
Crna Gora	12,4	3,6	4,7	3,7
Srbija	7,4	3,2	2,7	2,8
Zapadni Balkan 6	7,4	3,1	3,1	3,2

Izvor: Svjetska banka, Zapadni Balkan, Redovni ekonomski izvještaj br.21, proljeće 2022.

Prema objavljenim podacima Svjetske banke, u 2021. godini zabilježena je inflacija u zemljama Zapadnog Balkana kao rezultat različitih faktora. Veći ekonomski rast sredinom 2020. godine rezultirao je povećanim ulaznim pritiskom na cijene roba i troškove dostave, te cijena hrane. Usljed oporavka u 2021. godine povećana domaća potražnja također vrši pritisak na cijene što rezultira rastom cijena. Rusko-ukrajinski sukob je imao najveći uticaj na rast cijena. Usljed ograničene ponude i povećane potražnje dolazi do rekordnih povećanja cijena, a posebno cijena osnovnih životnih namirnica, što predstavlja veliki udar na standard stanovništva, posebno na standard ugroženih kategorija.

¹⁶ Svjetska banka: Zapadni Balkan, Redovni ekonomski izvještaj, br. 21, proljeće 2022.

Stope rasta potrošačkih cijena za zemlje Zapadnog Balkana koje je sačinila Svjetska banka prikazane se u sljedećoj tabeli:

Tabela 2.3. Projekcije stope rasta potrošačkih cijena za zemlje Zapadnog Balkana

Projekcije inflacije	2021	2022	2023	2024
Albanija	2,6	5,5	4,0	3,0
BiH	2,0	6,5	2,3	0,5
Kosovo	3,4	5,4	1,6	2,2
Sjeverna Makedonija	3,2	5,5	2,0	1,8
Crna Gora	2,4	5,0	2,3	1,6
Srbija	4,0	7,0	5,3	4,1
Zapadni Balkan 6	3,3	6,3	3,8	2,8

Izvor: Svjetska banka, Zapadni Balkan, Redovni ekonomski izvještaj br.21, proljeće 2022.

2.2. Makroekonomska kretanja BiH i Federacije BiH u 2021. godini

2.2.1. Makroekonomska kretanja u BiH u 2021. godini

Stabilizacija zdravstvene situacije izazvane korona krizom, te rast ekonomskih aktivnosti u svijetu, zemljama u okruženju i u samoj BiH, doveli su do toga da je prošla 2021. godina ekonomskog oporavka svjetske ekonomije uključujući i ekonomiju BiH. Međutim, treba istaći da su zabilježene relativno visoke stope ekonomskog rasta rezultat oporavka u skoro svim oblastima, ali dobrim dijelom i posljedica niske osnovice (bazni efekt) iz prethodne 2020. god. koju je obilježila pandemija.

Bosna i Hercegovina je, prema posljednjim objavljenim podacima¹⁷, za četiri kvartala 2021. godine ostvarila realan rast **BDP-a** od visokih 7,1% od čega najviše u oblasti trgovine, prijevoza, hotelijerstva i ugostiteljstva od 17%, prerađivačke industrije od 8,3%, te finansijske djelatnosti od 7,2%. Smanjenje je zabilježeno samo u oblasti poljoprivrede, šumarstva i ribolova od 1,2% i u poslovanju sa nekretninama od 0,3%.

Nakon pada izvozne tražnje u pandemijskoj 2020. godini, za period I-XII 2021. godine u odnosu na isti period prethodne godine, **obim industrijske proizvodnje** je veći za 10,7% što je jednim djelom rezultat niske osnovice iz prethodne godine. Za navedeni period, rast proizvodnje je zabilježen kod svih glavnih industrijskih grupa, a najviše u proizvodnji kapitalnih dobara, povećanje od oko 29%.¹⁸

Nakon višemjesečnog pada broja zaposlenih uzrokovanog korona krizom, u 2021. godini je došlo do stabilizacije prilika na **tržištu rada** Bosne i Hercegovine. Tako se u periodu I-XII 2021. god. bilježi povećanje broja zaposlenih osoba od 1,3% u odnosu

¹⁷ BHAS: Bruto domaći proizvod, proizvodni pristup, tromjesečni podaci, 31.03.2022. (Tabela 3.1. Lančano povezane vrijednosti u cijenama 2015)

¹⁸ BHAS: Indeks obima industrijske proizvodnje u BiH za decembar 2021.god. od 26.01.2022.god. (tabela 2. Godišnje stope promjena izračunate iz kalendarski prilagođenih indeksa obima industrijske proizvodnje, decembar 2021.)

na isti period prethodne godine. Najveći rast zaposlenih je ostvaren u oblasti informacija i komunikacija, te administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti. Za isti period posmatranja, registrirana nezaposlenost se smanjila za 5,0%¹⁹. Prosječna neto isplaćena plata u 2021. godini je nastavila da bilježi rast i iznosila je 998 KM. U odnosu na 2020. godinu nominalno je veća za 4,4%, odnosno realno za 2,4% (zbog inflacije od 2%).²⁰

Nakon pada cijena (deflacije) u 2020. godini, u 2021. godini u BiH je zabilježen rast ukupnog nivoa **potrošačkih cijena** od 2% (I-XII 2021 / I-XII 2020). Najviše su se povećale cijene prijevoza od 5,9% uzrokovane povećanjem cijena sirove nafte i naftnih derivata, cijene hrane i bezalkoholnih pića od 3,5%, te alkohola i duhana od 1,9% (dodatno potaknut povećanjem akciza na duhan i cigarete), dok je najznačajniji pad cijena zabilježen u odjeljku odjeće i obuće od 8,9%.²¹

Jačanje privredne aktivnosti u eksternom okruženju, postpandemijski oporavak, posebno oporavak sektora turizma, pozitivno su uticali na **vanjskotrgovinsku razmjenu** BiH u 2021. godini. Gubici u okviru vanjske trgovine iz prethodne godine su u potpunosti nadoknađeni, čak su i nadmašeni rezultati relativno uspješnih 2018. i 2019. godina. U skladu sa zvanično objavljenima podacima, u 2021. godini je u odnosu na prethodnu godinu, ostvareno povećanje izvoza za 35,7% i povećanje uvoza za 27,9%, što je rezultiralo smanjenjem stope pokrivenosti uvoza izvozom za 3,8 postotnih poena te ista iznosi 66,1%. Ovako visoki rast razmjene je, pored stvarnog oporavka, rezultat niske baze iz prethodne godine i cjenovnog efekta. Značajno je napomenuti da je u odnosu na pretpandemijsku 2019. godinu izvoz veći za 24,2%, a uvoz za 10,7%, i stopom pokrivenosti uvoza izvozom većom za 7,2 postotna poena za posmatrani period.²²

Za prva tri kvartala 2021. godine zabilježeno je smanjenje deficita tekućeg računa za 26% u odnosu na isti period prethodne godine, kao posljedica povoljnih kretanja u međunarodnom ekonomskom okruženju, rasta vanjskotrgovinske robne razmjene, te povećanja priliva novca iz inostranstva, posebno doznaka građana iz inostranstva koje su se povećale za oko 360 miliona KM ili 19,2% u odnosu na isti period 2020. godine.²³

¹⁹ BHAS: Saopćenje, Demografija i socijalne statistike, Zaposleni po djelatnostima decembar 2021., br. 12, 21.02.2022.godine

²⁰ DEP: Dokument okvirnog budžeta, Makroekonomske projekcije 2023.-2025., mart 2022. god.

²¹ BHAS: Indeks potrošačkih cijena u BiH, decembar 2021. godine, od 25.01.2022.god.

²² BHAS: Statistika robne razmjene BiH s inostranstvom januar-decembar 2021. i 2019. god.

²³ DEP: Dokument okvirnog budžeta, Makroekonomske projekcije 2023.-2025. god., mart 2022. god.

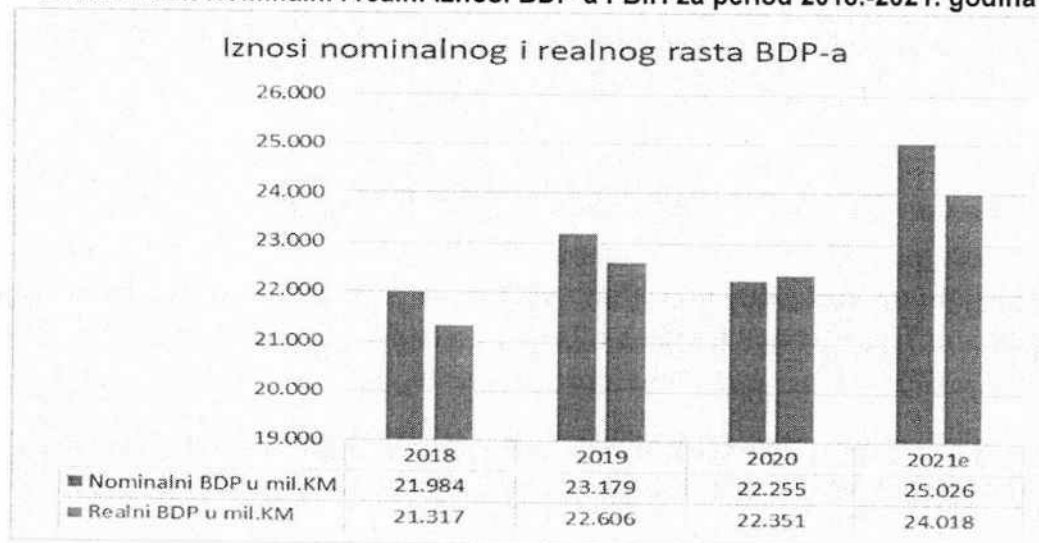
2.2.2. Makroekonomska kretanja Federacije BiH za period 2018.-2021. godina

Federacija BiH je u 2018. god. i 2019. god. ostvarila rast bruto društvenog proizvoda po realnim stopama od (3,8% i 2,8% respektivno), nakon čega u 2020. god., koju je obilježila korona kriza, bilježi pad istog od 3,6%. Za isti posmatrani period, bruto društveni proizvod po glavi stanovnika je nakon rasta u predkriznoj 2019. god. za 574 KM iznosio 10.584 KM, u kriznoj 2020. god. se smanjuje i iznosi 10.187 KM²⁴ po glavi stanovnika.

Prema posljednjim zvanično objavljenim podacima Federalnog zavoda za statistiku²⁵, BDP Federacije BiH za četiri kvartala 2021. godine u odnosu na prethodnu 2020. godinu realno je veći za visokih 7,9%, usljed oporavka ekonomije generalno, ali i zahvaljujući niskoj osnovici iz prethodne godine. U odnosu na prethodnu 2020. godinu, gotovo sve djelatnosti, osim poljoprivrede, šumarstva i ribolova (pad od 8,1%), bilježe realan rast bruto dodane vrijednosti, pri čemu je najveći rast od 19,2% ostvaren u uslužnim djelatnostima (trgovini, prijevozu, hotelijerstvu i ugostiteljstvu), te rast najvažnije izвозno orjentisane prerađivačke industrije od 12,7%. U odnosu na pretkriznu 2019. godinu nominalni BDP je veći za 1,8 milrd KM, a realni za 1,4 milrd KM (cijene prethodne godine), što navodi na zaključak da je Federacija BiH u 2021. god. ostvarila izrazito visok ekonomski rast unatoč korona krizi.

Pregled apsolutnih iznosa nominalnog i realnog BDP-a Federacije i stope rasta istih za period od 2018.-2021. godine prikazan je na sljedećim grafikonima.

Grafikon 2.1. Nominalni i realni iznosi BDP-a FBiH za period 2018.-2021. godina

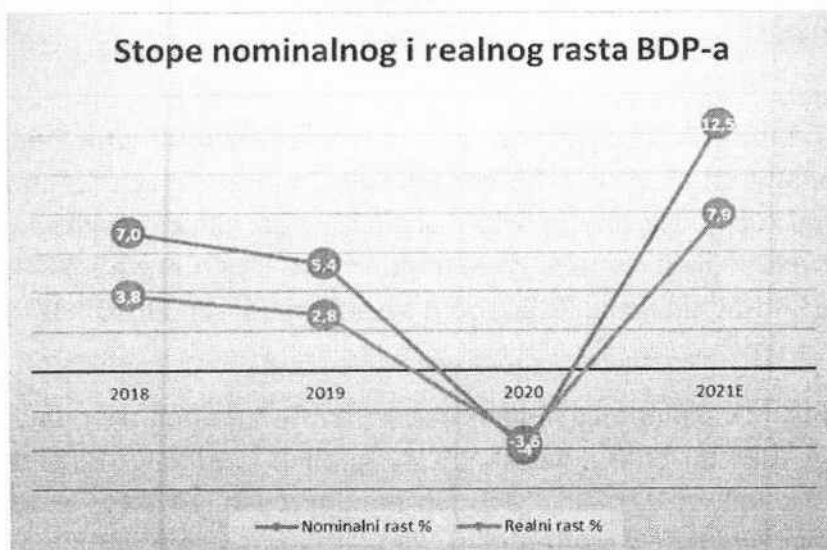

Izvor: Federalni zavod za statistiku, obrada FMF

²⁴ FZS: Mjesečni statistički pregled Federacije Bosne i Hercegovine, broj 4, od 27.04.2021.god.

²⁵ FZS: Tromjesečni bruto domaći proizvod, IV tromjesečje, br.10.3.4., od 31.03.2022. god. (lančano povezane vrijednosti u cijenama 2015)

Grafikon 2.2. Stope realnog i nominalnog rasta BDP FBiH za period 2018.-2021. godina

Obrada: Federalno ministarstvo finansija prema zvaničnim saopštenjima FZS

Nakon što je i u 2019. i 2020. godini zabilježen pad, u 2021. godini u odnosu na prethodnu godinu (I-XII 2021/ I-XII 2020), Federacija BiH ostvarila je veći obim **industrijske proizvodnje** za 10,1% usljed rasta obima proizvodnje u svim djelatnostima, a najveći rast zabilježen je u proizvodnji kapitalnih proizvoda od 29,9%, te trajnih proizvoda za široku potrošnju i intermedijarnih proizvoda. U oblasti prerađivačke industrije ostvaren je rast proizvodnje od 13,1%, od čega je najviše porasla proizvodnja motornih vozila, koksa i naftnih derivata, te proizvodnja gotovih metalnih proizvoda. Istovremeno u oblasti proizvodnje ostalih prijevoznih sredstava i proizvodnje odjeće ostvaren je pad proizvodnje od 26,7% i 14,7% respektivno.²⁶

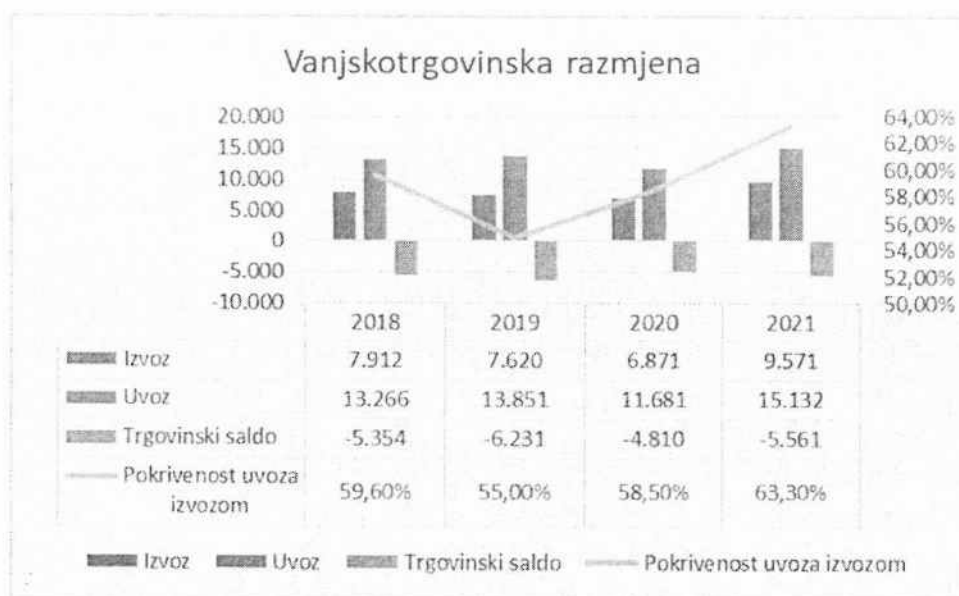
Veći rast **izvoza** od 39,3% od rasta **uvoza** od 29,5% u 2021. godini, rezultirao je smanjenjem pokrivenosti izvoza uvozom za 4,5 postotnih poena u odnosu na prethodnu godinu i povećanjem trgovinskog deficita za 15,6% ili za 751 hilj. KM. Pored stvarnog oporavka razmjene, visoke stope rasta uvoza i izvoza su rezultat baznog i cjenovnog efekta. U vanjskotrgovinskom bilansu, tj na strani izvoza i uvoza najveći iznos ostvaren je u prerađivačkoj industriji, od čega se najviše odnosi na proizvode u skupini industrijski proizvodi razvrstani uglavnom po vrsti sirovina i skupini razni industrijski proizvodi. Države sa kojima je ostvaren najveći obim trgovinske razmjene u protekloj godini su Njemačka, Hrvatska, Srbija i Italija.²⁷

Kretanja uvoza i izvoza, trgovinski deficit Federacije BiH, te pokrivenost uvoza izvozom u periodu od 2018.-2021. godine prikazani su na grafikonu u nastavku teksta.

²⁶ FZS:Mjesečni statistički pregled FBiH, broj 2, 18.03.2022. godine

²⁷ FZS:Mjesečni statistički pregled FBiH, broj 2, 18.03.2022. godine

Grafikon 2.3. Vanjskotrgovinski bilans FBiH (2018.- 2021. godina), u 000KM

Izvor: Federalno ministarstvo finansija prema podacima FZS

Nakon pada cijena u 2020. godini, u 2021. godini dolazi do prosječnog rasta cijena od 2,1% uzrokovanog povećanjem cijenom sirove nafte i naftnih derivata. Najveći rast cijena zabilježen je kod prijevoza od 5,7%, te hrane od 4,1%, a najveći pad cijena kod odjeće i obuće, te u odjeljku namještaj, kućanski uređaji i redovito održavanje kuće.²⁸

Nakon što je u 2020. god. zabilježen značajan pad zaposlenih i rast nezaposlenih osoba uzrokovan korona krizom, tokom 2021. god. dolazi do postupene stabilizacije na tržištu rada kao posljedica ekonomskog oporavka generalno, te se u 2021. god. prosječan broj zaposlenih osoba povećao za 1,0%, dok se broj nezaposlenih smanjio za oko 3% u odnosu na prethodnu godinu. Stopa registrirane nezaposlenosti FBiH u 2021. god. se smanjila za 1 postotni poen u odnosu na prethodnu godinu i iznosi 37,2%. Najznačajniji doprinos rastu zaposlenosti je zabilježen u djelatnostima prerađivačke industrije, oblasti informacija i komunikacije, te u administrativnim i pomoćnim uslužnim djelatnostima.²⁹ U periodu posmatranja prosječne neto i bruto isplaćene plate bilježe kontinuirani rast.³⁰

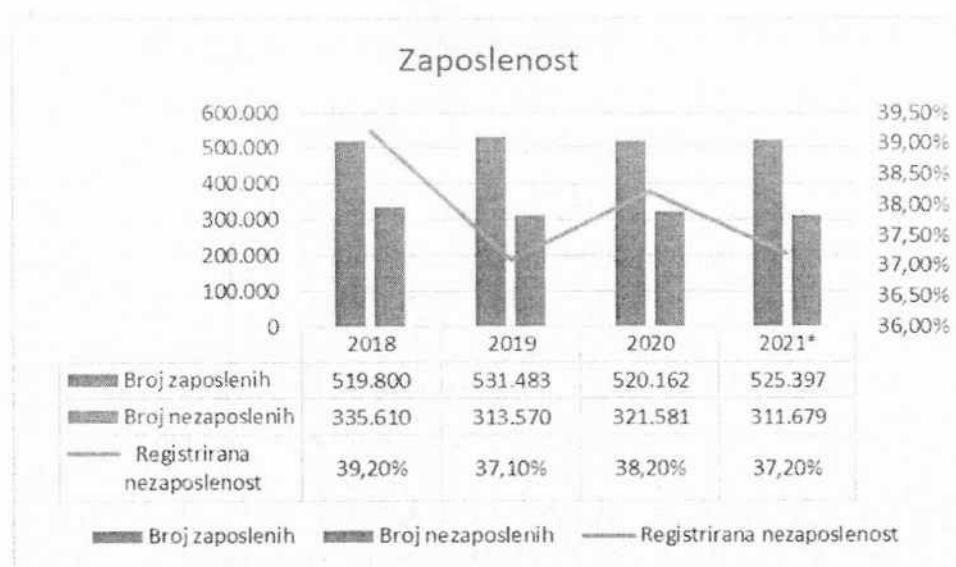
Pokazatelji tržišta rada, odnosno zaposlenosti i redovnih mjesečnih primanja, za prethodni trogodišnji period dati su u tabeli i grafikonima ispod.

²⁸ FZS: Mjesečni statistički pregled FBiH, broj 1, 10.02.2022. godine

²⁹ FZS: Zaposleni i nezaposleni, decembar/prosinac 2021. god., br.8.2.12., 16.02.2022. god

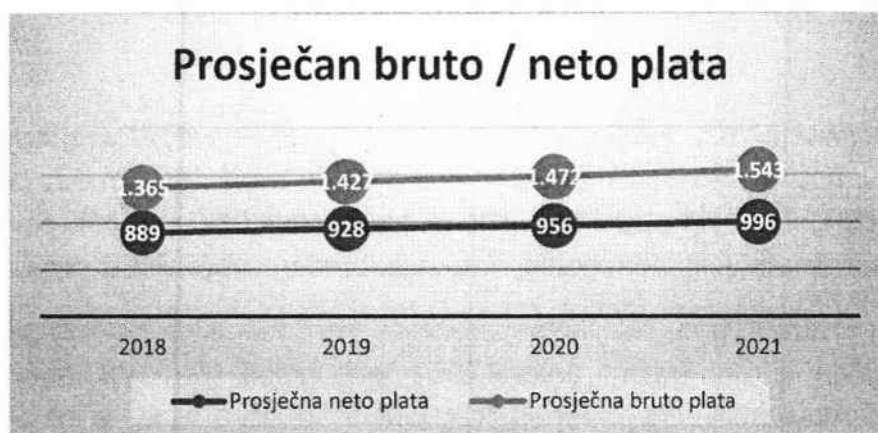
³⁰ FZS: Zaposleni i nezaposleni, decembar/prosinac 2021. god., br.8.2.12., 16.02.2022. god

Grafikon 2.4. Tržište rada FBiH za period 2018.-2021. godina

Izvor: Federalno ministarstvo finansija prema podacima FZS; * prosjek za 2021. godinu

Grafikon 2.5. Bruto/neto plate u FBiH za period 2018.-2021. godina

zvor: Federalno ministarstvo finansija prema podacima FZS

U 2021. godini u **javne investicije** ukupno je utrošeno 590,32 mil KM ili 44,67% od planiranih sredstava, od čega je najveći iznos od 47,99% osiguran iz kredita, i nešto manji iznos iz vlastitih sredstva i budžeta. Gledano po sektorima najviše sredstava tj. 69,14% utrošeno je u cestovni saobraćaj od kojih se najveći iznos odnosi na izgradnju autoceste na koridoru Vc, zatim 11,03% u proizvodnju i snabdijevanje energijom a najznačajniji projekt po iznosu je izgradnja Vjetroelektrane Podveležje 1, te 4,48% u zdravstvo koji se u cijelosti odnosi na hitni projekat COVID-19 za BiH.

Od 62 projekta koji su u PJI Federacije 2021.-2023. godina imali status „U implementaciji“, završeni su: Projekat registracija nekretnina; POWER IV - EP BiH - Uvođenje SCADA/DMS i TK u sektor distribucije; Izgradnja Vjetroelektrane Podveležje 1; Projekat razvoja ruralnog poslovanja (RBDP); Projekat energetska efikasnost, Izgradnja autoceste na koridoru Vc, dionica Svilaj–Odžak II faza izgradnje; Koridor Vc (Drivuša-Klopče); Projekat jačanja bankarskog sektora; Izgradnja novoprojektovane

dionice Kladanj–Potpaklenik, potez Karaula i Program modernizacije magistralnih cesta u FBiH – rekonstrukcija crnih tačaka i opasnih mjesta.³¹

2.3. Projekcije makroekonomskih kretanja u BiH za period 2022. - 2025. godina

Prema procjeni Direkcije za ekonomske projekcije BiH od marta 2022. godine, usljed ratnih dešavanja u Ukrajini, te svih negativnih posljedica tih dešavanja, u 2022. godini u BiH se može očekivati umjereni rast od 2,1%, a u periodu od 2023.-2025. pod pretpostavkom normalizacije eksternih i internih kretanja, može se očekivati stabilan rast po prosječnoj stopi od 3%. Pregled projekcija makroekonomskih pokazatelja za period 2020.-2025. godine prikazan je u sljedećoj tabeli.

Tabela 2.4. Makroekonomski pokazatelji BiH (zvanični podaci za 2020. godinu i projekcije za period od 2021- 2025. godine)

Indikator	Zvanični podaci 2020	Projekcije 2021	Projekcije 2022	Projekcije 2023	Projekcije 2024	Projekcije 2025
Nominalni BDP u mil KM	35.436	37.578	39.590	41.344	43.303	45.489
Nominalni rast u %	-3	6	5,4	4,4	4,7	5
BDP deflator (prethodna godina = 100)	100,2	100,6	103,2	101,3	101,7	101,6
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	35.376	37.344	38.364	40.802	42.568	44.790
Realni rast u %	-3,2	5,4	2,1	3,1	3	3,4
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-1	2	6	1,8	1,7	1,5
Potrošnja u mil KM	32.360	34.018	35.994	37.104	38.186	39.299
Realni rast u %	-2,3	3,7	0,5	1,2	1,2	1,3
Vladina potrošnja u mil KM	7.129	7.272	7.504	7.722	7.961	8.200
Realni rast u %	1,3	1,3	0,7	0,4	0,6	0,5
Privatna potrošnja u mil KM	25.232	26.747	28.489	29.382	30.225	31.099
Realni rast u %	-3,2	4,4	0,5	1,4	1,4	1,5
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	7.779	8.520	9.061	9.700	10.650	11.700
Realni rast u %	-4,1	4,8	0,7	5,1	7,8	7,8
Vladine investicije u mil KM	1.674	1.683	1.758	1.931	2.220	2.553
Realni rast u %	80,5	-1	2,7	7,6	11,7	11,7
Privatne investicije u mil KM	6.105	6.838	7.302	7.770	8.430	9.147
Realni rast u %	-15	6,4	0,3	4,5	6,8	6,8
Uvoz u mil KM	16.601	21.118	25.190	26.978	28.588	30.548
Nominalni rast u %	-14,8	27,2	19,3	7,1	6	6,9
Realni rast u %	-13,6	12,3	6,1	4,1	4	4,6
Izvoz u mil KM	11.820	16.142	19.586	21.370	23.129	25.042
Nominalni rast u %	-17,5	36,6	21,3	9,1	8,2	8,3
Realni rast u %	-16,1	20,6	10,6	6,9	6,2	6,1
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	18,5	19,6	19,4	20,2	21,3	22,8
Bilans tekućeg računa u mil KM	-1.286	-1.155	-1.539	-1.488	-1.334	-1.312
Rast u %	29,5	-11,2	33,3	-3,3	-10,4	-1,6
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-3,7	-3,1	-3,9	-3,6	-3,1	-2,9

Izvor: DEP: Dokument okvirnog budžeta, Makroekonomske projekcije 2023-2025, mart 2022. godine

³¹ FMF: Informacija o utrošku sredstava u 2021. godini kojim su finansirani projekti uključeni u Program javnih investicija FBiH 2021-2023.g., maj/svibanja 2022.

Nešto veći rast ekonomije BiH za 2022. godinu od DEP-a projicirali su međunarodne institucije, Svjetska banka i MMF, tj. MMF³² je projiciralo ekonomski rast BiH od 2,4%, a Svjetska banka³³ 2,7%.

Nakon izuzetno visokog rasta u 2021. godinu, **industrijska proizvodnja** nastavlja bilježiti oporavak, odnosno za prva četiri mjeseca tekuće godine u odnosu na isti period prethodne godine ostvaren je rast od 4,6%. Od čega najveći rast ostvaren je kod kapitalnih proizvoda, a pad je ostvaren jedino kod proizvodnje energije³⁴. Očekuje se da će u 2022. godini nastaviti rast obima proizvodnje po stopi manjoj od prethodne, a u periodu 2023.-2025. godina očekuje se veći ekonomski oporavak. Ove projekcije će najvećim djelom zavisiti od stabilnosti vanjskog okruženja, od kretanja kod najvažnijih trgovinskih partnera, ali od prevazilažanje strukturnih problema u industriji kao i spremnosti provođenja reformi u ovoj oblasti.

2021. godina je obilježena snažnim rastom **vanjskotrgovinske razmjene** koja je rezultat oporavka, ali i niske osnovice iz prethodne krizne godine. U 2022. godini obim nastavlja rasti, odnosno u prva četiri mjeseca tekuće godine u odnosu na isti period prethodne godine, izvoz se povećao za visokih 41,1%, a uvoz se povećao za 42,1% što je rezultiralo vanjskotrgovinskim robnim deficitom od 2.768 miliona KM, te pokrivenosti uvoza izvozom od 68,1%³⁵. Ovako visoki rast je rezultat i cjenovnog efekta odnosno rezultat povećanje cijena posebno cijena nafte i energenata. Pod pretpostavkom poboljšanja globalnih aktivnosti i kretanja glavnih vanjskotrgovinskih partnera, za naredni periodu DEP projicira rast vanjskotrgovinske razmjene, posebno rast robne razmjene, te manji rast usluga. U 2022. godine se očekuje veliki uticaj cijena na vanjskotrgovinsku razmjenu s obzirom na procijenjenu visoku inflaciju u ovoj godini.

DEP projicira umjereni rast broja zaposlenih u narednom srednjoročnom periodu usljed opšteg ekonomskog rasta odnosno rasta investicija, trgovine, ali i usljed oporavka uslužnih djelatnosti (za period 2022.-2025.g. rast od 1,1%, 1,5, 1,6% i 1,7% respektivno). Projicira se i nominalni rast neto plata od 6,3% u 2022. godine, te u narednom periodu prosječni rast od 3,2%. Pored poslovnog ambijentu u zemlji i internih faktora, na **tržište rada** veliki uticaj imati će stanje poslovnog ambijentu u zemljama u okruženju, posebno u zemljama u kojima se najviše odlazi radi zaposlenja.

Rast cijena koji je zabilježen krajem 2021. nastavljen je u još jačem obimu u 2022. godini. U periodu I-IV 2022. godine u odnosu na isti period 2021. godine registrirana je **inflacija** od visokih 9,6%. Cijene su porasle u svim odjeljcima, a najveći rast ostvaren je u odjeljku prijevoza od 20,7%, hrane i bezalkoholnih pića od 15,2%, komunalija od 7,8%, te ugostiteljstva i hotelijerstva od 6%³⁶. DEP projicira visoku inflaciju od 6% u 2022. te umjerenu prosječnu inflaciju od 1,7% u naredne tri godine.

³² MMF: World economic outlook, april 2022

³³ Svjetska banka: Zapadni Balkan, Redovni ekonomski izvještaj broj 21, Proljeće 2022. godine

³⁴ BHAS: Indeks obima industrijske proizvodnje u BiH za april 2022. godine – prethodni podaci, 25.05.2022. god. (godišnje stope promjena izračunate iz kalendarski prilagođenih indeksa obima industrijske proizvodnje)

³⁵ BHAS: Statistika robne razmjene BiH s inostranstvom, januar-april 2022., 20.05.2022. godine

³⁶ BHAS: Indeks potrošačkih cijena u BiH, april 2022, 25.05.2022. godine

MMF i Svjetska banka za 2022. godinu u BiH projiciraju inflaciju veću za 0,5 postotnih poena od DEP-a, a za 2023. godinu inflaciju od 2,3% i 3%. Smatra se da će najveći uticaj na cijene imati dešavanja u Ukrajini, odnosno isporuka ruskog gasa, što može uzrokovati visoki rast cijena energenata tj. gasa i nafte što bi opet opet moglo uzokovati visoki rast cijena roba i usluga.

Strana direktna ulaganja u BiH u 2021. godini su dostigla 3,3% BDP-a. Usljed ratnih dešavanja koji su do sada doveli do ozbiljnih ekonomskih poremećaja u svijetu pa i kod nas, projicira se da će se SDU u 2022. godini smanjiti na 1,4% BDP-a. Rast SDU potaknut opštim rastom i oporavkom očekuje se u periodu 2023-2025. godina od 2,1%, 2,2% te 2,2% respektivno.³⁷

2.4. Projekcije makroekonomskih kretanja u Federaciji BiH za period 2022.- 2025. godine

Početak 2022. godine obilježen je visokim rastom makroekonomskih pokazatelja obima industrijske proizvodnje i vanjskotrgovinske razmjene, a tržište rada pokazuje blagi oporavak. Istovremeno, usljed komplikacija izazvanih dešavanjima na međunarodnoj političkoj i ekonomskoj sceni bilježi se rekordni rast cijena što predstavlja udar na standard stanovništva posebno njegove najranjivije kategorije.

U prva četiri mjeseca zabilježen je nastavak rasta **obima industrijske proizvodnje** iz prethodne godine. U periodu od I-IV mjeseca 2022. godine u odnosu na isti period prethodne godine ostvaren je rast od 4,2% od čega je najveći rast ostvaren u proizvodnji kapitalnih proizvoda od 15,7%, te trajnih proizvoda za široku potrošnju od 11,7%. Pad je ostvaren samo kod oblasti energije od 10,1%. Prerađivačka industrija je zabilježila rast od 9,9% od čega je najveći rast u proizvodnji baznih materijala i gotovih metalnih proizvoda³⁸.

Značajan oporavak za prva četiri mjeseca 2022. godine zabilježen je u oblasti **vanjskotrgovinske razmjene**. U navednom periodu u odnosu na isti period prethodne godine, izvoz je veći za visokih 43,8%, od čega je najveći rast ostvaren u djelatnosti proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija, te u prerađivačkoj industriji. Uvoz je veći za 44,0% a najveći rast zabilježen je u djelatnosti proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija te vađenje ruda i kamena. Ovako visoki procenti rasta razmjene su jednim djelom rezultat rasta ukupnog indeksa svjetskih cijene od kojih najviše rasta cijena nafte i naftnih derivata. U periodu od I-IV mjeseca 2021. godine izvoz je prosječno rastao svaki mjesec za 3,72%, a uvoz je prosječno rastao za 3,18%. Prerađivačka industrija po obimu čine glavnu stavku i u oblasti izvoza i u oblasti uvoza. Glavni vanjskotrgovinski partneri u ovom periodu su Njemačka, Hrvatska, Srbija i Italija.³⁹

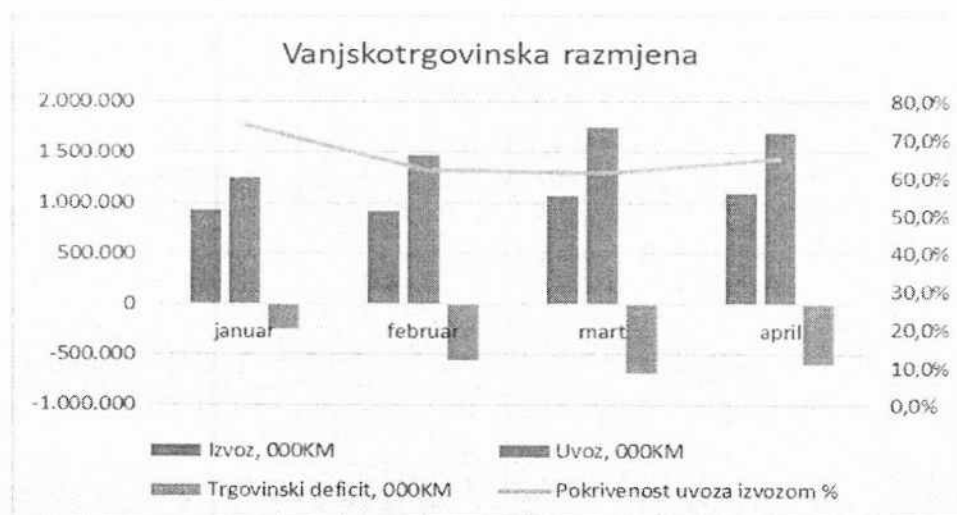
³⁷ DEP: Dokument okvirnog budžeta, Makroekonomske projekcije 2023-2025, mart 2022. godine

³⁸ FZS: Indeks obima industrijske proizvodnje, april 2022. Prvi rezultati, 25.05.2022.god. (godišnje stope promjena izračunate iz kalendarski prilagođenih indeksa obima industrijske proizvodnje)

³⁹ FZS: Roba razmjena sa inostranstvom, od 20.05.2022.godine

Pregled vanjskotrgovinskog bilansa prikazan je na sljedećem grafikonu:

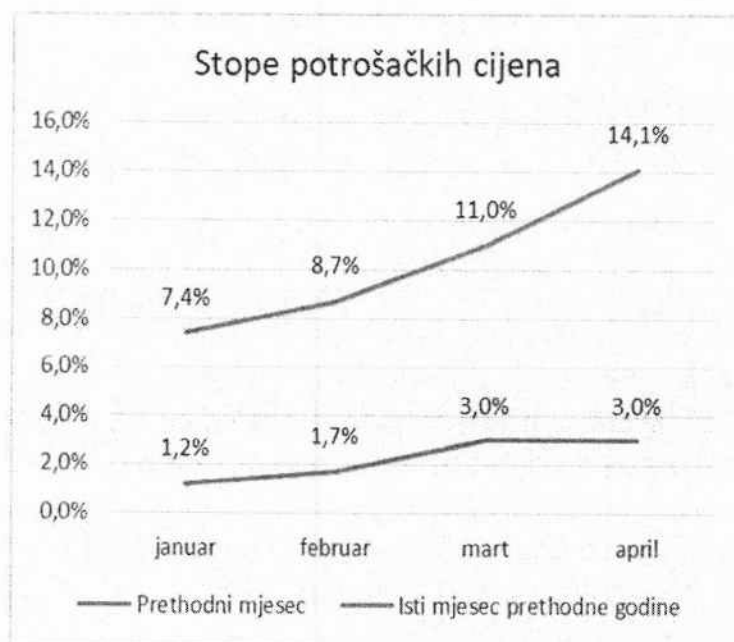
Grafikon 2.6. Uvoz, izvoz, trgovinski deficit i procenat pokrivenosti uvoza izvozom, za period I-IV 2022. godine

Obrada: Federalno ministarstvo finansija prema FZS saopštenjima

Pregled kretanja **cijena** za period januar-april 2022. godine (u odnosu na prethodni mjesec i u odnosu na isti mjesec prethodne godine) prikazan je na sljedećem grafikonu.

Grafikon 2.7. Stope kretanja cijena za period I-IV 2022. godine

Obrada: Federalno ministarstvo finansija prema FZS saopštenjima

Visok rast cijena od 10,3% zabilježen je u periodu prva četiri mjeseca 2022. godine u odnosu na isti period prethodne godine. Usljed rasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, te sukoba u Ukrajini, dolazi do visokog rasta cijena prijevoza od 20,5%, rasta cijena hrane i bezalkoholnih pića od 15,5%, te komunalija od 11,2%. Pad cijena zabilježen je u odjeljku, obuće i odjeće, te komunikacija⁴⁰.

⁴⁰ FZS: Indeksi potrošačkih cijena – april 2022. godine, od 20.05.2022.god.

Prema zvanično objavljenim podacima u 3. mjesecu 2022. godine **tržište rada** pokazuje blago poboljšanje. U odnosu na prosjek iz 2021. godine, broj zaposlenih veći je za 1,2%, a broj nezaposlenih osoba manji je za 5,3%.⁴¹

Zbog visoke inflacije postoji velik raskorak nominalne i realne razlike iznosa **plata** u odnosu na prethodnu godinu. U trećem mjesecu 2022. u odnosu na isti mjesec prethodne godine neto i bruto plata bilježe nominalni rast od 10% i 9,4% a realno su niže za 0,9% i 1,4%.⁴²

Nakon stabilizacije epidemioloških prilika na međunarodnoj sceni u 2022. godini pojavljuju se novi problemi uzrokovani ratom Ukrajine i Rusije. Ovaj sukob je već sada doveo do poremaćaja ustaljenih puteva ponude i potražnje, poremaćaja u trgovini usljed uvođenja sankcija Rusiji, posebno trgovine ruskim plinom, za koje se očekuje da će u tekućoj godini ozbiljno narušiti oporavak ekonomije širom svijeta. Iz prethodno navedenih razloga, za 2022. godinu očekuje se niži realni rast ekonomije od 2,5%, dok se u narednim godinama pod pretpostavkom poboljšanja privrede u zemlji i u okruženju, te saniranja problema izazvanih navedenim ratnim dešavanjima, projicira prosječan rast od 3,3%.

Projekcije nominalnog i realnog **BDP-a** Federacije BiH, sa pripadajućim stopama rasta i očekivanog procenta inflacije, za period 2022.-2025. godine prikazane su u sljedećoj tabeli:

Tabela 2.5. Procjena BDP-a Federacije BiH za period 2022.-2025. godina

Indikator	Zvanični podaci 2020	Procjena 2021	Projekcije 2022	Projekcije 2023	Projekcije 2024	Projekcije 2025
Nominalni BDP u mil. KM	22.255	25.026	26.426	27.638	28.970	30.455
Nominalni rast u %	-4,0	12,5	5,6	4,6	4,8	5,1
Realni BDP u mil. KM	22.351	24.019	25.659	27.284	28.499	30.005
Realni rast u %	-3,6	7,9	2,5	3,2	3,1	3,6
BDP deflator (BDP _{nom} /BDP _{real})	99,6	104,2	103,0	101,3	101,7	101,5
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena (CPI) u %	-0,9	2,1	6,2	2,3	2,0	1,9

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

S obzirom da su kretanja u okruženju glavna odrednica ekonomskog rasta u zemlji, očekivana pozitivna kretanja u zemljama u okruženju u narednom periodu mogla bi pozitivno uticati na rast ekonomije odnosno na rast izvozne tražnje, što će povećati izvoz posebno izvoz roba, te uticati na poboljšanje **vanjskotrgovinskog bilansa**. Očekuje se, usljed inflatornih pritiska u 2022.godini, manja domaća tražnja, te nakon 2022. povećanje iste usljed opšteg ekonomskog oporavka, odnosno povećanja zaposlenosti i raspoloživog dohotka stanovništva, koja bi mogla rezultirati rastom

⁴¹ FZS: Saopćenje: Zaposleni i nezaposleni, mart 2022, od 16.05.2022.godine

⁴² FZS: Saopćenje: Prosječna mjesečna isplaćena neto i bruto plata zaposlenih po područjima KD BiH 2010, mart 2022., 16.05.2022.godine

uvoza. Domaća tražnja kao najvažniji faktor rasta BDP-a će najviše zavisiti od kretanja cijena na stranom i domaćem tržištu.

U periodu 2022-2025. projicira se rast obima **industrijske** proizvodnje, pod pretpostavkom stabilnog vanjskog okruženja, posebno kod vanjskotrgovinskih partnera, koji je od izuzetno velikog značaja za domaću proizvodnju i pod pretpostavkom unaprijeđenja uslova u oblasti proizvodnje u zemlji. Za rješavanje strukturnih problema kojima je opterećena domaća proizvodnja potrebno je unaprijediti provođenje strukturnih reformi, te time uticati na poboljšanje poslovnog ambijenta. Takva poboljšanja bi imala pozitivan efekat na privlačenje domaćih i stranih investicija, te unaprijedilo konkurentnost domaćih proizvođača na domaćem i stranom tržištu.

Renomirane međunarodne finansijske institucije, Centralna banka BiH, te DEP očekuju rekordnu **inflaciju** u 2022. godini. Rast cijena uzrokovan rastom cijena energenata i hrane zabilježen je krajem 2021. godine. U 2022. godini usljed rata Ukrajina-Rusija, pojavljuje se još veći rast cijena potrošačkih proizvoda. Rast se nastavlja usljed negativnih posljedica ovog sukoba, odnosno poremećaja u lancima snabdijevanja i proizvodnim lancima, te poremećaja na svjetskom tržištu energenata, hrane i proizvodnih materijala. U periodu 2023.-2025. očekuje se dalji rast cijena, ali po nižim stopama pod pretpostavkom smirivanja prilika u okruženju, nižim cijenama sirove nafte i hrane.

Projicira se poboljšanje situacije na **tržišta rada** pod pretpostavkom općeg ekonomskog rasta u okruženju i u zemlji. Povećanjem investicija, poboljšanjem situacije u oblasti industrije, trgovine i uslužnih djelatnosti pozitivno će uticati na povećanje broja zaposlenih i smanjenje broja nezaposlenih, te rast ličnih primanja.

Pored kretanja u vanjskom okruženju koje ima najveći uticaj na rast ekonomije u zemlji, pretpostavlja se da će i dalje glavne interne odrednice rasta biti domaća potrošnja i investicije. Pod pretpostavkom nastavka opšteg ekonomskog rasta, odnosno poboljšanja u oblasti proizvodnje i trgovine, projicira se povećanje raspoloživog dohotka putem povećanja broja zaposlenih osoba i ličnih primanja, te povećanja doznaka iz inostranstva, što bi u rezultiralo povećanjem privatne potrošnje.

Ukupna vrijednost **investicijskih projekata** koje Vlada Federacije BiH namjerava provesti u periodu 2023.-2025. godina iznosi 17.638,09 mil. KM, od čega se najviše odnosi na kandidovane projekte i to u iznosu od 10.034,83 mil. KM ili 56,9%, potom slijede projekti čija realizacija je u toku u iznosu od 6.730,99 mil. KM ili 38,2% i na kraju projekti sa statusom odobrenih projekata u iznosu od 872,28 mil. KM odnosno 4,9% od ukupne vrijednosti svih investicija. Od projekata u implementaciji najviše sredstava će biti investirano u oblast cestovnog saobraćaja te u oblasti proizvodnje i snabdijevanje energijom. U nastavku teksta je tabelarni pregled ulaganja u projekte u implementaciji po sektorima u periodu od 2023.-2025.god.:

Tabela 2.6. Zbirni pregled ulaganja u projekte u implementaciji FBIH u periodu 2023.-2025. godine po sektorima, u mil. KM⁴³

Sektor	Ukupna vrijednost	Utrošeno u prethodnim godinama	2023	2024	2025
Cestovni saobraćaj	3.211,75	1.650,08	405,70	210,65	101,62
Proizvodnja i snadbijevanje energijom	2.469,65	415,44	321,24	494,16	596,44
Vodosnadbijevanje i sanitacija	334,66	133,64	32,28	21,83	22,14
Željeznički saobraćaj	216,66	207,25	0	0	0
Humanitarna pomoć	148,59	80,87	13,71	0	0
Vladin sektor i civilno društvo	114,84	88,19	5,08	3,29	0
Poljoprivreda	66,23	44,71	3,36	3,05	2,38
Građevinarstvo	63,28	5,36	16,79	14,84	4,21
Zdravstvo	38,84	26,49	0	0	0
Zračni saobraćaj	38,00	22,68	0	0	0
Zaštita od poplava	20,10	18,98	0	0	0
Komunikacije	8,39	1,39	0	0	0
Ukupno	6.730,99	2.695,08	798,15	747,82	726,80

Izvor: FMF, Program javnih investicija Federacije Bosne i Hercegovine 2023-2025.god., maj 2022.god

U cilju oporavka i rasta ekonomije, Vlada Federacije BiH u 2022.godine planira niz investicijskih ulaganja u privredu, finansiranje kapitalnih projekata na nivou gradova i opština, te planira sredstva za podršku najugroženijim kategorijama stanovništava.

Cilj ulaganja u privredu je unaprijeđenje poslovnog ambijenta koji će privući nova investicijska ulaganja, te time pozitivno uticati na očuvanje postojećih radnih mjesta i omogućiti novo zapošljavanje. Vlada Federacija BiH je prepoznala potrebe implementacije projekata na nižim nivoima vlasti odnosno gradovima i opštinama, zbog čega je u posljednje tri godine izvršila transfere značajnog iznosa sredstva na kantone kako bi se isti projekti implementirali i kako bi se omogućili kontrola trošenja javnih sredstava. I u narednom periodu Vlada Federacije BiH planira izdvojiti sredstva iz budžeta za finansiranje kapitalnih projekata na nivou gradova i opština te time pomoći njihov razvoj. Također, planiraju se izdvojiti sredstva za finansijsku pomoć za provođenje strukturnih reformi na nivou kantona u cilju oporavka i jačanje privrede, sa namjerom povećanja produktivnosti i konkurentnosti domaće privrede i povećanje zaposlenosti, kako bi se postigao uravnotežen dugoročan rast ekonomije u cijelosti.

Navedene preliminarne projekcije rasta indikatora su sačinjene u situaciji velike neizvjesnosti oko rata u Ukrajini, odnosno u situaciji kad se ne može sa sigurnošću znati do kada će trajati ovaj sukob za koji se smatra da će imati nesagledive negativne posljedice na rast ekonomije svijeta pa i Federacije BiH.

⁴³ FMF: Program javnih investicija Federacije Bosne i Hercegovine 2023.-2025.god., maj 2022.god.

2.5. Rizici po makroekonomske projekcije

Na osnovu projekcija međunarodnih finansijskih institucija objavljenima u njihovim redovnim izvještajima, te projekcija Direkcije za ekonomsko planiranje (DEP) Vijeća ministara BiH od marta 2021. godine sačinjene su projekcije makroekonomskih pokazatelja Federacije FBiH.

Najveći uticaj na kretanje ekonomskog rasta u Federaciji BiH imaju vanjski rizici. Najveći vanjski faktor rizika za projekcije, odnosno najveći uticaj na ekonomska kretanja u svijetu i lokalno, u tekućoj godini kao i u narednom srednjoročnom periodu, imati će ratna dešavanja u Ukrajini. Postoji velika neizvjesnost u pogledu trajanja sukoba Ukrajine i Rusije, te inteziteta i ograničenja istog samo na teritoriji Ukrajine. Dodatno usložnjavanje geopolitičke situacije na svjetskoj sceni može dovesti do nesagledivih posljedica, te time uticati na sačinjene projekcije.

S obzirom na veliku trgovinsku zavisnost industrije od kretanja u okruženju, slabija ekonomska kretanja u okruženju, posebno kretanja kod naših glavnih vanjskotrgovinskih partnera, usljed slabije izvozne tražnje, mogu ugroziti projekcije rasta obima proizvodnje.

Na rast cijena mogao bi uticati prestanak isporuke ruskog gasa što bi uzrokovalo povećanje cijena sirove nafte. Od domaćih faktora eventualno ukidanje akciza na gorivo, te promjene poreskih stope moglo bi imati značajan uticaj na rast cijena.

Jačanje inflatornih pritiska bi mogli ugroziti projekcije osnovnih domaćih odrednica rasta ekonomije tj. domaću potrošnju i investicije. Unutrašnji rizici kao što su složen sistem odlučivanja, spor proces provođenja strukturnih reformi u zemlji, kao i migracije mlađe obrazovane populacije bi sasvim sigurno mogli rezultirati smanjenjem rasta potrošnje i investicija.

Projekcije za tržište rada će zavisiti od ukupnog ekonomskog rasta, posebno od kretanja u oblasti koje zapošljavaju najveći broj stanovništva, oporavka uslužnih djelatnosti poslije pandemije, kao i od migracije mlađe obrazovane populacije.

3. Upravljanje javnim prihodima u Federaciji BiH (srednjoročna fiskalna strategija)

Ovo poglavlje obuhvata srednjoročni plan mjera fiskalne politike, osvrst na dosadašnje tokove ostvarenja javnih prihoda u Federaciji BiH i projekcije istih za 2021. godinu i period 2022.-2024. godina.

3.1. Fiskalna dešavanja i porezne politike

Tokom 2021. godine, prateći stabilizaciju epidemioloških prilika u vezi virusa COVID-19, u Bosni i Hercegovini došlo je do značajnog oporavka privrednih kretanja, rezultiranog godišnjom stopom rasta realnog BDP-a od 5,4%. Očekivanja za 2022. godinu pretpostavila su još brži rast, prvenstveno generisan pozitivnim pretpostavkama po pitanju investicija.

Međutim, najnovija dešavanja na polju međunarodne politike, vezana za rat u Ukrajini, ponovo su pred nove izazove stavila, kako globalnu, tako i ekonomiju Bosne i Hercegovine, odnosno Federacije BiH. Negativne ekonomske posljedice ovih dešavanja već su u značajnoj mjeri vidljive, prvenstveno kroz ubrzane cjenovne šokove. Uzimajući u obzir navedeno, fiskalna politika svih nivoa vlasti u Federaciji BiH, u predstojećem periodu mora biti spremna dati brz, pravovremen i dosljedan odgovor u uslovima stalne promjenjivosti okolnosti, uz istovremeni nastavak izrade koordiniranih srednjoročnih strategija za podršku održivosti, oporavku i budućem jačanju ekonomije.

Mjere fiskalne politike u periodu 2023-2025. godina primarno će se temeljiti na izmjenama poreznih politika i izmjenama i donošenju novih javnih politika vezanih za sedam najznačajnijih segmenata:

- (1) Zaštitu radnih mjesta, primarno fokusiranu na smanjenje poreznog opterećenja prihoda građana i smanjenje troškova radne snage za poslovne subjekte, subvencioniranje zapošljavanja i podršku samozapošljavanju.
- (2) Podršku povećanju kupovne moći stanovnika, kroz podršku socijalno ugroženim grupama stanovnika i drugom osjetljivim kategorijama populacije, obzirom na nagli rast potrošačkih cijena.
- (3) Povećanje produktivnosti poslovnih subjekata, kroz subvencioniranje nabavke potrebne mehanizacije i opreme, povoljne kreditne linije, subvencioniranje kamata po kreditima za investiranja u domaću privredu i domaću proizvodnju deficitarnih dobara.
- (4) Poticaj istraživanju i razvoju, kroz podršku ulaganjima u istraživanje i razvoj, razvijanje veza i sinergija između firmi kreiranjem lanaca veza, osnivanje istraživačkih i razvojnih centara u sektoru visokog obrazovanja, transfer tehnologija, socijalne inovacije, eko-inovacije, pilot linije u ključnim tehnologijama koje omogućavaju širenje tehnologija opšte namjene.

(5) Suzbijanje neformalne ekonomije, kroz provedbu mjera podrške borbi protiv porezne evazije i razmjenom informacija kroz „peer-review“ koji će započeti krajem 2022. godine od strane Globalnog foruma, koji svojim djelovanjem, određuje i usmjerava porezne politike u svrhu adaptiranju međunarodnim standardima i pravilima. Nastavljaju se i aktivnosti na primjeni četiri BEPS⁴⁴ minimalna standarda.

(6) Administrativno unaprijeđenje pružanja javnih usluga, kroz transformaciju Porezne uprave Federacije BiH u skladu sa najboljim praksama i iskustvima poreznih stručnjaka, kako bi se sve funkcije prilagodile bržoj adaptaciji savremenim IT tehnologijama i obezbijedio brži protok informacija.

(7) Kontinuirano unaprijeđenje koordinacije i fiskalne odgovornosti između svih nivoa vlasti u Federaciji BiH, kroz provedbu aktivnosti na poboljšanju koordinacije i odgovornosti između svih nivoa vlasti u procesu pripreme projekcija javnih prihoda, nastavku započetih aktivnosti uspostave što kvalitetnijeg sistema izvještavanja, prema OECD metodologiji, kao i iznalaženju rješenja za poboljšane vertikalne i horizontalne raspodjele javnih prihoda korisnicima u Federaciji BiH. Nadalje, raspodjela javnih prihoda u velikoj mjeri će u ovom srednjoročnom periodu, uticati na racionalizaciju i optimizaciju naplate javnih prihoda, čime bi troškovi poslodavaca bili znatno smanjeni.

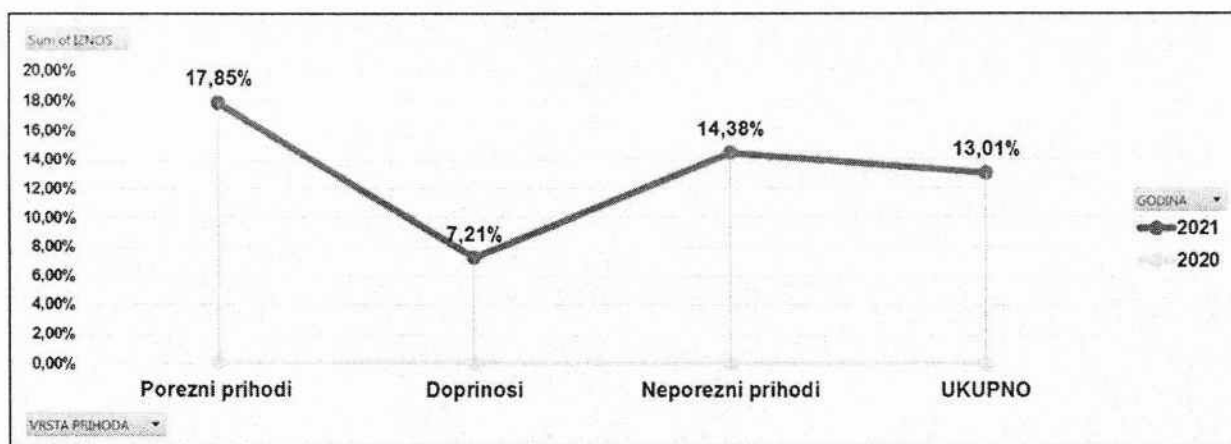
U konačnici, realizacija svih prezentiranih mjera zavisit će prije svega od političke stabilnosti i institucionalne spremnosti nosioca aktivnosti. Uzimajući u obzir još uvijek prisutnu pandemiju, kao i cjelokupna dešavanja na globalnom nivou, izazvana ratom u Ukrajini, lošija slika krajnjeg ishoda istih na ekonomiju od trenutno pretpostavljenih, pred kreatore fiskalne politike može staviti nove izazove, što bi moglo dovesti i do eventualnih promjena u dinamici realizacije planiranih aktivnosti.

3.2. Javni prihodi u periodu 2022.-2024. godina

Nakon pada u 2020. godini, uslijed globalnog usporavanja ekonomske aktivnosti, naplata javnih prihoda u 2021. godini zabilježila je ponovnu uspostavu pozitivnog trenda kretanja. Tako je, ukupan konsolidirani nivo naplate u Federaciji BiH u 2021. godini iznosio nešto više od 9.948 mil. KM i bio je veći za 13% ili za 1.145,1 mil. KM u odnosu na ostvarenje iz 2020. godine. U poređenju sa „predpandemijskom“ 2019. godinom, koja je bilježila rekordnu naplatu, ostvarenje prihoda u 2021. godini bilo je veće za 5,76% ili za 541,9 mil. KM.

⁴⁴ OECD Akcijski plan BEPS (Base Erosion and Profit Shifting - Eroziya porezne osnovice i premještanje dobiti)

Grafikon 3.1. Trend naplate javnih prihoda u Federaciji BiH 2021/2020 g. (%)

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

U strukturi navedenog, ukupna naplata poreznih prihoda iznosila je 4.766,9 mil. KM i bila je veća za 17,9% ili za nešto više od 722 mil. KM. Ukupni prihodi po osnovu obaveznih socijalnih doprinosa naplaćeni su iznosu od 3.903,9 mil. KM sa rastom od 7,2% ili za 262,5 mil. KM, dok su ukupni neporezni prihodi ostvareni na nivou od 1.277,3 mil. KM što je za 14,4% ili za 160,6 mil. KM više u poređenju sa prethodnom godinom.

Konsolidacija prihoda u Federaciji BiH obuhvata prihode budžeta svih nivoa vlasti u Federaciji BiH, prihode vanbudžetskih fondova, te javne prihode ostalih korisnika, koji ih naplaćuju. U okvir iste nisu uključena javna preduzeća i sredstva iz primitaka.

Tabela 3.1. Konsolidirani pregled naplate javnih prihoda u Federaciji BiH 2021/2020. g.

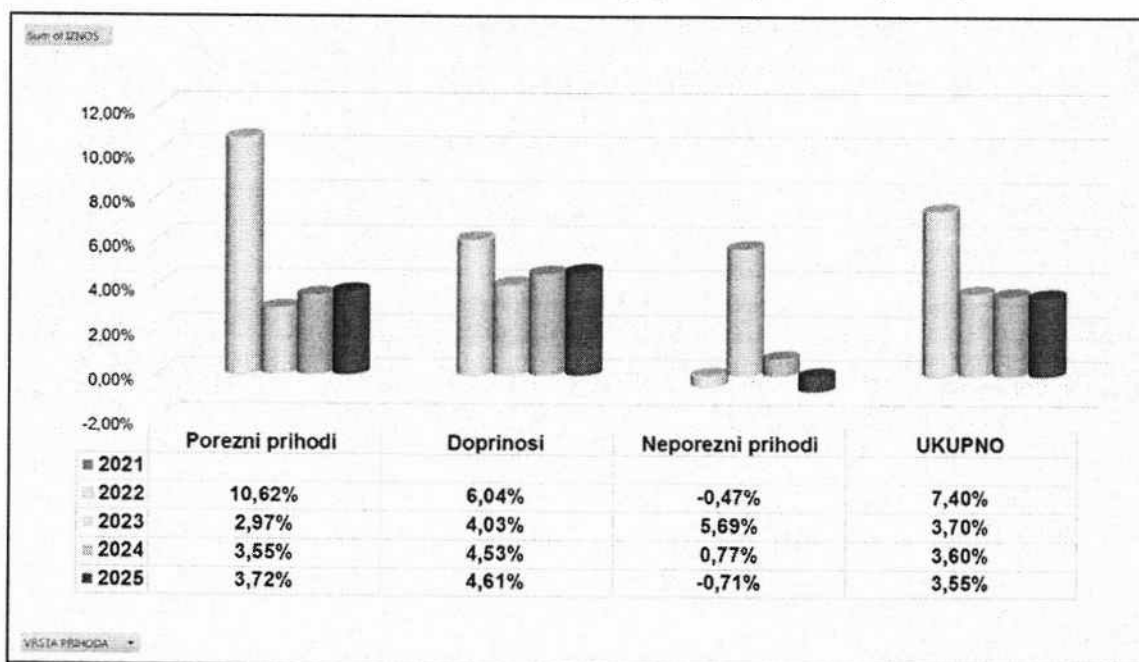
VRSTA PRIHODA	IZVRŠENJE			
	2020	2021	% promjene	Razlika
I POREZNI PRIHODI	4.044.880.998	4.766.943.202	17,9	722.062.203
1. Prihodi od indirektnih poreza	3.170.159.181	3.790.061.235	19,6	619.902.053
1.1. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinственог računa	2.489.382.402	3.063.127.928	23,0	573.745.527
1.2. Prihodi od indirektnih poreza za servisiranje vanjskog duga	484.121.500	509.403.000	5,2	25.281.500
1.3. Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta i cesta	195.291.009	215.997.051	10,6	20.706.042
1.4. Ostali indirektni porezi (naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni)	1.364.271	1.533.256	12,4	168.985
2. Prihodi od direktnih poreza	874.721.817	976.881.967	11,7	102.160.150
2.1. Porez na dobit	355.515.266	391.949.796	10,2	36.434.531
2.2. Porez na dohodak	419.540.840	468.954.631	11,8	49.413.791
2.3. Porez na imovinu	34.080.589	33.920.420	-0,5	-160.169
2.4. Porez na naslijeđe i poklon	2.865.064	4.210.783	47,0	1.345.719
2.5. Porez na promet nepokretnosti	61.693.358	76.857.115	24,6	15.163.757
2.6. Ostali direktni porezi (naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni)	1.026.701	989.221	-3,7	-37.480
II DOPRINOSI	3.641.449.145	3.903.958.077	7,2	262.508.932
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	2.022.702.138	2.180.303.659	7,8	157.601.521
2. Doprinosi za zdravstveno osiguranje	1.450.585.121	1.544.665.455	6,5	94.080.334
3. Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	168.161.886	178.988.963	6,4	10.827.077
III NEPOREZNI PRIHODI	1.116.698.151	1.277.275.488	14,4	160.577.337
1. Takse	119.169.419	134.794.964	13,1	15.625.545
1.1. Administrativne takse	27.022.423	31.748.709	17,5	4.726.286
1.2. Sudske takse	24.487.335	30.448.389	24,3	5.961.053
1.3. Komunalne takse	53.579.458	59.005.163	10,1	5.425.704
1.4. Boravišna taksa	726.723	1.747.629	140,5	1.020.907
1.5. Ostale takse	13.353.479	11.845.074	-11,3	-1.508.405
2. Naknade i članarine	478.769.589	558.223.723	16,6	79.454.134
2.1. Naknade od priređivanja igara na sreću	25.169.655	32.153.618	27,7	6.983.964
2.2. Vodne naknade	49.348.994	53.836.858	9,1	4.487.864
2.3. Naknade za ceste	74.480.484	76.631.820	2,9	2.151.335
2.4. Naknade za korištenje autocesta	32.461.107	39.117.288	20,5	6.656.180
2.5. Naknade za tehnički pregled vozila	1.068.573	1.096.402	2,6	27.830
2.6. Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	27.360.647	29.531.288	7,9	2.170.641
2.7. Naknade za vatrogastvo	754.578	794.508	5,3	39.929,92
2.8. Naknade za zaštitu okoliša	23.445.848	26.598.548	13,4	3.152.699,90
2.9. Naknade za korištenje šuma	17.101.125	21.604.163	26,3	4.503.037,73
2.10. Naknade za zemljište, izgradnju i zauzimanje javnih površina	66.939.893	78.100.848	16,7	11.160.955,06
2.11. Koncesione naknade	22.923.771	22.892.613	-0,1	-31.159
2.12. Naknade iz oblasti veterinarstva i poljoprivrede	2.080.751	4.145.666	99,2	2.064.916
2.13. Naknade iz oblasti vodenog prevoza	29.156	25.158	-13,7	-3.998
2.14. Članarine turističkim zajednicama	4.487.745	5.647.377	25,8	1.159.632
2.15. Članarine obrtničkih komora	699.435	813.427	16,3	113.992
2.16. Ostale naknade	130.417.829	165.234.143	26,7	34.816.314
3. Novčane kazne	44.607.992	47.295.896	6,0	2.687.904
4. Ostali neporezni prihodi	474.151.151	536.960.905	13,2	62.809.754
4.1. Prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	273.296.533	344.087.355	25,9	70.790.822
4.2. Prihodi od iznajmljivanja materijalne imovine	23.406.809	28.145.972	20,2	4.739.164
4.3. Prihodi od pružanja javnih usluga i vlastiti prihodi	80.987.555	88.002.943	8,7	7.015.388
4.4. Neplanirane uplate prihoda	96.460.255	76.724.635	-20,5	-19.735.620
UKUPNO (I + II + III):	8.803.028.295	9.948.176.767	13,0	1.145.148.472

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Unatoč stabilizaciji epidemioloških prilika vezanih za pandemiju virusa COVID-19, početkom 2022. godine ekonomija je stavljena pred nove izazove, uslijed složenih međunarodnih političkih prilika vezanih za ratna dešavanja u Ukrajini, koja su se značajno reflektovala na globalne ekonomske tokove, prvenstveno kroz nagle i visoke inflatorne skokove. Prateći najnovije zvanične makroekonomske prognoze iz marta 2022. godine, preuzete od strane Direkcije za ekonomsko planiranje Bosne i Hercegovine (DEP), kao i pozitivne tekuće trendove naplate u prvom kvartalu 2022. godine, izvršeno je revidiranje projekcija prihoda za tekuću godinu i pripremljene su srednjoročne projekcije za period 2023-2025. godina. Projekcije zadržavaju određeni nivo opreznosti i konzervativnosti u procjenama, a zasnovane su na postojećim poreznim politikama.

Na nivou konsolidacije za Federaciju BiH, revidirane projekcije prihoda za 2022. godinu predviđaju ukupan rast naplate prihoda od 7,4% u odnosu na ostvarenje iz 2021. godine. Posmatrajući u apsolutnom iznosu, pretpostavljeni nivo ostvarenja iznositi će 10.683,9 mil. KM i biti će veći za 735,8 mil. KM.

Grafikon 3.2. Prognozirani trend kretanja ukupnih javnih prihoda u Federaciji BiH po kategorijama u periodu 2022 - 2025. g. (BAZA: prethodna godina)

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Uzimajući u obzir, kako je već istaknuto, krajnju nepredvidivost u budućim dešavanjima, kako na području globalne, tako i domaće ekonomije, srednjoročne projekcije prihoda za period 2023-2025. godina prilično su oprezne i konzervativne, a predviđaju prosječni godišnji rast od 3,6%.

Tabela 3.2. Konsolidirana revidirana projekcija ukupnog okvira javnih prihoda u Federaciji BiH
za 2022. g. i projekcije za period 2023 - 2025. g.

VRSTA PRIHODA	PROJEKCIJA			
	2022	2023	2024	2025
I POREZNI PRIHODI	5.273.063.206	5.429.538.611	5.622.519.162	5.831.718.136
1. Prihodi od indirektnih poreza	4.150.295.875	4.290.150.460	4.429.792.840	4.580.284.600
1.1. Prihodi od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinstvenog računa	3.395.006.024	3.298.141.276	3.408.017.005	3.691.546.239
1.2. Prihodi od indirektnih poreza za servisiranje vanjskog duga	532.278.751	762.095.084	785.011.835	643.903.161
1.3. Prihodi od namjenske putarine za finansiranje autocesta i cesta	222.011.100	228.914.100	235.764.000	243.835.200
1.4. Ostali indirektni porezi (naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni)	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
2. Prihodi od direktnih poreza	1.122.767.330	1.139.388.151	1.192.726.322	1.251.433.536
2.1. Porez na dobit	482.064.722	465.028.036	479.191.888	495.421.751
2.2. Porez na dohodak	514.871.182	544.489.121	579.491.094	617.658.915
2.3. Porez na imovinu	35.830.972	36.887.985	37.976.181	39.096.478
2.4. Porez na naslijeđe i poklon	4.465.043	4.531.126	4.598.186	4.666.239
2.5. Porez na promet nepokretnosti	84.535.411	87.451.883	90.468.973	93.590.152
2.6. Ostali direktni porezi (naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni)	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
II DOPRINOSI	4.139.655.587	4.306.454.479	4.501.527.045	4.709.141.889
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	2.321.528.130	2.408.817.587	2.511.255.745	2.620.675.588
2. Doprinosi za zdravstveno osiguranje	1.628.569.558	1.698.970.724	1.781.683.366	1.869.407.450
3. Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	189.557.899	198.666.167	208.587.933	219.058.851
III NEPOREZNI PRIHODI	1.271.269.159	1.343.606.347	1.353.887.424	1.344.266.757
1. Takse	136.401.006	136.021.920	135.053.953	134.073.267
1.1. Administrativne takse	32.825.279	33.475.220	34.138.029	34.813.962
1.2. Sudske takse	29.710.212	30.138.039	30.572.027	31.012.264
1.3. Komunalne takse	59.707.324	57.752.968	55.180.967	52.511.735
1.4. Boravišna taksa	2.787.469	2.971.163	3.166.963	3.375.665
1.5. Ostale takse	11.370.722	11.684.531	11.995.967	12.359.640
2. Naknade i članarine	573.653.709	591.136.834	606.875.299	623.140.939
2.1. Naknade od priređivanja igara na sreću	31.576.699	32.145.079	32.723.691	33.312.717
2.2. Vodne naknade	55.225.849	56.650.676	58.112.263	59.611.560
2.3. Naknade za ceste	78.509.299	80.432.777	82.403.380	84.422.263
2.4. Naknade za korištenje autocesta	40.443.364	41.814.394	43.231.902	44.697.463
2.5. Naknade za tehnički pregled vozila	1.123.483	1.151.233	1.179.669	1.208.807
2.6. Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	31.471.493	32.686.293	34.095.072	35.602.074
2.7. Naknade za vatrogastvo	822.316	851.097	880.885	911.716
2.8. Naknade za zaštitu okoliša	27.787.503	29.029.604	30.327.228	31.682.855
2.9. Naknade za korištenje šuma	21.388.121	23.505.545	23.270.490	23.037.785
2.10. Naknade za zemljište, izgradnju i zauzimanje javnih površina	80.014.319	81.974.669	83.983.049	86.040.633
2.11. Koncesione naknade	23.007.076	23.122.111	23.237.722	23.353.910
2.12. Naknade iz oblasti veterinarstva i poljoprivrede	4.225.263	4.306.388	4.389.071	4.473.341
2.13. Naknade iz oblasti vodenog prevoza	25.169	25.180	25.192	25.203
2.14. Članarine turističkim zajednicama	7.042.279	7.359.181	7.690.344	8.036.410
2.15. Članarine obrtničkih komora	833.356	853.773	874.691	896.121
2.16. Ostale naknade	170.158.121	175.228.833	180.450.652	185.828.082
3. Novčane kazne	48.166.614	49.053.361	49.956.433	49.053.361
4. Ostali neporezni prihodi	513.047.830	567.394.231	562.001.739	537.999.190
4.1. Prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	321.803.570	377.443.781	373.115.309	349.955.123
4.2. Prihodi od iznajmljivanja materijalne imovine	28.469.651	28.896.696	29.330.146	29.770.098
4.3. Prihodi od pružanja javnih usluga i vlastiti prihodi	89.886.206	91.809.771	93.774.500	95.781.274
4.4. Neplanirane uplate prihoda	72.888.403	69.243.983	65.781.784	62.492.695
UKUPNO (I + II + III):	10.683.987.951	11.079.599.436	11.477.933.631	11.885.126.782

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

3.2.1. Prihodi od indirektnih poreza

3.2.1.1. Indirektni porezi iz raspodjele sa Jedinštenog računa

Prikupljanje i raspodjela prihoda od poreza na dodanu vrijednost (PDV-a), carina, akciza i putarine vrši se na nivou Bosne i Hercegovine, na Jedinštveni račun koji vodi Uprava za indirektno oporezivanje, dok se raspodjela između Institucija Bosne i Hercegovine, entiteta i Brčko Distrikta vrši u skladu sa Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda⁴⁵. Shodno članu 21. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja⁴⁶ ukupan pripadajući iznos entiteta i Brčko Distrikta se prije doznačavanja umanjuje za iznos dospjelih obaveza otplate vanjskog duga tog korisnika. Udio prihoda od indirektnih poreza koje entiteti dobiju u raspodjeli sa Jedinštenog računa, nakon izdvajanja pripadajućeg dijela za Institucije Bosne i Hercegovine (prema planiranim srednjoročnim iznosima u dokumentu „Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u Bosni i Hercegovini“) i pripadajućeg dijela za Brčko Distrikt (3,55% ili minimalno 124. mil. KM godišnje), saglasan je učešću entiteta u ukupnoj krajnjoj potrošnji, prema prijavama PDV-a za koji ne postoji pravo povrata.

Tabela 3.3. Ostvarenja prihoda od indirektnih poreza za Federaciju BiH 2021/2020. g.

KATEGORIJA	IZVRŠENJE			
	2020	2021	% promjene	Razlika
1. Ukupni doznačeni prihodi sa JR za Federaciju BiH	2.973.503.902	3.572.530.928	20,15	599.027.026
1.1. Prihodi sa Jedinštenog računa za Federaciju BiH iz tekuće raspodjele	2.996.066.241	3.566.427.111	19,04	570.360.870
1.1.1. Raspoloživi prihodi iz tekuće raspodjele	2.511.944.741	3.057.024.111	21,70	545.079.370
1.1.2. Vanjski dug	484.121.500	509.403.000	5,22	25.281.500
1.2. Poravnjenja između entiteta za protekle godine	-22.562.339	6.103.817		
UKUPNO RASPOREĐENI RASPOLOŽIVI PRIHODI ZA FEDERACIJU BiH: (1. - 1.1.2.)	2.489.382.403	3.063.127.928	23,05	573.745.525
Budžet Federacije BiH	901.156.430	1.108.852.310	23,05	207.695.880
Kantoni	1.275.310.605	1.569.240.438	23,05	293.929.833
Općine/gradovi	209.605.998	257.915.372	23,05	48.309.374
Upravitelji cesta	97.085.914	119.461.989	23,05	22.376.075
Grad Sarajevo	6.223.456	7.657.820	23,05	1.434.364

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

U 2021. godini na Jedinštenom računu Uprave za indirektno oporezivanje ukupno je prikupljeno 8.037,5 mil. KM, što je za 17,1% ili za 1.172,3 mil. KM više u odnosu na prethodnu godinu. Nakon izdvajanja sredstava u rezerve namjenjene povratima obveznicima, te izdvajanja dijela prihoda za Institucije Bosne i Hercegovine, raspoloživa sredstva za raspodjelu između entiteta i Brčko Distrikta iznosila su 5.731,4 mil. KM.

⁴⁵ „Službeni glasnik BiH“, br. 55/04, 34/07, 49/09 i 92/17

⁴⁶ „Službeni glasnik BiH“, br. 44/03, 52/04, 34/07, 49/09 i 32/13

Prosječni koeficijent tekućeg doznačavanja prihoda Federaciji BiH u 2021. godini iznosio je 62,23% čime je Federaciji BiH iz tekuće raspodjele pripao iznos od 3.566,4 mil. KM, koji je veći za 19% ili za 570,4 mil. KM u odnosu na 2020. godinu.

Sredstva namjenjena otplati vanjskog duga Federacije BiH iznosila su 509,4 mil. KM i bila su veća za 5,2% ili za 25,3 mil. KM.

Nadalje, Federaciji BiH je shodno odlukama usvojenim od strane Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje, tokom 2021. godine, od strane Republike Srpske uplaćen dodatni iznos od 6,1 mil. KM po osnovu drugog privremenog poravnania između entiteta za raspodjele izvršene u prethodnoj godini.

Tako je, po odbitku sredstava za otplatu vanjskog duga i dodatkom sredstava na imedrugog privremenog poravnania između entiteta za 2020. godinu, Federaciji BiH sa Jedinštenog računa ukupno doznačeno 3.063,1 mil. KM raspoloživih sredstava za dalju raspodjelu korisnicima, što je za 23,05% ili za 573,7 mil. KM više u poređenju sa 2020. godinom.

Tabela 3.4. Revidirana projekcija prihoda od indirektnih poreza za Federaciju BiH za 2022. g. i projekcije za period 2023-2025. g.

KATEGORIJA	PROJEKCIJE			
	2022	2023	2024	2025
1. Ukupni doznačeni prihodi sa JR za Federaciju BiH	3.927.284.775	4.060.236.360	4.193.028.840	4.335.449.400
1.1. Prihodi sa Jedinštenog računa za Federaciju BiH iz tekuće raspodjele	3.918.003.360	4.060.236.360	4.193.028.840	4.335.449.400
1.1.1. Raspoloživi prihodi iz tekuće raspodjele	3.385.724.609	3.298.141.276	3.408.017.005	3.691.546.239
1.1.2. Vanjski dug	532.278.751	762.095.084	785.011.835	643.903.161
1.2. Poravnania između entiteta za protekle godine	9.281.415	*	*	*
UKUPNO RASPOREĐENI RASPOLOŽIVI PRIHODI ZA FEDERACIJU BiH: (1. - 1.1.2.)	3.395.006.024	3.298.141.276	3.408.017.005	3.691.546.239
Budžet Federacije BiH	1.228.992.181	1.193.927.142	1.233.702.156	1.336.339.739
Kantoni	1.739.261.586	1.689.637.776	1.745.927.112	1.891.179.138
Općine/gradovi	285.859.507	277.703.495	286.955.032	310.828.193
Upravitelji cesta	132.405.235	128.627.510	132.912.663	143.970.303
Grad Sarajevo	8.487.515	8.245.353	8.520.043	9.228.866

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

U 2022. godini očekivan je nastavak rasta naplate prihoda od indirektnih poreza iz raspodjele sa Jedinštenog računa, koji bi trebali biti ostvareni u iznosu od 3.927,3 mil. KM i u odnosu na 2021. godinu veći za 9,93% ili za 354,7 mil. KM. Nakon odbitka sredstava namjenjenih otplati vanjskog duga, ukupan raspoloživi dio prihoda od indirektnih poreza za dalju raspodjelu korisnicima u Federaciji BiH, odnosno njihovu budžetsku potrošnju, trebao bi iznositi nešto više od 3.395 mil. KM i biti veći za približno 10,83% u odnosu na 2021. godinu.

U projekciju prihoda od indirektnih poreza za 2022. godinu uključeno je i drugo privremeno poravnanje između entiteta za 2021. godinu, realizovano u korist Federacije BiH u iznosu od 9,2 mil. KM.

U narednom srednjoročnom periodu 2023-2025. godina, prateći ukupan plan naplate prihoda na Jedinstvenom računu, pretpostavljen od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje (OMA), kao i projekciju kretanja koeficijenta učešća Federacije BiH u međuentiteskoj raspodjeli, baziranog na prognozama ostvarenja krajnje potrošnje, predviđa se da će u 2023. godini ukupno doznačena sredstva od indirektnih poreza za Federaciju BiH biti veća za 3,39%, dok se u 2024. i 2025. očekuje njihov rast od 3,27% i 3,40% (BAZA: prethodna godina).

U 2023. godini doći će do značajnijeg porasta dospijuća obaveza na ime otplate vanjskog duga, uslijed čega će i pored pretpostavljenog rasta naplate prihoda na Jedinstvenom računu, raspoloživi prihodi od indirektnih poreza za korisnike u Federaciji BiH u ovoj godini pretrpjeti smanjenje od 2,85% u poređenju sa 2022. godinom. U 2024. godini, prateći rast naplate na ukupnom nivou i raspoloživi dio prihoda od indirektnih poreza, nakon odbitka sredstava za otplatu vanjskog duga, trebao bi biti veći za 3,33% u poređenju sa uporednom bazom iz 2023. godine, dok se uslijed smanjenja dospelih obaveza po osnovu vanjskog duga, u 2025. godini očekuje rast raspoloživih prihoda od indirektnih poreza za 8,32%.

3.2.1.1. Namjenska putarina

Pored prihoda od indirektnih poreza koje Federacija BiH dobije u raspodjeli sa Jedinstvenog računa, Odredbama Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini⁴⁷ propisani su plaćanje i korištenje namjenske putarine u iznosu od 0,25 KM/l naftnog derivata. Od navedenog iznosa 0,20 KM/l namijenjeno je izgradnji autocesta, a iznos od 0,05 KM/l izgradnji i rekonstrukciji drugih cesta. Prihodi naplaćeni po ovom osnovu prikupljaju se na posebnom računu, koji vodi Uprava za indirektno oporezivanje, a raspodjela istih između entiteta i Brčko Distrikta se vrši prema odredbama Odluke o privremenoj raspodjeli prihoda od putarine za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva⁴⁸, koju je donio Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje, a u skladu sa kojom se Federaciji BiH, nakon izdvajanja 10% na ime rezervi za poravnanje prihoda po utvrđivanju konačne metodologije raspodjele, doznačava 59% od ukupno prikupljenih prihoda.

U 2021. godini, na posebnom računu ukupno je prikupljeno 406,8 mil. KM prihoda po osnovu namjenske putarine za izgradnju autocesta i izgradnju i rekonstrukciju drugih cesta, što je za 10,6% ili za 38,9 mil. KM više u odnosu na 2020. godinu. Nakon izdvajanja iznosa od 40,7 mil. KM na ime rezervi za poravnanja, ostatak nešto veći od od 366 mil. KM je raspoređen između entiteta i Brčko Distrikta, čime je Federaciji BiH pripao iznos od 215,9 mil. KM.

⁴⁷ „Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17

⁴⁸ „Službeni glasnik BiH“, broj: 50/18

Prateći ukupan plan naplate, dostavljen od strane OMA-e, očekivani nivo ostvarenja prihoda od namjenske putarine za Federaciju BiH u 2022. godini iznosi nešto više od 222 mil. KM i u odnosu na prethodnu godinu veći je za 2,78% ili za 6 mil. KM.

U periodu 2023-2025. godina projektovan je stabilan rast prema prosječnoj godišnjoj stopi od 3,18%.

Proporcionalno propisanom omjeru namjene prihoda po osnovu namjenske putarine, u Federaciji BiH se od ukupno raspoloživog iznosa dobijenog iz raspodjele 80% usmjerava u korist JP Autoceste Federacije BiH, a ostatak od 20% u korist upravitelja za ceste.

3.2.2. Prihodi od direktnih poreza

3.2.2.1. Porez na dobit

Oporezivanje dobiti u Federaciji BiH propisano je Zakonom o porezu na dobit⁴⁹, a u skladu sa Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine, uplata poreza na dobit od strane banaka i drugih finansijskih organizacija, društava za osiguranje i reosiguranje lica i imovine, pravnih lica iz oblasti elektroprivrede, pošte i telekomunikacija, pravnih lica iz oblasti igara na sreću vrši se u korist Budžeta Federacije BiH, dok ostala pravna lica uplatu vrše u korist kantonalnih budžeta, prema svom sjedištu. Shodno odredbama prednje citiranog Zakona kojim je regulisana pripadnost i raspodjela, kantoni mogu dio ukupnih prihoda naplaćenih po osnovu poreza na dobit raspodijeliti općinama/gradovima u svom sastavu, shodno kantonalnim propisima iz oblasti pripadnosti i raspodjele javnih prihoda.

U 2021. godini na teritoriji Federacije BiH ukupno je naplaćeno 391,9 mil. KM prihoda od poreza na dobit, što je za 10,2% ili za 36,4 mil. KM više u odnosu na naplatu ostvarenu u 2020. godini. Generator navedenog rezultata su veće uplate u korist kantonalnih budžeta, dok su uplate u korist budžeta Federacije BiH i u 2021. godini nastavile bilježiti značajnije smanjenje. Tako su, prihodi od poreza na dobit uplaćeni u korist kantonalnih budžeta iznosili 320,4 mil. KM i veći su za 16,7% ili za 45,8 mil. KM, dok su uplate prihoda od poreza na dobit u korist budžeta Federacije iznosile 71,5 mil. KM i manje su za 11,7% ili za 9,4 mil. KM.

⁴⁹ „Službene novine Federacije BiH“, br. 15/16 i 15/20

Tabela 3.5. Naplata prihoda od poreza na dobit u Federaciji BiH 2021/2020. g.

KORISNIK	2020	2021	% promjene	Razlika
Budžet Federacije BiH	80.984.375	71.540.208	-11,66	-9.444.167
Kantoni	274.530.890	320.409.588	16,71	45.878.697
Unsko-sanski kanton	13.947.421	15.934.557	14,25	1.987.136
Posavski kanton	2.839.117	3.489.358	22,90	650.241
Tuzlanski kanton	46.591.040	56.385.650	21,02	9.794.610
Zeničko-dobojski kanton	31.696.047	44.110.396	39,17	12.414.349
Bosansko-podrinjski kanton	2.473.014	2.595.616	4,96	122.601
Srednjobosanski kanton	18.990.188	23.819.257	25,43	4.829.069
Hercegovačko-neretvanski kanton	27.532.087	26.795.788	-2,67	-736.299
Zapadnohercegovački kanton	18.951.332	22.375.198	18,07	3.423.866
Kanton Sarajevo	109.036.222	120.845.336	10,83	11.809.114
Kanton 10	2.474.423	4.058.433	64,02	1.584.011
UKUPNO:	355.515.265	391.949.796	10,25	36.434.531

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Nakon značajnog oporavka zabilježenog u prethodnoj godini, prateći pozitivne tekuće trendove, kao i ostale parametre sa kojima je u vezi, očekivana naplata prihoda od poreza na dobit u Federaciji BiH u 2022. godini iznosi nešto više od 482 mil. KM i pretpostavlja rast od približno 23%.

Uzimajući u obzir visok nivo inflacije, koja će dovesti do značajnog porasta troškova poslovanja, očekivanja su da će u 2023. godini doći do smanjenja naplate prihoda od poreza na dobit za 3,53%. U narednim godinama, 2024. i 2025. prateći pozitivne makroekonomske prognoze, očekivana je ponovna uspostava pozitivnog trenda kretanja, sa stopama rasta od 3,05% i 3,39% respektivno.

Tabela 3.6. Revidirana projekcija prihoda od poreza na dobit u Federaciji BiH
za 2022. g. i projekcije za period 2023-2025. g.

KORISNIK	2022	2023	2024	2025
Budžet Federacije BiH	75.067.441	72.657.776	74.910.167	77.307.292
Kantoni	406.997.282	392.370.260	404.281.721	418.114.459
Unsko-sanski kanton	21.539.989	20.793.483	21.418.243	22.147.056
Posavski kanton	5.633.596	5.439.004	5.602.508	5.793.201
Tuzlanski kanton	66.607.995	64.200.342	66.134.351	68.387.886
Zeničko-dobojski kanton	60.136.580	58.177.499	59.927.574	61.968.062
Bosansko-podrinjski kanton	2.976.962	2.873.219	2.959.439	3.060.074
Srednjobosanski kanton	29.353.430	28.385.134	29.253.137	30.257.958
Hercegovačko-neretvanski kanton	33.073.320	31.987.352	32.952.917	34.077.007
Zapadnohercegovački kanton	29.821.402	28.723.643	29.589.958	30.598.877
Kanton Sarajevo	152.788.213	146.895.217	151.401.198	156.610.396
Kanton 10	5.065.794	4.895.367	5.042.396	5.213.942
UKUPNO:	482.064.722	465.028.036	479.191.888	495.421.751

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

3.2.2.2. Porez na dohodak

Oporezivanje dohotka od nesamostalne i samostalne djelatnosti, dohotka od imovine i imovinskih prava, ulaganja kapitala i dobitaka ostvarenih sudjelovanjem u nagradnim igrama i igrama na sreću propisano je Zakonom o porezu na dohodak⁵⁰, dok je pripadnost prihoda naplaćenih po ovom osnovu također regulisana Zakonom o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine. U skladu sa navedenim, od ukupno naplaćenih prihoda po osnovu poreza na dohodak, općinama/gradovima pripada minimalno 34,46%, odnosno 1,79% kada je riječ o općinama u Kantonu Sarajevo, a kantoni u skladu sa svojim propisima iz oblasti pripadnosti i raspodjele javnih prihoda mogu izvršiti raspodjelu većeg iznosa od minimalno propisanog općinama/gradovima u svom sastavu.

U 2021. godini na teritoriji Federacije BiH ukupno je naplaćeno 468,9 mil. KM prihoda po osnovu poreza na dohodak, što je za 11,7% ili za 49,4 mil. KM više u odnosu na ostvarenje zabilježeno u 2020. godini.

⁵⁰ („Službene novine Federacije BiH“, br. 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13)

Tabela 3.7. Naplata prihoda od poreza na dohodak u Federaciji BiH 2021/2020. g.

KORISNIK	2020	2021	% promjene	Razlika
Unsko-sanski kanton	26.717.983	30.576.950	14,44	3.858.967
Posavski kanton	4.668.706	5.186.670	11,09	517.965
Tuzlanski kanton	70.277.171	77.629.451	10,46	7.352.280
Zeničko-dobojski kanton	52.498.674	60.677.146	15,58	8.178.471
Bosansko-podrinjski kanton	5.371.207	6.015.779	12,00	644.573
Srednjobosanski kanton	29.488.450	33.088.910	12,21	3.600.460
Hercegovačko-neretvanski kanton	45.670.144	50.474.396	10,52	4.804.252
Zapadnohercegovački kanton	15.120.277	16.882.333	11,65	1.762.055
Kanton Sarajevo	161.720.801	179.675.250	11,10	17.954.450
Kanton 10	8.007.427	8.747.746	9,25	740.318
UKUPNO:	419.540.840	468.954.631	11,78	49.413.791

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Stabilan rast prihoda od poreza dohodak, prateći pozitivna očekivanja vezana za tržište rada, nastavlja se i u 2022. godini, sa očekivanom naplatom u iznosu od 514,9 mil. KM i rastom za 9,79% ili za 45,9 mil. KM.

Prateći makroekonomske prognoze sa kojima je u korelaciji, očekivane stope rasta za 2023., 2024. i 2025. godinu iznose 5,75%, 6,43% i 6,59% respektivno.

Tabela 3.8. Revidirana projekcija prihoda od poreza na dohodak u Federaciji BiH za 2022. g. i projekcije za period 2023-2025. g.

KORISNIK	2022	2023	2024	2025
Unsko-sanski kanton	33.469.814	35.014.930	37.234.746	39.659.235
Posavski kanton	5.477.449	5.866.722	6.233.107	6.633.645
Tuzlanski kanton	84.173.816	88.907.251	94.654.812	100.924.725
Zeničko-dobojski kanton	66.574.235	70.584.100	75.103.626	80.036.735
Bosansko-podrinjski kanton	6.214.194	6.616.816	7.054.891	7.531.339
Srednjobosanski kanton	36.161.315	38.070.308	40.506.307	43.165.389
Hercegovačko-neretvanski kanton	54.872.428	58.436.885	62.215.198	66.322.724
Zapadnohercegovački kanton	18.820.670	19.983.909	21.254.037	22.641.055
Kanton Sarajevo	199.387.048	210.741.431	224.301.725	239.086.978
Kanton 10	9.720.212	10.266.767	10.932.643	11.657.090
UKUPNO:	514.871.182	544.489.121	579.491.094	617.658.915

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

3.2.2.3. Porez na imovinu

Naplata prihoda koji se odnose na oporezivanje posjedovanja i prometa imovinom, a uključuju: porez na imovinu, porez na naslijeđe i poklone, te porez na promet nepokretnosti, u Federaciji BiH je trenutno regulisana kantonalnim zakonima i propisima jedinica lokalne samouprave. Uplata navedenog vrši se u korist računa javnih prihoda kantona, dok se od ukupno naplaćenog iznosa dio prihoda usmjerava u općinske/gradske budžete, shodno omjerima propisanim od strane svakog kantona.

Ukupan nivo ostvarenja ovih prihoda u 2021. godini veći je za 16,57% u odnosu na 2020. godinu. Obzirom da ovi prihodi, kako je gore istaknuto uključuju tri različite kategorije, čija je naplata trenutno regulisana kantonalnim zakonima i propisima jedinica lokalne samouprave, teško je uspostaviti potpunu uporedivost trendova kretanja.

Bazirajući se na pojedinačnim projekcijama svake od navedenih kategorija, zasnovanim prvenstveno na tekućim trendovima naplate, projicirana stopa rasta ukupnih prihoda po osnovu poreza na posjedovanje i prometovanje imovinom u 2022. godini iznosi 8,56%. Nadalje, prateći makroekonomske prognoze za one kategorije koje je moguće dovesti u vezu sa istim (nivo prometovanja imovinom) u periodu 2023-2025. godina očekivana prosječna stopa rasta iznosi 3,24% (g/g).

3.2.3. Neporezni prihodi

Plaćanje različitih kategorija neporeznih prihoda na teritoriji Federacije BiH vrši se u skladu sa legislativom donesenom od strane Federacije BiH, kantona i jedinica lokalne samouprave, što u najvećoj mjeri određuje i njihovu budžetsku pripadnost, izuzev pojedinih vrsta dijeljenih neporeznih prihoda, koji su ustanovljeni na nivou Federacije BiH, a čija raspodjela se vrši između više korisnika javnih prihoda, shodno materijalnim propisima koji ih uređuju.

Ukupan nivo naplate neporeznih prihoda u Federaciji BiH u 2021. godini veći je za 14,4% u odnosu na 2020. godinu.

Prateći tekuće trendove u naplati, projekcija ukupnih neporeznih prihoda u 2022. godini ne predviđa značajnu promjenu u odnosu na nivo naplate iz prethodne godine. Treba ipak uzeti u obzir da ukupni neporezni prihodi uključuju širok spektar prilično varijabilnih prihoda, bez kontinuiranog obrasca kretanja.

Zasnovane na prognozama makroekonomskih kretanja, za kategorije neporeznih prihoda koje imaju povezanost sa istim, te nadalje bazirane na planu naplate prihoda od krajnjih korisnika za povrate anuiteta po otplaćenim kreditima, koji uzimaju značajnije učešće u ukupnim neporeznim prihodima, projicirane srednjoročne stope kretanja za 2023.; 2024. i 2025. godinu iznose: 5,69%; 0,77% i -0,71% respektivno.

Ovakva varijabilnost u kretanju upravo je direktno vezana za plan naplate prihoda od krajnjih korisnika, kako je već prednje istaknuto.

3.2.4. Doprinosi

Prihodi po osnovu obaveznih socijalnih doprinosa obuhvataju: doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, doprinose za zdravstveno osiguranje i doprinose za osiguranje od nezaposlenosti. Uplata doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje od 2020. godine, uključivanjem Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje u okvir Jedinственог računa trezora FBiH, vrši se u korist budžeta Federacije BiH, dok se uplate doprinosa za zdravstveno osiguranje i uplate doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti vrše u korist vanbudžetskih fondova (zavoda za zdravstveno osiguranje, odnosno zavoda/službi za zapošljavanje).

Rast broja zaposlenih nakon pandemije, kao i kontinuirani rast plata, kako je već i ranije navedeno, tokom 2021. godine pozitivno se odrazio na porast naplate prihoda po osnovu obaveznih socijalnih doprinosa. Dodatno, većem ostvarenju ovih prihoda doprinijele su i vanredne uplate, kao rezultat primjene Zakona o visini zatezne kamate na javne prihode u Federaciji Bosne i Hercegovine, kojim je omogućen otpis zatezne kamate na izmirena ranije nastala dugovanja. Tako, ukupan nivo uplaćenih prihoda po osnovu obaveznih socijalnih doprinosa u 2021. godini iznosi 3.903,9 mil. KM i veći je za 7,2% ili za 262,5 mil. KM.

Tabela 3.9. Naplata prihoda od obaveznih socijalnih doprinosa u Federaciji BiH 2021/2020. g.

KORISNIK	2020	2021	% promjene	Razlika
Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	2.022.702.138	2.180.303.659	7,79	157.601.521
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	1.450.585.121	1.544.665.455	6,49	94.080.334
Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	168.161.886	178.988.963	6,44	10.827.077
UKUPNO:	3.641.449.145	3.903.958.077	7,21	262.508.932

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Prateći makroekonomske pretpostavke tržišta rada, očekivani nivo naplate ukupnih obaveznih doprinosa u 2022. godini iznosi 4.139,6 mil. KM i veći je za 6,04% ili za 235,7 mil. KM u odnosu na 2021. godinu.

Očekivane stope rasta za 2023.; 2024. i 2025. godinu iznose 4,03%, 4,53% i 4,61% respektivno.

Tabela 3.10. Revidirana projekcija prihoda od obaveznih socijalnih doprinosa u Federaciji BiH za 2022. g. i projekcije za period 2023-2025. g.

KORISNIK	2022	2023	2024	2025
Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	2.321.528.130	2.408.817.587	2.511.255.745	2.620.675.588
Doprinosi za zdravstveno osiguranje	1.628.569.558	1.698.970.724	1.781.683.366	1.869.407.450
Doprinosi za osiguranje od nezaposlenosti	189.557.899	198.666.167	208.587.933	219.058.851
UKUPNO:	4.139.655.587	4.306.454.479	4.501.527.045	4.709.141.889

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

3.2.5. Prihodi budžeta Federacije BiH

Ukupni prihodi budžeta Federacije BiH u 2021. godini ostvareni su u iznosu od 4.330,2 mil. KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 11,4% ili za 443,8 mil. KM.

Tabela 3.11. Pregled naplate prihoda Budžeta Federacije BiH 2021/2020. g.

VRSTE PRIHODA	IZVRŠENJE			
	2020	2021	% promjene	Razlika
I POREZNI PRIHODI	1.466.262.304	1.689.795.548	15,2	223.533.244
1. Prihodi od indirektnih poreza	1.385.277.930	1.618.255.340	16,8	232.977.411
1.1. Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Budžetu Federacije BiH	901.156.430	1.108.852.310	23,0	207.695.881
1.2. Sredstva na ime finansiranja vanjskog duga	484.121.500	509.403.000	5,2	25.281.500
1.3. Ostali indirektni porezi (<i>naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni</i>)	0	30	100,0	30
2. Porez na dobit	80.984.375	71.540.208	-11,7	-9.444.167
II DOPRINOSI	2.022.702.138	2.180.303.659	7,8	157.601.521
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	2.022.702.138	2.180.303.659	7,8	157.601.521
1.1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	2.022.702.138	2.180.303.659	7,8	157.601.521
III NEPOREZNI PRIHODI	397.367.936	460.051.387	15,8	62.683.451
1. Takse	18.345.035	17.220.586	-6,1	-1.124.449
1.1. Administrativne takse	4.961.827	5.258.365	6,0	296.538
1.2. Sudske takse	29.729	117.147	294,1	87.419
1.3. Ostale takse	13.353.479	11.845.074	-11,3	-1.508.406
1.3.1. Takse za detašmane	546	790	44,7	244
1.3.2. Putničke takse - avio takse	2.822.890	821.251	-70,9	-2.001.639
1.3.3. Taksa za izmirenje duga za isporuku prirodnog gasa	1.469.831	1.570.537	6,9	100.706
1.3.4. Taksa za uspostavu rezervi naftnih derivata	9.060.212	9.452.496	4,3	392.284
2. Naknade	34.322.850	44.742.597	30,4	10.419.746
2.1. Naknade od priređivanja igara na sreću	25.169.655	32.153.618	27,7	6.983.964
2.1.1. Ostvareni prihodi prometa Lutrije BiH	2.800.825	2.952.695	5,4	151.870
2.1.2. Naknade za priređivanje igara na sreću koje pripadaju budžetu Federacije	7.668.345	8.926.306	16,4	1.257.962
2.1.3. Naknada za priređivanje igara na sreću	1.043.459	1.828.460	75,2	785.001
2.1.4. Mjesečna naknada za priređivanje igara na sreću kladjenja (kladionice, automati, kasina, internet igre) i naknada za postavljanje uređaja za priređivanje kladjenja	13.653.732	18.445.415	35,1	4.791.683
2.1.5. Naknade od tombolskih kartica	3.294	742	-77,5	-2.552
2.2. Naknade za tehnički pregled vozila	538.063	541.708	0,7	3.646
2.3. Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	4.109.600	4.429.693	7,8	320.093
2.4. Naknade za vatrogastvo	62.032	59.880	-3,5	-2.153
2.5. Naknade za korištenje šuma	510.490	517.476	1,4	6.986
2.6. Koncesione naknade	154.557	152.799	-1,1	-1.758
2.7. Naknade iz oblasti veterinarstva i poljoprivrede	1.580.275	3.342.582	111,5	1.762.307
2.8. Naknade iz oblasti vodenog prevoza	29.156	25.158	-13,7	-3.998
2.9. Ostale naknade	2.169.023	3.519.682	62,3	1.350.660
3. Novčane kazne	11.253.895	12.354.352	9,8	1.100.457
4. Ostali neporezni prihodi	333.446.156	385.733.852	15,7	52.287.696
4.1. Prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	254.408.648	332.403.871	30,7	77.995.223
4.1.1. Prihodi od dividende	33.751.817	82.323.857	143,9	48.572.040
4.1.2. Povrat anuiteta od krajnjih korisnika za otplatu kredita	216.913.815	242.142.784	11,6	25.228.969
4.1.3. Ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	3.743.015	7.937.230	112,1	4.194.215
4.2. Prihodi od iznajmljivanja materijalne imovine	142.384	126.115	-11,4	-16.269
4.3. Prihodi od pružanja javnih usluga	20.114.838	17.326.671	-13,9	-2.788.167
4.4. Neplanirane uplate prihoda	58.780.286	35.877.195	-39,0	-22.903.091
UKUPNO (I + II + III):	3.886.332.379	4.330.150.595	11,4	443.818.216
IV TRANSFERI I GRANTOVI DRUGIH NIVOVA VLASTI	151.799	95.610	-37,0	-56.189
UKUPNO (I + II + III + IV):	3.886.484.178	4.330.246.205	11,4	443.762.026

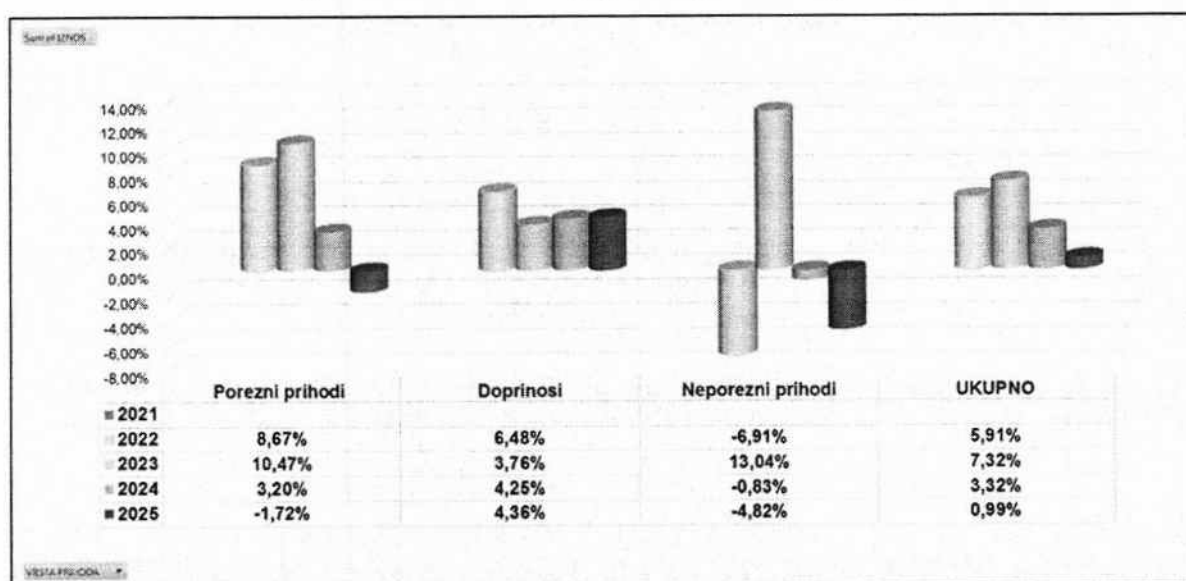
Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Prateći prednja pojašnjenja metodologija pripreme projekcija, pojedinačno po svakoj od kategorija prihoda, izvršena je i priprema revidirane projekcije prihoda budžeta FBiH za 2022. godinu i projekcija za period 2023-2025. godina. Ističemo, da se projicirani iznosi prihoda Budžeta Federacije BiH dati u ovom dijelu odnose na očekivanu tekuću naplatu javnih prihoda tokom jedne navedene fiskalne godine, te ne uključuju prenose, neutrošenih sredstva iz ranijih perioda, kao ni plan realizacije tranfera i grantova drugih nivoa vlasti.

Tako, prema zadnjim revidiranim projekcijama, očekivani nivo naplate prihoda u Budžet FBiH u 2022. godini iznosi 4.586,1 mil. KM i veći je za 5,91% ili za 255,9 mil. KM u odnosu na naplatu iz 2021. godine.

Projicirane stope kretanja ukupnih prihoda za 2023.; 2024. i 2025. godinu iznose 7,32%; 3,32% i 0,99% respektivno. Iskazane oscilacije u srednjoročnom kretanju prvenstveno su uslovljene planiranim kretanjima naplate prihoda od krajnjih korisnika za otplaćene kreditne anuitete, kao i planom prihoda od indirektnih poreza namjenjenih otplati vanjskog duga.

Grafikon 3.3. Prognozirani trend kretanja prihoda Budžeta Federacije BiH po kategorijama u periodu 2022 - 2025. g. (BAZA: prethodna godina)

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Ukupan iznos očekivane naplate poreznih prihoda u 2022. godini iznosi 1.836,3 mil. KM i veći je za 8,67% u odnosu na 2021. godinu.

U strukturi poreznih prihoda, očekuje se da će ukupni prihodi od indirektnih poreza biti ostvareni u iznosu od 1.761,2 mil. KM sa rastom od 8,84%, od čega se iznos od 1.228,9 mil. KM odnosi na raspoložive prihode za opću budžetsku potrošnju, sa pretpostavljenim rastom od 10,83%, dok se iznos od 532,3 mil. KM odnosi na prihode od indirektnih poreza namjenjene otplati vanjskog duga, koja je u odnosu na 2020. godinu veća za 4,49%.

U periodu 2023-2025. godina projicirane stope rasta ukupnih prihoda od indirektnih poreza trebale bi iznositi: 11,06%; 3,21% i 1,91% respektivno (kretanje uslovljeno nivoom sredstava planiranih za otplatu vanjskog duga koja se u cjelosti evidentiraju unutar budžeta FBiH). Nakon izmirenja obaveza po osnovu vanjskog duga, raspoloživi prihodi od indirektnih poreza za opću potrošnju budžeta Federacije BiH u periodu 2023-2025. godina trebali bi se kretati po stopama: -2,85%; 3,33% i 1,91% (g/g).

Očekuje se da će prihodi od poreza na dobit uplaćene u korist budžeta FBiH u 2022. godini biti veći za 4,93% u odnosu na prethodnu godinu. Prateći ranije data pojašnjenja u vezi pripreme projekcija prihoda od poreza na dobit, stope kretanja prihoda od poreza na dobit koji se uplaćuje u Budžet Federacije BiH za 2023.; 2024. i 2025. godinu iznose -3,21%; 3,1% i 3,2% respektivno.

Prema projekcijama za 2022. godinu odnos očekivane naplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i ukupnog ostvarenja zabilježenog u 2021. godini kreće se po stopi rasta od 6,48%, dok očekivana prosječna godišnja stopa rasta u periodu 2023-2025. godina iznosi 4,12% (g/g).

Za 2022. godinu ukupna naplata neporeznih prihoda u budžet FBiH pretpostavljena je u iznosu od 428,3 mil. KM što je za 6,9% manje u odnosu na ostvarenje iz 2021. godine. Kako je već istaknuto, neporezni prihodi uzimaju širok obuhvat različitih kategorija prihoda, od kojih veći broj ima neustaljene, nepredvidive obrasce kretanja. Značajno smanjenje od preko 51% očekuje se u naplati dividendi po osnovu vlasničkih udjela u javnim preduzećima.

Očekivane stope kretanja ukupnih neporeznih prihoda za 2023.; 2024. i 2025. godinu iznose: 13,04%; -0,83% i -4,82% respektivno, a prvenstveno su uslovljene planiranim kretanjima naplate prihoda od krajnjih korisnika za otplaćene kreditne anuitete, koji u prosjeku u posmatranom srednjoročnom periodu čine 64,76% ukupnih neporeznih prihoda Budžeta FBiH.

Tabela 3.12. Revidirana projekcija prihoda Budžeta Federacije BiH za 2022. g. i projekcije za period 2023 - 2025. g.

VRSTE PRIHODA	PROJEKCIJE			
	2022	2023	2024	2025
I POREZNI PRIHODI	1.836.338.373	2.028.680.002	2.093.624.158	2.057.550.192
1. Prihodi od indirektnih poreza	1.761.270.932	1.956.022.226	2.018.713.991	1.980.242.900
1.1. Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Budžetu Federacije BiH	1.228.992.181	1.193.927.142	1.233.702.156	1.336.339.739
1.2. Sredstva na ime finansiranja vanjskog duga	532.278.751	762.095.084	785.011.835	643.903.161
1.3. Ostali indirektni porezi (naknadne uplate prema propisima koji više nisu u primjeni)	0	0	0	0
2. Porez na dobit	75.067.441	72.657.776	74.910.167	77.307.292
II DOPRINOSI	2.321.528.130	2.408.817.587	2.511.255.745	2.620.675.588
1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	2.321.528.130	2.408.817.587	2.511.255.745	2.620.675.588
1.1. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	2.321.528.130	2.408.817.587	2.511.255.745	2.620.675.588
III NEPOREZNI PRIHODI	428.283.140	484.149.606	480.132.190	456.984.727
1. Takse	16.921.701	17.344.802	17.767.685	18.245.003
1.1. Administrativne takse	5.436.672	5.544.318	5.654.095	5.766.046
1.2. Sudske takse	114.307	115.953	117.623	119.317
1.3. Ostale takse	11.370.722	11.684.531	11.995.967	12.359.640
1.3.1. Takse za detašmane	815	837	860	886
1.3.2. Putničke takse - avio takse	0	0	0	0
1.3.3. Taksa za izmirenje duga za isporuku prirodnog gasa	1.619.959	1.664.666	1.709.036	1.760.847
1.3.4. Taksa za uspostavu rezervi naftnih derivata	9.749.949	10.019.027	10.286.072	10.597.907
2. Naknade	44.636.849	45.628.248	46.607.520	47.617.021
2.1. Naknade od priređivanja igara na sreću	31.576.699	32.145.079	32.723.691	33.312.717
2.1.1. Ostvareni prihodi prometa Lutrije BiH	2.899.716	2.951.911	3.005.045	3.059.136
2.1.2. Naknade za priređivanje igara na sreću koje pripadaju budžetu Federacije	8.766.145	8.923.936	9.084.567	9.248.089
2.1.3. Naknada za priređivanje igara na sreću	1.795.653	1.827.974	1.860.878	1.894.374
2.1.4. Mjesečna naknada za priređivanje igara na sreću kladionice, automati, kasina, internet igre i naknada za postavljanje uređaja za priređivanje kladjenja	18.114.456	18.440.517	18.772.446	19.110.350
2.1.5. Naknade od tombolskih kartica	729	742	755	769
2.2. Naknade za tehnički pregled vozila	555.089	568.799	582.849	597.245
2.3. Posebne naknade za zaštitu od prirodnih i drugih nesreća	4.720.724	4.902.944	5.114.261	5.340.311
2.4. Naknade za vatrogastvo	61.975	64.145	66.390	68.713
2.5. Naknade za korištenje šuma	512.301	563.019	557.389	551.815
2.6. Koncesione naknade	153.563	154.331	155.103	155.878
2.7. Naknade iz oblasti veterinarstva i poljoprivrede	3.406.759	3.472.169	3.538.835	3.606.781
2.8. Naknade iz oblasti vodenog prevoza	25.169	25.180	25.192	25.203
2.9. Ostale naknade	3.624.569	3.732.581	3.843.812	3.958.358
3. Novčane kazne	12.581.796	12.813.426	13.049.322	12.813.426
4. Ostali neporezni prihodi	354.142.795	408.363.129	402.707.663	378.309.277
4.1. Prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	302.234.432	357.778.294	353.353.014	330.095.558
4.1.1. Prihodi od dividende	40.000.000	40.000.000	40.000.000	40.000.000
4.1.2. Povrat anuiteta od krajnjih korisnika za otplatu kredita	262.084.753	317.626.370	313.198.811	289.939.042
4.1.3. Ostali prihodi od finansijske i nematerijalne imovine	149.679	151.924	154.203	156.516
4.2. Prihodi od iznajmljivanja materijalne imovine	127.565	129.479	131.421	133.392
4.3. Prihodi od pružanja javnih usluga	17.697.462	18.076.187	18.463.018	18.858.126
4.4. Neplanirane uplate prihoda	34.083.335	32.379.168	30.760.210	29.222.200
UKUPNO (I + II + III):	4.586.149.642	4.921.647.195	5.085.012.093	5.135.210.508
IV TRANSFERI I GRANTOVI DRUGIH NIVOVA VLASTI	0	0	0	0
UKUPNO (I + II + III + IV):	4.586.149.642	4.921.647.195	5.085.012.093	5.135.210.508

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

3.2.6. Rizici po ostvarenje plana prihoda

Srednjoročne projekcije javnih prihoda u Federaciji BiH prate pozitivna makroekonomska očekivanja u kretanju onih agregata sa kojim su u značajnoj korelaciji. Kod nekih stavki, u cilju očuvanja fiskalne discipline, već unutar osnovnog scenarija uključeni su i procijenjeni efekti pojedinih visokih rizika po ostvarenje makroekonomskih prognoza. Projekcije su usko vezane za pretpostavljenu brzinu oporavka ekonomije u postpandemijskom periodu, ali i najnovijim negativnim dešavanja u Ukrajini, koja su se odrazila na cjelokupnu svjetsku ekonomiju.

Obzirom na krajnju nepredvidivost mogućih budućih šokova, posebno kada je riječ o ubrzanom rastu inflacije, moguće su značajne promjene u krajnjem ishodu makroekonomskih pretpostavki, pa tako i projekcija javnih prihoda.

Pored navedenog, na drugačiji ishod u naplati javnih prihoda mogu u značajnoj mjeri uticati: neplanirane izmjene poreznih politika, značajna odstupanja u kretanju koeficijenta raspodjele prihoda od indirektnih poreza između entiteta u odnosu na trenutno procijenjeni, promjene u nivou planirane otplate vanjskog duga, promjene u izdvajanju prihoda od indirektnih poreza za Institucije BiH, rad porezne administracije, te razvoj drugih događaja poput novih elementarnih nepogoda. Treba uzeti u obzir i da kategorija ostalih prihoda uključuje širok spektar prilično varijabilnih neporeznih prihoda, od kojih značajan dio nema kontinuirani obrazac kretanja, čime je i rizik po projekciju veći.

4. Upravljanje rashodima na nivou Vlade Federacije BiH

Ovo poglavlje opisuje javnih rashoda i daje sažet prikaz ključne problematike vezane za oblasti upravljanja resursima javnog sektora. Također, sadrži i analizu strukture javnih rashoda po glavnim ekonomskim kategorijama, kao i trendove njihovih kretanja u proteklom periodu. Analiziranje ovih podataka daje važnost cjelokupnom procesu srednjoročnog planiranja budžeta jer daje kontekst i osnovu za izradu planova budžetske potrošnje i gornjih granica rashoda.

Na osnovu planiranog okvira raspoloživih sredstava, a u skladu sa opredijeljenom i prihvaćenom politikom javnih rashoda, ovo poglavlje sadrži i preporuke o strukturi budžetske potrošnje za naredni trogodišnji period po glavnim ekonomskim kategorijama. S tim u vezi, detaljno su razmotrene pojedine kategorije troškova, i to:

- Plate i naknade troškova zaposlenih;
- Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi;
- Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge;
- Tekući transferi i drugi tekući rashodi;
- Kapitalni transferi i
- Kapitalni izdaci.

Pored navedenog, poglavlje sadrži i detaljnu analizu javnog duga u Federaciji BiH, uključujući pojedine kategorije unutrašnjeg i vanjskog duga.

4.1. Politika javnih rashoda

Odgovornim i savjesnim upravljanjem javnih rashoda postiže se veći stepen efikasnosti korištenja javnih sredstava i jača fiskalna disciplina. Uz navedeno, implementacijom strateških prioriteta, postiže se održivi srednjoročni makrofiskalni i budžetski okvir, mobiliziranje prihoda, planiranje i izrada budžeta, efikasno i efektivno izvršenje budžeta, uvođenje efikasne interne kontrole i obezbjeđenje eksternog nadzora nad javnim finansijama putem vanjske revizije. Nabrojane aktivnosti odražavaju niz predviđenih koraka Vlade Federacije BiH u formulaciji i implementaciji fiskalne politike, koja ima širok obuhvat i pokriva ključne oblasti upravljanja javnim finansijama.

U namjeri postizanja i održavanja visokog nivoa fiskalne stabilnosti i odgovornosti, fiskalna politika Vlade Federacije BiH za period 2023. – 2025. godine biće usmjerena na izradi i donošenju mjera koje će unaprijediti koordinaciju i odgovornost između svih nivoa vlasti u pripremi projekcija javnih prihoda. Navedeno podrazumijeva intenziviranje aktivnosti na uspostavi što kvalitetnijeg sistema izvještavanja i iznalaženje rješenja za poboljšane vertikalne i horizontalne raspodjele javnih prihoda korisnicima u Federaciji BiH. Također, nastaviće se realizacija mjera i aktivnosti na

suzbijanju sive ekonomije, stvaranju povoljnijeg i stabilnijeg poslovnog okruženja i povećanju priliva domaćih i stranih investicija. Navedene aktivnosti imaju za cilj poticanje ekonomskog rasta i povećanje fiskalnog prostora, kako bi se pružila podrška dugoročnoj makroekonomskoj stabilnosti zemlje. Planirane investicije su ključni faktor za rast ekonomije, stoga je radi povećanja domaćih izvora ulaganja potrebno ostvariti uštede na javnim rashodima putem unaprijeđenja javne uprave, odnosno sistema efektivnosti troškova javne uprave, s ciljem stvaranja fiskalnog prostora za investicije iz domaćih fondova.

Pokrenute aktivnosti na implementaciji modela programskog budžeta u Federaciji BiH, biće nastavljene i u narednom srednjoročnom periodu, kada je i planirano da se Budžet Federacije BiH objavi, pored linijskog, i u programskom formatu. Programski format budžeta će omogućiti jasnije prepoznavanje postojanja zakonske obaveze kod planiranih transfera, kao i informacija o učinku, što će u velikom broju slučajeva prevenirati neopravdanost ovakvog vida potrošnje. Također, kontrola trošenja i dodjele javnih sredstava kroz transfere, odnosno subvencije bi se trebala pojačati implementacijom programskog budžetiranja na nivou Federacije BiH i u svih deset kantona. Cilj je povećati učinak u dodjeli i trošenju javnih sredstava i preispitati mjere i aktivnosti koje do sada nisu dale očekivane rezultate.

Planiranjem sredstava na temelju ciljanih politika planira se unaprijediti budžetiranje, uvođenjem programskog budžeta kojim se povezuju sve faze budžetiranja. Programski budžet predstavlja jasnu vezu između politika i programa vlasti, ciljeva tih programa i očekivanih rezultata kao i sredstava potrebnih za njihovu realizaciju.

4.1.1. Planirane mjere u periodu 2022.-2024 godine

Bazni prioriteti Vlade Federacije BiH u narednom srednjoročnom periodu jesu kreiranje ambijenta, poticanje i rast investicija. Navedene prioritetne aktivnosti će biti podržane kroz izdvajanje većih iznosa sredstava za finansiranje infrastrukturnih projekata, koji će se ogledati kroz nastavak izgradnje autocesta i brzih cesta, kao i unaprijeđenje avio i željezničkog saobraćaja Federacije BiH. Od izuzetne važnosti je izgradnja brzih cesta, za koje je Vlada Federacije BiH na prijedlog Autocesta Federacije BiH izdvojila značajna sredstva kroz program kapitalnih ulaganja. Na osnovu toga su intenzivirani radovi na ključnim dionicama autoputa na Koridoru Vc, posebno izgradnja tunela koji će prolaziti kroz Prenj, dužine 10,5 kilometara, ključna za cijeli koridor. Pored ovog, trenutno su aktivna i druga gradilišta, na kojima se gradi još gotovo 40 kilometara autoceste, a ukupna investicijska vrijednost tih radova je oko 1,14 milijardi KM.

S ciljem ostvarivanja pozitivnih efekata na rast zaposlenosti i raspoloživog dohotka stanovništva, planiran je nastavak provođenja mjera za suzbijanje sive ekonomije, uz povećanja domaćih i stranih investicija. U tom segmentu je potrebno nastaviti sa poduzimanjem mjera na maksimalnoj racionalizaciji troškova javne uprave, odnosno jačanju fiskalne discipline i kontrole budžetske potrošnje, te mjere za povećanjem prihoda iste, čime se namjerava osigurati veći fiskalni prostor za rast ulaganja iz

domaćih izvora. Poboljšanje stepena likvidnosti i investicijskih aktivnosti privrednih subjekata, rezultat je jačanja kreditnog potencijala putem garantnog fonda. Stoga će u postupku planiranja javnih rashoda sa aspekta pomoći u oporavku privrede, ključnu ulogu imati planiranje tekućih i kapitalnih transfera koje je neophodno usmjeriti u finansiranje onih programa koji će dovesti do rasta zaposlenosti i potrošnje građana.

Kako bi unaprijedila materijalnu podršku najugroženijim kategorijama građana, po prvi put Vlada Federacije BiH osigurala je sredstva za isplatu naknade roditeljima /njegovateljima, te sredstva za isplatu jedinstvenog iznosa dječijeg dodatka na cijeloj teritoriji Federacije BiH. Dodajući tome da su u okviru budžetskih rashoda namijenjenih za zdravstveni sektor realizovana značajna izdvajanja i planirana nova. Pomenuta sredstva su prije svega namijenjena za sanaciju ovog sektora, koji je u krizi pretrpio višestruka opterećanja, kako bi se osigurala bolja usluga zdravstvene zaštita građanima. Slijedom navedenog, Vlada Federacije BiH se po Zakonu o finansijskoj konsolidaciji i restrukturiranju javnih zdravstvenih ustanova u Federaciji BiH obavezala obezbijediti dodatna finansijska sredstva u iznosu od 225,0 milona KM za period od tri godine, počev od 2022. godine. Stoga je Budžetom Federacije BiH za 2022. godinu na razdjelu 20, glava 2001 – Federalno ministarstvo zdravstva, ekonomski kod 6141 - Transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – Transfer za sanaciju zdravstvenih ustanova u Federaciji BiH planiran iznos od 75,0 miliona KM. Opredjeljenje Vlade Federacije BiH je ovim zakonom omogućiti finansijsku konsolidaciju kliničkih centara kao ustanova tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite čiji je suosnivač Federacija BiH, ali i drugih javnih zdravstvenih ustanova, kako bi se osigurala jednaka, dostupna i kvalitetna zdravstvena zaštita i zdravstvene usluge za sve građane Federacije BiH.

Vlada Federacije BiH je, na prijedlog Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, usvojila Program utroška sredstava s kriterijima raspodjele "Subvencije privatnim preduzećima i preduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu", utvrđenih Budžetom Federacije BiH za 2022. godinu, u iznosu od 106,0 miliona KM, koja su veća za 19,0 miliona KM u odnosu na prošlogodišnji budžet. Svrha ovog programa je da se zadrže prioritetne mjere novčanih podrški iz Zakona o novčanim podrškama u okvirima raspoloživog budžeta, kako bi osigurali njihovu kontinuiranu isplatu u toku 2022. godine. Predviđene mjere trebaju doprinijeti unapređenju poljoprivredne proizvodnje i povećanju obima korištenja poljoprivrednog zemljišta s ciljem jačanja konkurentnosti na domaćem i inostranom tržištu, te povećanju ponude domaćim poljoprivrednim proizvodima uz poboljšanje kvalitete zdravstvene i higijenske ispravnosti proizvoda u skladu sa zahtjevima potrošača. Uz to, trebaju osigurati stabilan dohodak u poljoprivredi, kao i životni standard poljoprivrednih proizvođača, te postepenu harmonizaciju i integraciju sektora poljoprivrede u svjetsko i tržište Evropske unije.

Vlada Federacije BiH je na sjednici krajem maja ove godine donijela Odluku o raspodjeli sredstava utvrđenih Budžetom Federacije BiH za 2022. godinu, "Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima - kantoni u iznosu od 200,0 miliona KM. Naznačena sredstva se odnose na finansijsku pomoć Vlade Federacije BiH kantonima za provođenje strukturalnih reformi i finansiranje/sufinansiranje infrastrukturnih

projekata koji su od značaja za Federaciju BiH u omjeru 50%:50%. Pored navedenog, planirana je i finansijska podrška na ime finansijske pomoći općinama i gradovima u Federaciji BiH u ukupnom iznosu od 39,0 miliona KM. Vlada Federacije BiH je odlukama definisala način raspodjele i procedure za dodjelu sredstava na način da je iznos od 29 miliona KM namijenjen općinama i gradovima s pozicije kapitalnih transfera. Drugom odlukom, vrijednom 10,0 miliona KM, utvrđeni su kriteriji, način i procedura za dodjelu sredstava koja će biti dodijeljena općinama i gradovima za finansiranje i sufinansiranje projekata, zahtjeva ili inicijativa koje će biti implementirane u jedinicama lokalne samuprave.

Osiguranje stabilnosti u isplatama penzija, boračkih i socijalnih naknada, te drugih davanja predviđenih Budžetom Federacije BiH, čini jedan od ključnih ciljeva Vlade Federacije BiH. U tu svrhu Vlada Federacije BiH uvodi tzv. „švajcarsku“ formulu usklađivanja boračkih naknada sa rastom BDP-a i potrošačkih cijena čime će se osigurati dodatna sigurnost i povećati standard življenja ove kategorije stanovništva. U narednom periodu, planira se primjena ove formule i za sva druga davanja za koja su sredstva osigurana u Budžetu Federacije BiH.

Dodatno će biti unaprijeđen nadzor nad trošenjem javnih sredstava uvođenjem vanbudžetskih fondova, prije svega zavod odnosno službi za zapošljavanje, u federalni, odnosno kantonalne budžete. Stoga je veoma važno da se izvrši harmonizacija propisa iz oblasti prava socijalne zaštite, posebno onih propisa koji regulišu socijalna prava porodica sa djecom. Navedenom harmonizacijom propisa iz ove oblasti, uz bolje i preciznije ciljanje socijalnih davanja, osiguraće se likvidnost Budžeta, kao i ukupna fiskalna stabilnost Federacije BiH koja je garant redovne isplate penzija, transfera za boračke invalidnine, druga boračka davanja i invalidnine za neratne invalide i civilne žrtve rata i ostale isplate.

U oblasti tržišta rada, i dalje će se provoditi aktivne politike i mjere koje imaju za cilj očuvanje postojećeg nivoa zaposlenosti kao i otvaranje novih radnih mjesta, te sprječavanje migracije mlađe radne snage i prilagodbu domaćeg tržišta evropskom tržištu rada. Kako bi se omogućilo pravednije i transparentnije zapošljavanje u javnom sektoru, i u narednom periodu će se nastaviti sa efikasnijim mjerama i politikama zapošljavanja i isplate plata u spomenutom sektoru.

Uvođenjem programskog budžeta, kojim se povezuju sve faze u procesu budžetiranja, namjerava se unaprijediti sistem budžetiranja, na način da se istim osigura provođenje definisanih ciljeva strateških i srednjoročnih politika vlasti, te odobravanje alokacije sredstva prema očekivanim ciljevima i rezultatima.

4.2. Opšta struktura javnih rashoda i trendovi

Planirana javna potrošnja u 2022. godini, uključujući otplate dugova, pozajmljivanje i izdatke za kamate, iznosi 5.597,6 mil. KM. Ovaj planirani iznos predstavlja rast od 832,0 mil. KM u odnosu na izvršenje Budžeta Vlade Federacije BiH za 2021. godinu. Ako se posmatraju pojedinačno planirani iznosi u 2022. godini, najveći udio odnosi se

na tekuće i kapitalne transfere 72,7% (4.071,4 mil. KM), bruto plaće, naknade i doprinose 5,4% (300,4 mil KM). Izdacima za materijal, sitan inventar i usluge pripada dio od 2,3% (130,1 mil. KM), kapitalnoj potrošnji 2,4% (136,2 mil.KM), ostaloj potrošnji (rezerva) 0,1% planiranih rashoda.

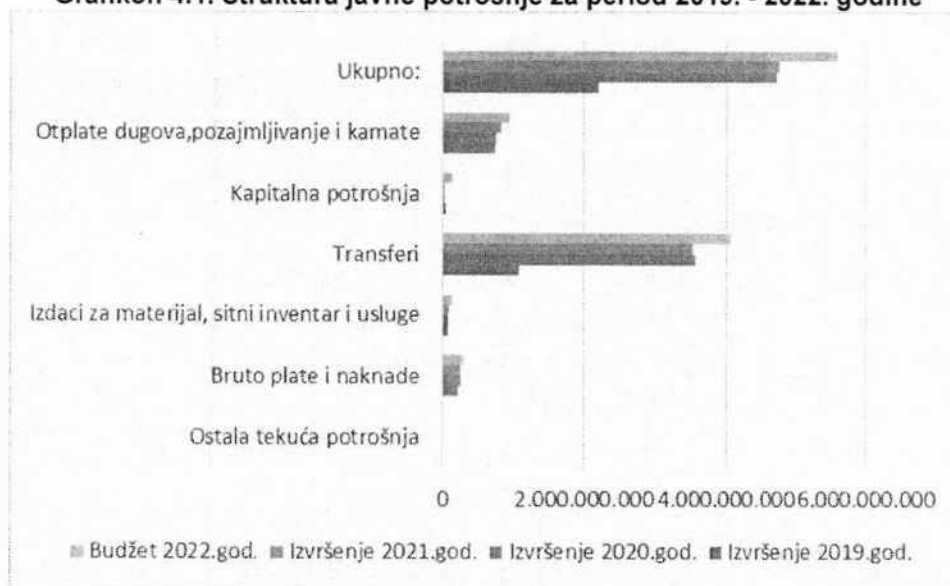
U skladu sa navedenim, ukupan Budžet Federacije BiH za 2022. godinu iznosi 5.597.618.777 KM.

Tabela 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2019. - 2022. godine

Vrste izdataka	Izvršenje 2019.god.	Izvršenje 2020.god.	Izvršenje 2021.god.	Budžet 2022.god.
Ostala tekuća potrošnja	0	0	0	5.155.000
Bruto plate i naknade	236.547.588	263.289.916	265.769.080	300.422.773
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	77.861.221	92.543.321	101.312.647	130.139.284
Transferi	1.087.495.758	3.571.905.333	3.531.134.587	4.071.422.820
Kapitalna potrošnja	40.932.517	35.702.346	32.473.850	136.248.588
Otplate dugova, pozajmljivanje i kamate	751.730.078	766.764.402	834.890.428	954.230.312
Ukupno:	2.194.567.162	4.730.205.318	4.765.580.590	5.597.618.777

Izvor: Izvještaji o izvršenju budžeta za 2019., 2020., i 2021. godinu i Budžet Federacije BiH za 2022. godinu, Federalno ministarstvo finansija

Grafikon 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2019. - 2022. godine

Izvor: Izvještaji o izvršenju budžeta za 2019., 2020., i 2021. godinu i Budžet Federacije BiH za 2022. godinu, Federalno ministarstvo finansija

4.3. Struktura projekcije budžetske potrošnje za 2023. -2025. godinu

Projekcije rashoda Budžeta Vlade Federacije BiH za 2023. godinu iznose 4.762,6 mil KM i čine 17,5% BDP-a Federacije BiH, što predstavlja povećanje od 2,6% ili 119,2 mil. KM u odnosu na predviđene rashode u 2022. godini.

Rashodi su projicirani na nivou od 4.834,6 mil. KM (17,0% BDP-a Federacije BiH) u 2024. godini i 4.956,7 mil. KM (16,5% BDP-a Federacije BiH) u 2025. godini.

Kada je riječ o ukupnoj potrošnji, koja pored rashoda uključuje i otplate unutrašnjeg i vanjskog duga, ista je projicirana u 2023. godini u iznosu od 6.035,7 mil. KM ili 22,1% BDP-a Federacije BiH.

Ovako projicirana ukupna potrošnja za 2023. godinu predstavlja povećanje od 7,8% ili 438,1 mil. KM u odnosu na 2022. godinu.

U 2024. godini ukupna potrošnja je projicirana na nivou od 6.156,7 mil. KM ili 21,6% BDP-a Federacije BiH, dok je u 2025. godini na nivou 6.152,3 mil. KM ili 20,5% BDP-a Federacije BiH.

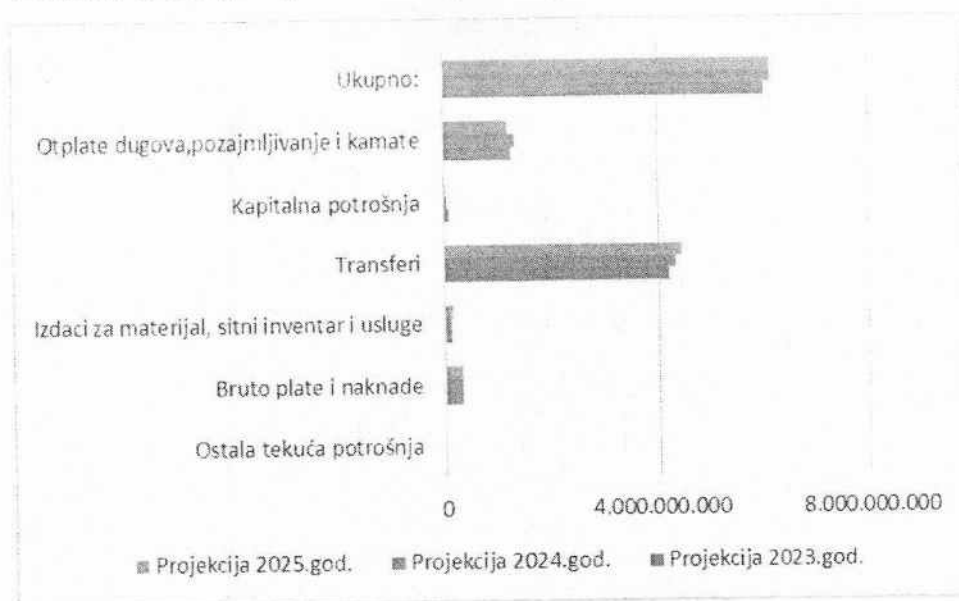
*Ukupna potrošnja
za naredni
trogodišnji period
se projicira u
iznosima od 6,0
mlrd. KM u 2023.,
6,2 mlrd. KM u
2024.godini, te
6,2 mlrd. KM u
2025. godini*

Tabela 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2023. – 2025. godine

Vrste izdataka	Projekcija 2023.god.	Projekcija 2024.god.	Projekcija 2025.god.
Ostala tekuća potrošnja	5.155.000	5.155.000	5.155.000
Bruto plate i naknade	317.227.310	318.129.536	324.322.367
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	137.357.074	127.746.241	148.154.059
Transferi	4.195.063.059	4.314.578.818	4.434.766.279
Kapitalna potrošnja	107.820.751	68.971.171	44.291.871
Otplate dugova, pozajmljivanje i kamate	1.273.094.514	1.322.070.408	1.195.607.029
Ukupno:	6.035.717.708	6.156.651.174	6.152.296.605

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Grafikon 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2023. – 2025. godine

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Bruto plate, doprinosi i naknade troškova zaposlenih u 2023. godini projicirani su na nivou od 317,2 mil. KM, što predstavlja povećanje od 5,6% ili 16,8 mil. KM u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2022. godinu. Iznos ove kategorije projiciran za 2024. godinu je 318,1 mil. KM, dok u 2025. godini iznosi 324,3 mil. KM.

U strukturi javnih rashoda udio bruto plata iznosi 5,4% kako je planirano Budžetom Federacije BiH za 2022. godinu, 5,3% u 2023. godini, 5,2% u 2024. godini, te 5,3% u 2025. godini.

Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge za 2023. godinu projicirani su na nivou od 137,4 mil. KM, što predstavlja povećanje za 5,5% ili 7,2 mil. KM u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2022. godinu. Iznos predviđen za izdatke za materijalne troškove i usluge u 2024. godini je 127,7 mil. KM i u 2025. godini je 148,1 mil. KM. Nadalje, planiranim Budžetom Federacije BiH za 2022. godinu učešće materijalnih troškova u javnim rashodima iznosi 2,3%. Učešće u javnim rashodima u 2023. godini je 2,3%. Također, učešće ove kategorije u javnim rashodima za 2024. godinu iznosi 2,1%, te u 2025. godini iznosi 2,4%.

Transferi (tekući i kapitalni) za 2023. godinu su projicirani na nivou od 4.195,06 mil. KM, što je u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2022. godinu povećanje za 123,6 mil. KM ili 3,0%, dok iznos transfera predviđen za 2024. godinu iznosi 4.314,6 mil. KM. U 2025. godini finansijska sredstva za navedene namjene su projicirana u iznosu od 4.434,8 mil. KM.

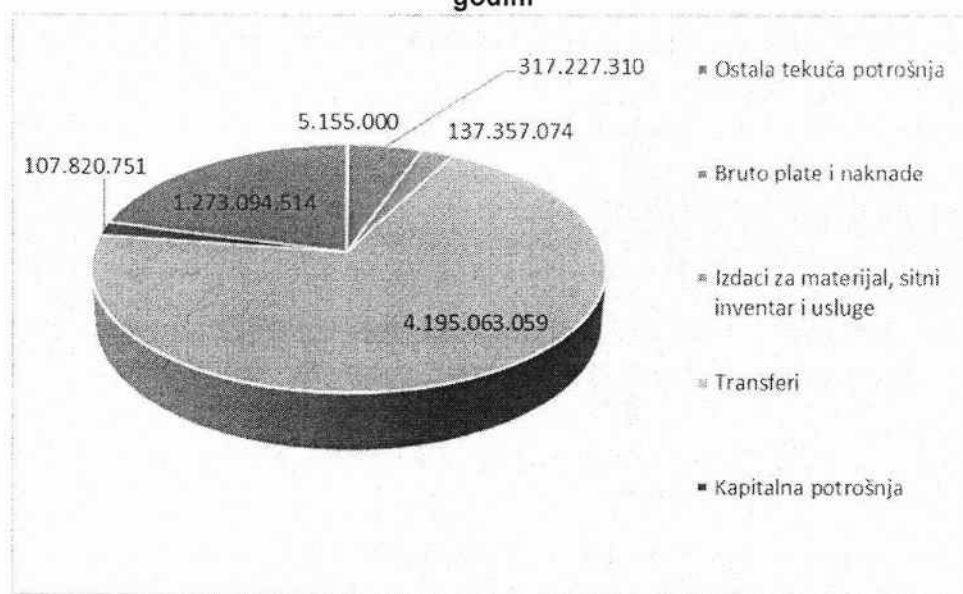
Kapitalna potrošnja u 2023. godini projicirana je u iznosu od 107,8 mil. KM, što predstavlja smanjenje od 20,9% ili 28,4 mil. KM u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2022. godinu. Učešće kapitalne potrošnje u javnim rashodima za 2023. godinu iznosi 1,8%. Za 2024. godinu izdaci za kapitalnu potrošnju projicirani su u iznosu od 69,0 mil. KM, te 44,3 mil. KM za 2025. godinu.

Otplate dugova, pozajmljivanje i kamate u 2023. godini projicirani su u iznosu od 1.273,1 mil. KM, što predstavlja povećanje od 33,4% u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2022. godinu ili 318,9 mil. KM.

Otplata duga, pozajmljivanja i kamata predviđena za 2024. godinu iznosi 1.322,1 mil. KM, dok za 2025. godinu iznosi 1.195,6 mil. KM.

Iz gore navedenog se vidi da projekcija javne potrošnje predviđa rast po godišnjoj stopi od 7,8% u 2023. godini u odnosu na Budžet Federacije BiH 2022. godine, zatim rast od 10% u 2024. godini, te rast od 9,9% u 2025. godini.

Grafikon 4.3. Projekcije učešća pojedinih rashoda i izdataka u ukupnoj javnoj potrošnji u 2023. godini

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4. Tekući rashodi

4.4.1. Plate i naknade u javnom sektoru

Planirana sredstva u okviru ekonomskih kodova bruto plaće, naknade i doprinosi u Budžetu Vlade Federacije BiH u 2022. godini predstavljaju 6,3% ukupnih rashoda⁵¹ ili 300,4 mil. KM. Projekcija bruto plata i naknada u 2023. godini iznosi 317,2 mil. KM odnosno 6,5 % ukupnih rashoda, te u 2024. godini 318,1 ili 6,4% i u 2025. godini 324,3 mil. KM ili 6,4% ukupnih rashoda.

Projekcija bruto plata i naknada za period 2023. – 2025. ustanovljena je na temelju:

- Zakona o platama i naknadama u organima vlasti FBiH⁵²,
- Zakona o platama i naknadama policijskih službenika FBiH⁵³,
- Zakon o državnoj službi u Federacije BiH⁵⁴

⁵¹ Rashodi obuhvataju ukupnu javnu potrošnju umanjenu za iznos unutarnjeg i vanjskog javnog duga

⁵² „Službene novine FBiH“, br. 45/10, 111/12 i 20/17

⁵³ „Službene novine FBiH“, broj: 45/10

⁵⁴ „Službene novine Federacije BiH“, br. 29/03, 23/04, 39/04, 54/04, 67/05, 8/06, 4/12 i 99/15

- Zakon o namještenicima u organima državne službe u Federacije BiH⁵⁵
- Zakon o platama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Federacije BiH⁵⁶
- Zakon o unutrašnjim poslovima u Federacije BiH⁵⁷
- Zakon o policijskim službenicima u Federacije BiH⁵⁸
- Zakon o pravima izabranih dužnosnika, nositelja izvršnih funkcija i savjetnika u institucijama vlasti Federacije Bosne i Hercegovine⁵⁹
- Podzakonski akti kojima se regulišu porezi i doprinosi na plate zaposlenih pri budžetskom korisniku i drugi propisi koje donosi budžetski korisnik i Vlada Federacije BiH, a kojima se regulišu pitanja plaća,
- Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji budžetskog korisnika,
- Pravilnik, odnosno Odluka o platama i naknadama državnih službenika i namještenika, koji je usvojen od strane budžetskog korisnika,
- Rješenja o postavljenju, odnosno rasporedu državnih službenika i namještenika na radna mjesta koja su izdata u skladu sa zakonom i opštim aktima budžetskog korisnika i raspodjeli zadataka izdatoj u skladu sa zakonom i internim aktima budžetskog korisnika i
- Makroekonomskih projekcija.

Broj uposlenih planiran u Budžetu Federacije BiH za 2022. godinu iznosi 8.337 zaposlena uz primjenu osnovice za obračun plata od 330,00 KM, za period od 01.01.2022. godine do 31.12.2022. godine. Bod za obračun plate, zbog porasta indeksa potrošačkih cijena u Federaciji BiH, utvrđen je u iznosu od 1,05 i primjenjivat će se za period od 1.3.2022. godine.

Ukupno predviđena sredstva u okviru ekonomskih kodova bruto plate, naknade i doprinosi u 2023. godini iznose 317,2 mil. KM što predstavlja povećanje za 16,8 mil. KM ili 5,5% u odnosu na Budžet FBiH za 2022. godinu.

Projekcija broja zaposlenih za 2023., 2024. i 2025. godinu je 8.344, 8.352 i 8.356. U odnosu na odobreni broj u 2022. godini povećanje se odnosi za 7 novozaposlenih. U skladu sa Zaključkom Vlade Federacije V.broj:891/2021 od 27.05.2021. godine predviđen je prijem dva federalna inspektora u Federalnoj upravi za inspekcijske poslove. Taloder, u Uredu za reviziju institucija u FBiH planirano je povećanje za pet uposlenika u 2023.godini.

Neophodno je napomenuti se u Bosni i Hercegovini u 2022. godini održavaju Opšti izbori i izvjestan broj izabranih dužnosnika i nosilaca izvršenih funkcija iz saziva 2018-2022. godina će ostvariti pravo na naknadu plate nakon prestanka obavljanja javne funkcije, te da su planirana finansijska sredstva za ispunjenje zakonske obaveze isplate plata i naknada dužnosnicima nakon prestanka mandata, ukoliko nemaju zasnovan radni odnos.

⁵⁵ „Službene novine Federacije BiH”, br. 49/05 i 103/21

⁵⁶ „Službene novine Federacije BiH”, broj 72/05, 22/09 i 55/13

⁵⁷ „Službene novine Federacije BiH”, broj 81/14

⁵⁸ „Službene novine Federacije BiH”, broj 27/05, 70/08, 44/11 i 13/18

⁵⁹ „Službene novine Federacije BiH”, broj 59/06,84/08 i 9/10

U narednoj tabeli prikazana je procijenjena potrošnja na plate i naknade u javnom sektoru za period 2021.- 2025. godine.

Tabela 4.3. Plate, naknade, doprinosi i broj zaposlenih u periodu 2021. – 2025. godina

Budžet Vlade Federacije BiH	Ek.kod	Izvršenje	Budžet	Procjena		
		2021. mil KM	2022. mil KM	2023. mil KM	2024. mil KM	2025. mil KM
Ukupno plate i naknade	6111 6112 6121	265.769	300.422	317.227	318.129	324.322
Ukupan broj zaposlenih			8.337	8.344	8.352	8.356

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4.2. Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge

Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge projicirani su u iznosu od 137,3 mil KM u 2023. godini, što je u odnosu na 2022. godinu povećanje za 5,5% ili 7,2 mil. KM. Izdaci za materijal i usluge učestvuju sa 2,8% u rashodima za 2023. godinu. Znatian dio planiranih sredstava se odnosi na sredstva koja će se finansirati sa podračuna, tj. za njihovo finansiranje obezbjeđena su namjenska sredstva na prihodovnoj strani. Također, značajnija finansijska sredstva u odnosu na 2022. godinu u iznosu od 8,3 mil. KM odnose se troškve popisa poljoprivrede u okviru Federalnog zavoda za statistiku.

Izdaci za materijal i usluge za 2024. godinu iznose 127,7 mil. KM ili 2,5% rashoda, a u 2025. godini 148,1 mil. KM ili 2,9% rashoda.

Grafikon 4.4. Prikaz izdataka za materijal, sitni inventar i usluge za period 2019. - 2025. godina

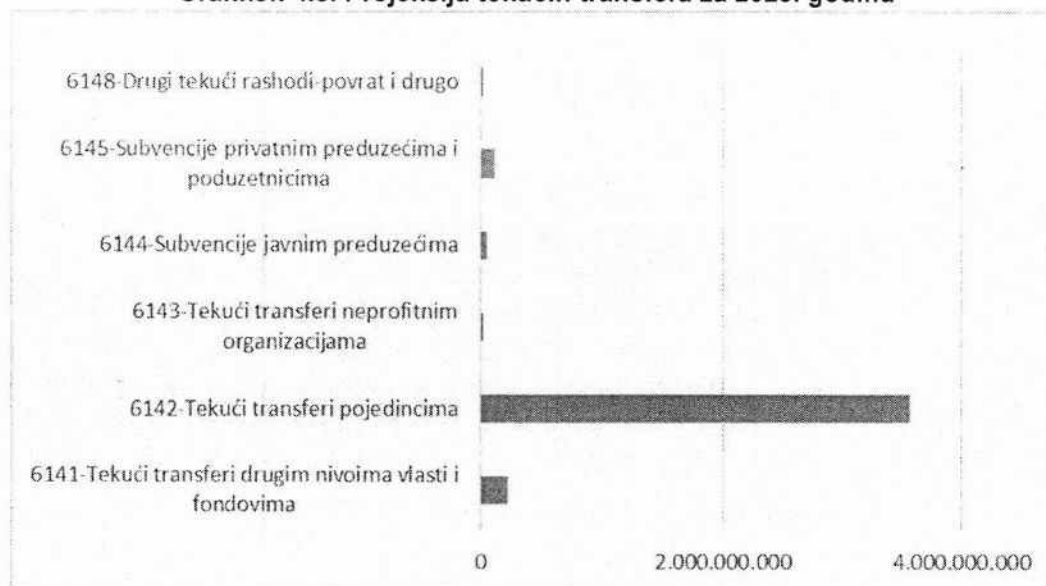
Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4.3. Tekući transferi i drugi tekući rashodi

Projekcija tekućih transfera za 2023. godinu iznosi 4.015,4 mil. KM, što je povećanje za 7,0% ili 263,9 mil KM u odnosu na odobrena sredstva za ovu namjenu u 2022. godini.

Projicirani tekući transferi za 2023. godinu imaju udio od 82,2% u ukupnim rashodima. Tekući transferi za 2024. godinu projicirani su u iznosu od 4.135,4 mil. KM ili 83,6% ukupnih rashoda i 4.255,6 mil. KM ili 84,1 % ukupnih rashoda za 2025. godinu.

Grafikon 4.5. Projekcija tekućih transfera za 2023. godinu

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4.3.1. Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima

Transferi drugim nivoima vlasti i fondovima za 2023. godinu iznose 219,7 mil. KM što je smanjenje za 221,2 mil. KM ili 50,1% u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2022. godinu i imaju udio od 4,5% u ukupnim rashodima.

Značajniji udio Tekućih transfera drugim nivoima vlasti u 2023. godini imaju i sljedeći transferi:

- Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima - Zavod za zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBiH u iznosu od 28,5 mil. KM,
- Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima - Transfer za civilne žrtve rata 25,0 mil. KM,
- Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – provedba Zakona o roditeljima njegovateljima u Federaciji BiH planirana je u iznosu od 41,7 mil. KM.
- Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – Transfer za sanaciju zdravstvenih ustanova u Federaciji BiH u iznosu od 75,0 mil. KM.
- Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima -Transfer za Zavod zdravstveno osiguranje i reosiguranje FBiH – za sufinansiranje troškova raseljenih lica u iznosu od 2,0 mil. KM.

Transferi drugim nivoima vlasti i fondovima projicirani su u iznosu od 221,3 mil. KM ili 4,4 % rashoda za 2024. godinu, dok za 2025. godinu projekcija iznosi 223,5 mil. KM ili 4,4 % javnih rashoda.

4.4.3.2. Tekući transferi pojedincima

Tekući transferi pojedincima projicirani u 2023. godini iznose 3.575,5 mil. KM ili 73,2% ukupnih rashoda, od toga se značajniji iznosi odnose se na:

- Tekući transferi pojedincima – isplata penzija u iznosu od 2.527,1 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima - za invalidnine u iznosu od 271,6 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima - Transfer za lica sa invaliditetom - neratni invalidi u iznosu od 142,0 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima – Transfer za implementaciju Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica – novčana egzistencijalna naknada u iznosu od 50,0 mil KM.
- Tekući transferi pojedincima - Transfer za raseljena lica i povratnike u iznosu od 25,4 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima - za implementaciju Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja u iznosu od 17,0 mil. KM,
- Tekući transferi pojedincima - Tekući transferi za programe povratka u RS u iznosu od 11,0 mil. KM.

Tekući transferi pojedincima projicirani su u iznosu od 3.704,4 mil. KM ili 74,9% rashoda za 2024. godinu, dok za 2025. godinu iznose 3.822,3 mil. ili 75,5% ukupnih rashoda.

4.4.3.3. Tekući transferi neprofitnim organizacijama

Tekući transferi neprofitnim organizacijama projicirani su u 2023. godini u iznosu od 23,4 mil. KM ili 0,4% ukupnih rashoda, dok projekcija za 2024. i 2025. godinu iznosi 21,4 mil. KM ili 0,4% ukupnih rashoda.

4.4.3.4. Subvencije javnim preduzećima

Subvencije javnim preduzećima za 2023. godinu projicirane su u iznosu od 50,3 mil. KM ili 1,0% ukupnih rashoda. Projekcije za 2024. godinu iznose 47,1 mil.KM ili 0,9 % ukupnih rashoda kao i za 2025. godinu u iznosu od 47,1 mil. KM ili 0,9% KM.

Najznačajniji projicirani iznosi u 2023. godini su:

- Subvencije javnim preduzećima - Transfer željeznicama FBiH u iznosu od 24,5 mil. KM
- Subvencije javnim preduzećima – Transfer za izmirenje obaveza po Zakonu o finansijskoj konsolidaciji JP Željeznice FBiH do u iznosu od 6,0 mil KM.

4.4.3.5. Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima

Sredstva projicirana za ove namjene u 2023. godini iznose 121,1 mil. KM što je 2,4% ukupnih rashoda. Projekcije za 2024. godinu iznose 121,6 mil. KM ili 2,4%, te za 2025. godinu 122,1 mil. KM uz isti procenat ukupnih rashoda, a značajniji iznosi odnose se na:

- Subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima - Poticaj za poljoprivredu u iznosu od 106,0 mil.KM.
- Subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima - Podsticaj za veterinarstvo u iznosu od 3,0 mil.KM.

4.4.3.6. Drugi tekući rashodi

Drugi tekući rashodi projicirani su u iznosu od 25,1 mil KM za 2023. godinu ili 0,5% rashoda.

Projekcije za 2024. godinu iznose 19,4 mil. KM ili 0,3% i za 2025. godinu 18,5 mil KM ili 0,3% ukupnih rashoda.

4.4.4. Kapitalni transferi

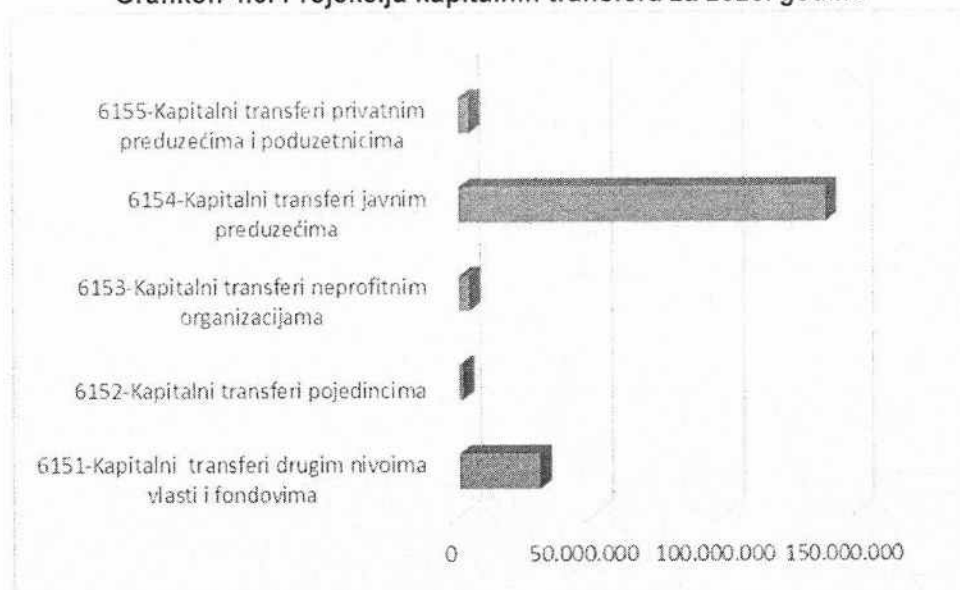
Ukupni kapitalni transferi projicirani su u iznosu od 179,5 mil. KM ili 4,0% ukupnih rashoda za 2023. godinu što je za 140,3 mil. KM manje u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2022. godinu.

Kapitalni transferi projicirani za 2023. godinu, po strukturi odnose se na:

- Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti i fondovima u iznosu od 30,3 mil. KM ili 0,6% ukupnih rashoda.
- Kapitalni transferi pojedincima u iznosu od 1,5 mil. KM ili 0,03% ukupnih rashoda,
- Kapitalni transferi neprofitnim organizacijama u iznosu od 4,0 mil. KM ili 0,1% ukupnih rashoda,
- Kapitalni transferi javnim preduzećima 139,7 mil. KM ili 2,8% ukupnih rashoda,
- Kapitalni transferi privatnim preduzećima i poduzetnicima u iznosu od 4,0 mil. KM ili 0,1% ukupnih rashoda.

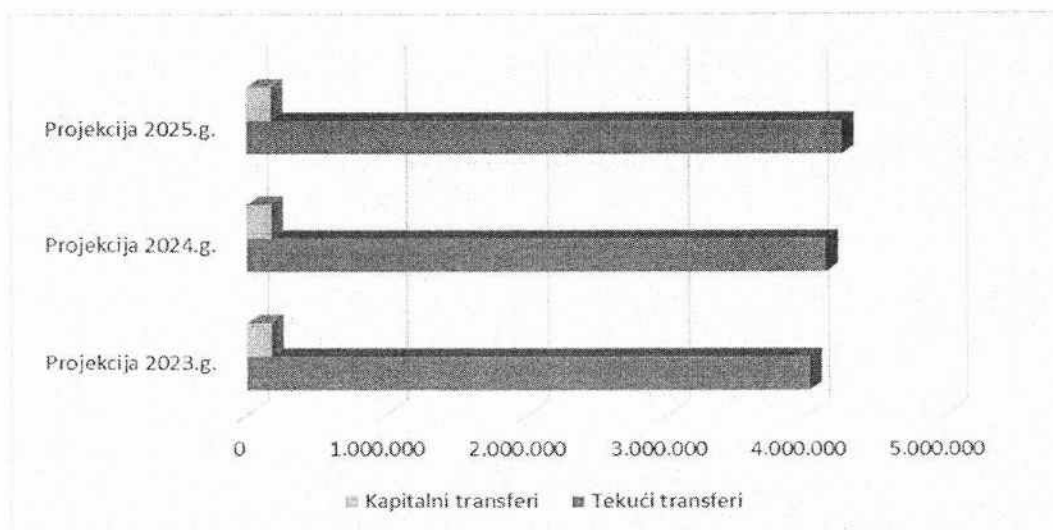
Za 2024. godinu projekcija kapitalnih transfera iznosi 179,0 mil. KM ili 3,7% i 2025. godinu projekcija iznosi 179,0 mil. KM ili 4,4% ukupnih rashoda.

Grafikon 4.6. Projekcija kapitalnih transfera za 2023. godinu

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Grafikon 4.7. Grafički prikaz projekcije iznosa transfera za period 2023.- 2025.godine

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.4.5. Kapitalna potrošnja

Ukupna kapitalna potrošnja (izdaci za nabavku stalnih sredstava i izdaci za kupovinu dionica privatnih preduzeća i učešće u zajedničkim ulaganjima) za 2023. godinu projicirana je u iznosu od 84,3 mil. KM ili 1,7 % ukupnih rashoda, što je za 33,4 mil. KM manje u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2022. godinu. Najznačajniji iznosi u 2023. godini odnose se na:

- Sredstva planirana za Smještaj institucija Vlade Federacije BiH u iznosu od 20,0 mil KM,

- Sredstava predviđena za nabavku letjelica za gašenje požara u iznosu od 30,0 mil. KM.
- Za nastavak izgradnje zatvora Kazneno-popravnog zavoda poluotvorenog tipa Mostar u iznosu od 5,0 mil. KM.
- Nabavku robnih rezervi u iznosu od 3,0 mil. KM.

Projekcija za 2024. godinu iznosi 54,4 mil. KM ili 1,0% ukupnih rashoda, dok za 2025. godinu projekcija finansijskih sredstava za navedene namjene iznosi 25,7 mil. KM ili 0,5% ukupnih rashoda.

Tabela 4.4. Rashodi po ekonomskoj klasifikaciji za period 2021. - 2025. godine

	Plate, naknade, doprinosi	Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	Transferi	Izdaci za kamate	Tekuća rezerva	Izdaci za nabavku stalnih sredstava	Izdaci za finansijsku imovinu	Otplata dugova primljenih kroz Državu	Vanjske otplate	Otplata domaćeg pozajmljiva nja	Otplata unutrašnjeg duga	UKUPNO
	611000- 612000	613000	614000- 615000	616000	600000	821000	822000	823100	823200	823300	823400-823600	
Izvršenje 2021	265.769.080	101.312.647	3.531.134.587	77.021.557	0	14.509.947	17.963.903	450.724.488	7.314.526	250.000.000	49.829.857	4.765.580.592
Budžet za 2022	300.422.773	130.139.284	4.071.422.820	105.095.145	5.155.000	117.748.588	18.500.000	467.204.950	8.062.789	320.000.000	53.867.428	5.597.618.777
2023/2022	105,59	105,55	103,04	112,27	100,00	71,61	127,03	153,51	121,47	118,75	89,28	107,83
Projekcije 2023.	317.227.310	137.357.074	4.195.063.059	117.985.262	5.155.000	84.320.751	23.500.000	717.224.700	9.794.107	380.000.000	48.090.445	6.035.717.708
2024/2023	100,28	93,00	102,85	93,25	100,00	59,86	78,72	105,03	73,74	115,79	24,03	102,00
Projekcije 2024.	318.129.536	127.746.241	4.314.578.818	110.022.369	5.155.000	50.471.171	18.500.000	753.268.485	7.222.348	440.000.000	11.557.206	6.156.651.174
2025/2024	101,95	115,98	102,79	93,00	100,00	51,10	100,00	81,78	69,97	104,55	105,93	99,93
Projekcije 2025.	324.322.367	148.154.059	4.434.766.279	102.319.520	5.155.000	25.791.871	18.500.000	615.990.838	5.053.805	460.000.000	12.242.866	6.152.296.605

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

4.5. Budžeti i finansijski planovi nižih nivoa vlasti u Federaciji BiH

Tekuću godinu je već obilježila inflacija i ekonomska kriza kao i poremećaji na globalnom tržištu i enormna poskupljenja cijena osnovnih životnih namirnica, tako da početak 2022. godine u ekonomskom smislu nije donio nikakve značajnije promjene u odnosu na 2021. godinu koju je već obilježila globalna pandemija virusa Covid-19. Sve navedeno bi u konačnici moglo ugroziti oporavak ekonomije iz prethodnih godina.

Kada govorimo o budžetima gradova/općina i kantona, kao i finansijskim planovima vanbudžetskih fondova za 2022. godinu, moramo imati u vidu da se očekuje blagi rast poreznih prihoda, a posebno prihoda od indirektnih poreza koji pripadaju kantonima i gradovima/općinama. Pored toga, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine planirala je finansijsku pomoć nižim nivoima vlasti u vidu podrške provođenju mjera strukturalnih reformi u iznosu od 239,0 mil.KM, od čega je 200,0 mil.KM predviđeno za kantone Federacije Bosne i Hercegovine, a 39,0 mil.KM za gradove/općine.

Iznos planiran za pomoć kantonima 200,0 mil.KM dodijelit će se na ime finansijske pomoći budžetima kantona za provođenje strukturalnih reformi i finansiranje/sufinansiranje infrastrukturnih projekata koji su od značaja za Federaciju Bosne i Hercegovine, dok se iznos od 39,0 mil.KM planira dodijeliti gradovima/općinama iz budžeta Federacije Bosne i Hercegovine i to 10,0 mil.KM sa ekonomskog koda „Tekući transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – KANTONI I OPĆINE“ na principu solidarnosti svim općinama i gradovima u jednakom iznosu od 125.000,00 KM, a na ime finansijske pomoći budžetu u sanaciji posljedica nastalih uslijed proglašene pandemije COVID-19., a iznos od 29,0 mil.KM planira se dodijeliti sa ekonomskog koda „Kapitalni transferi drugim nivoima vlasti i fondovima – KANTONI I OPĆINE“ u svrhu finansiranja/sufinansiranja projekata/zahtjeva/inicijativa koji/koje će biti implementirani/e u jedinicama lokalne samuprave.

Planovi budžeta gradova/općina i kantona i finansijski planovi vanbudžetskih fondova za 2022. godinu su usvojeni od strane istih, dok su projekcije rashoda za period od 2023. - 2025. godine izrađene na temelju:

- izvršenja budžeta (općine, kantoni) i finansijskih planova (vanbudžetski fondovi) u periodu 2017. – 2021. godina,
- usvojenih planova za 2022. godinu,
- projekcija prihoda od poreza i
- makroekonomskih pokazatelja za Federaciju BiH

Trenutne negativne ekonomske posljedice globalne krize uzrokovane ratnim dešavanjima u jednom djelu Evrope mogle bi dovesti do ozbiljnih poremećaja na svjetskom tržištu, što će se u konačnici odraziti i na ekonomsku politiku Federacije BiH. Navedeno dovodi do krajnje neizvjesnosti i visokog rizika po realizaciju izvršavanja budžeta, stoga Federalno ministarstvo finansija nije u mogućnosti da detaljnije analizira i prezentira politike ostalih nivoa vlasti u narednom srednjoročnom periodu.

4.5.1. Budžeti gradova/općina u Federaciji BiH

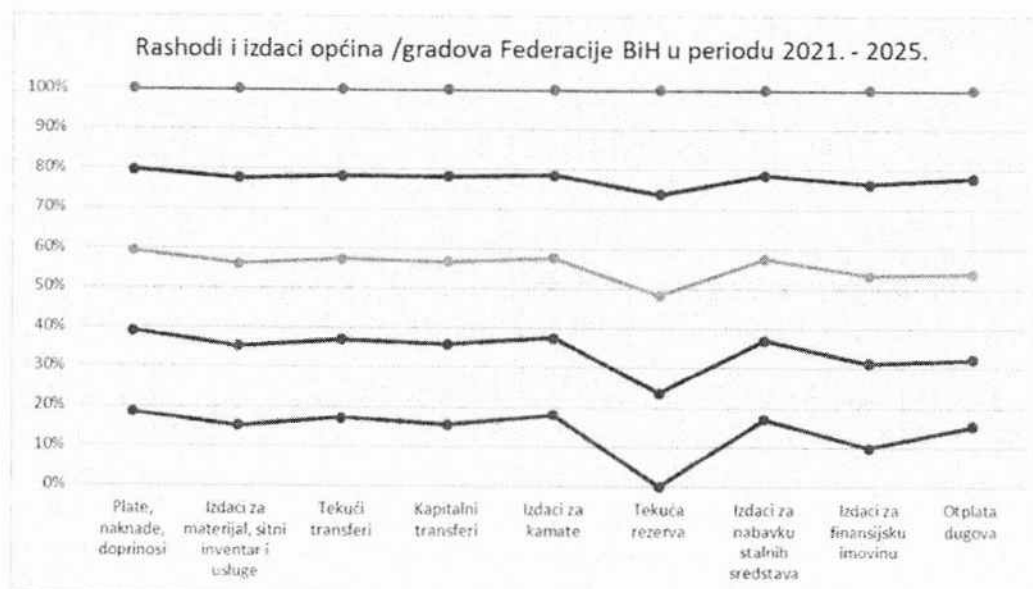
Lokalni nivo vlasti u Federaciji BiH sastoji se ukupno od 80 jedinica lokalne samouprave. Lokalni nivo vlasti je pravno regulisan kroz Zakon o principima lokalne samouprave u Federaciji BiH⁶⁰, koji definiše djelokrug i izvorne nadležnosti gradova i općina, organizaciju i načine finansiranja. Izvršenje budžeta za 2021. godinu, planovi budžeta za 2022. godinu, te projekcije zbirnih rashoda i izdataka gradova i općina za naredni trogodišnji period prikazane su u Tabeli 4.5.

Tabela 4.5. Zbirni rashodi i izdaci gradova i općina (izvršenje 2021., plan 2022., projekcije 2023. -2025.)

	Izvršenje budžeta kantona FBiH za 2021. godinu	Plan budžeta kantona FBiH za 2022. godinu	Projekcija budžeta kantona FBiH za 2023. godinu	Projekcija budžeta kantona FBiH za 2024. godinu	Projekcija budžeta kantona FBiH za 2025. godinu
Plate, naknade, doprinosi	1.538.767.018	1.697.210.076	1.698.058.681	1.698.907.710	1.699.757.164
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	223.944.889	240.231.449	246.726.531	253.131.372	259.550.682
Tekući transferi	658.402.987	702.789.421	728.818.470	755.026.251	781.723.676
Kapitalni transferi	97.394.045	112.133.884	115.165.622	118.155.237	121.151.607
Izdaci za kamate	7.188.952	10.841.881	11.135.010	11.424.067	11.713.777
Tekuća rezerva	0	39.600.000	41.066.656	42.543.383	44.047.700
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	101.739.014	122.568.742	125.882.605	129.150.425	132.425.628
Izdaci za finansijsku imovinu	400.000	510.100	528.992	548.015	567.392
Otplata dugova	54.882.935	80.646.809	88.796.809	90.296.809	87.927.835
UKUPNO	2.682.719.840	3.006.532.362	3.056.179.376	3.099.183.270	3.138.865.461

Izvor: Federalno ministarstvo financija

Grafikon: 4.8. Rashodi i izdaci gradova i općina Federacije BiH u periodu 2021. - 2025.

Izvor: Federalno ministarstvo financija

⁶⁰ „Službene novine Federacije BiH“, br. 49/06 i 51/09

Izdaci za plate, naknade i doprinose u 2022. godini (planirani iznos) imaju učešće u ukupnim rashodima od 25,8%, u odnosu na izvršenje 2021. godine bilježe rast od 10,2%, dok se za naredni srednjoročni period projicira rast po stopi od 0,05%. Ova projekcija pretpostavlja zadržavanje ove vrste izdatka na istom nivou, uz minimalno usklađivanje sa dozvoljenim rastom definisanim u Kolektivnom ugovoru za službenike organa uprave i sudske vlasti u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Izdaci za materijal, sitan inventar i usluge u planiranom iznosu tekuće godine ima učešće u ukupnim rashodima od 19,8%. U 2023. godini se očekuje rast ovih izdataka po stopi od 3,7%, zatim blagi rast u 2024. godini i 2025. godini. Projekcije ove vrste izdatka za period od 2023. - 2025. godine konzistentne su sa projiciranim ekonomskim kretanjima.

Udio tekućih transfera u ukupnim rashodima u 2022. godini iznosi 25,9% i u narednom periodu se očekuje rast istih po prosječnoj stopi od 2,5%.

Kapitalni transferi, s druge strane, uzimaju učešće u ukupnim rashodima od 8,4%. Pretpostavka je da će se u narednom priodu zadržati na relativno istom nivou.

Izdaci za nabavku stalnih sredstava su u 2022. godini planirani u većem iznosu u odnosu na izvršenje u 2021. godine i pretpostavlja se da su isti namijenjeni za izgradnju, rekonstrukciju i investiciono održavanje puteva u jedinicama lokalne samouprave. Za naredni trogodišnji period se projicira da će se ovi izdaci zadržati na relativno istom nivou u odnosu na izvršenje za 2021.godinu.

Očekuje se da će zbirni rashodi i izdaci gradova i općina u periodu od 2023. godine imati učešće u BDP-u Federacije BiH po stopi od 4,2%, te stopi od 4,1% i 4,0% u narednom srednjoročnom periodu.

U periodu od 2023. - 2025. godina Federalno ministarstvo finansija je na osnovu istorijskih podataka o izvršenju, kao i konzervativnijim pristupom izradilo projekcije potrošnje, za koji se očekuje da će rezultirati pozitivnim finansijskim rezultatom.

4.5.2. Budžeti kantona u Federaciji BiH

Federacija BiH se sastoji od 10 kantona: Unsko-sanski, Posavski, Tuzlanski, Zeničko-dobojski, Bosansko-podrinjski, Srednjobosanski, Hercegovačko-neretvanski, Zapadnohercegovački, Kanton Sarajevo i Hercegbosanski kanton.

Njihove nadležnosti definisane su Ustavom Federacije BiH i ustavima kantona. Svi kantoni imaju određen broj ekskluzivnih nadležnosti, dok u drugim oblastima dijele nadležnosti sa nivoom Federacije ili sa općinama. Takođe, neke od nadležnosti su im delegirane od strane viših nivoa vlasti. Najvažnija područja ekskluzivne nadležnosti za pružanje, odnosno finansiranje usluga, koje imaju kantoni su slijedeća: područje obrazovanja (osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visoko obrazovanje), te zdravstvena zaštita i socijalna zaštita. Najvažnije dijeljenje nadležnosti uključuju ekonomski razvoj, urbanizam, zaštitu okoliša, kulturu, sport i održavanje puteva. Svaka od ovih i ostalih nadležnosti zahtjeva donošenje neophodnih politika i legislativa (kroz zakone,

strategije i druge akte), finansiranje određene nadležnosti, te provođenje i nadzor nad istim.

Gradovi i općine, kantoni i nivo Federacije BiH mogu imati svaku od ovih uloga u ispunjavanju određene nadležnosti, u zavisnosti od stepena decentralizacije nadležnosti. Kantoni mogu posebnim kantonalnim propisima dalje regulisati određena pitanja koja se tiču odnosa nadležnosti kantona i pojedinih gradova i općina unutar njega.

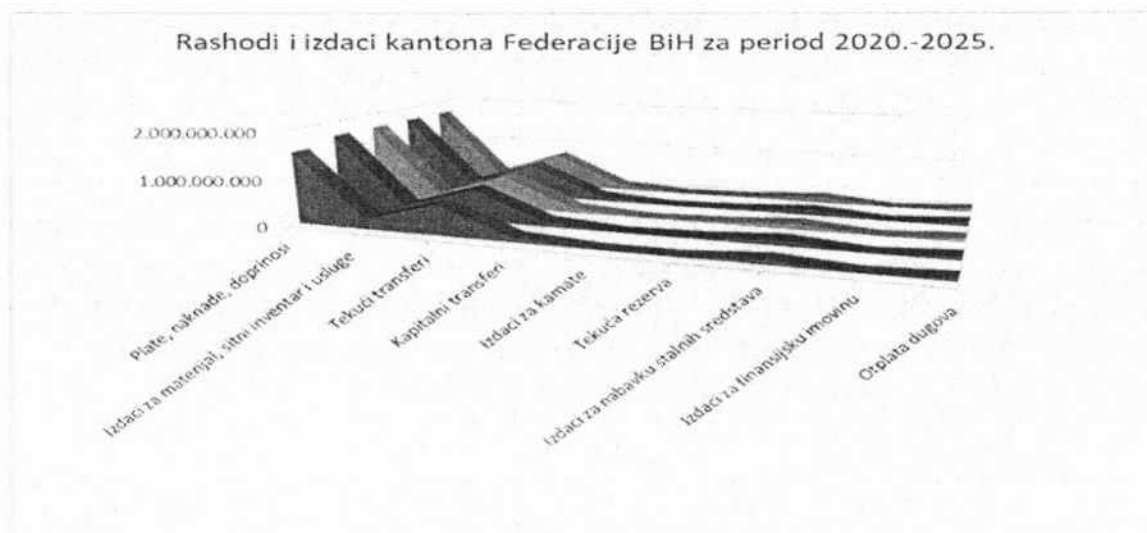
Baza podataka koja je korištena u izradi projekcija rashoda kantona sadrži podatke o izvršenim budžetima kantona, koji su prikupljeni direktno od kantonalnih ministarstava finansija. Podaci su dobiveni putem prikupljenih periodičnih i godišnjih obrazaca finansijskog izvještavanja. Projekcija rashoda i izdataka kantona Federacije BiH prikazana je u narednoj tabeli.

Tabela 4.6. Zbirni rashodi i izdaci kantona (izvršenje 2021., plan 2022., projekcije 2023. -2025.)

	Izvršenje budžeta kantona F BiH za 2021. godinu	Plan budžeta kantona F BiH za 2022. godinu	Projekcija budžeta kantona F BiH za 2023. godinu	Projekcija budžeta kantona F BiH za 2024. godinu	Projekcija budžeta kantona F BiH za 2025. godinu
Plate, naknade, doprinosi	1.538.767.018	1.697.210.076	1.698.058.681	1.698.907.710	1.699.757.164
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	223.944.889	240.231.449	246.726.531	253.131.372	259.550.682
Tekući transferi	658.402.987	702.789.421	728.818.470	755.026.251	781.723.676
Kapitalni transferi	97.394.045	112.133.884	115.165.622	118.155.237	121.151.607
Izdaci za kamate	7.188.952	10.841.881	11.135.010	11.424.067	11.713.777
Tekuća rezerva	0	39.600.000	41.066.656	42.543.383	44.047.700
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	101.739.014	122.568.742	125.882.605	129.150.425	132.425.628
Izdaci za finansijsku imovinu	400.000	510.100	528.992	548.015	567.392
Otplata dugova	54.882.935	80.646.809	88.796.809	90.296.809	87.927.835
UKUPNO	2.682.719.840	3.006.532.362	3.056.179.376	3.099.183.270	3.138.865.461

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Grafikon: 4.9. Rashodi i izdaci kantona Federacije BiH u periodu 2021. - 2025.

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Izdaci za plate, naknade i doprinose u 2022. godini (planirani iznos) imaju učešće u ukupnim rashodima od 56,4%, u odnosu na izvršenje 2021. godine bilježe rast od 10,3%. U cilju ostvarivanja ušteda u budžetima svih kantona Federacije BiH kako bi se sanirale posljedice uzrokovane pandemijom virusa COVID-19, kao i krize nastale inflacijom za naredni srednjoročni period projicira se rast po stopi od 0,05%, uz minimalna pravno regulisana usklađenja od 0,05%.

Izdaci za materijalne troškove bilježe rast u planiranom iznosu za 7,3% u odnosu na izvršenje 2021. godine, te se za naredni period projicira usklađivanje izdataka na ovoj stavci od 2,6% u odnosu na izvršenje. U ukupnim rashodima kantona u 2022. godini izdaci za materijal, sitan inventar i usluge imaju učešće od 8,0%.

U 2022. godini su kao i na nivou jedinica lokalne samouprave, planirano minimalno povećanje izdataka za tekuće i kapitalne transfere kantona. Tekući transferi imaju udio u ukupnim rashodima od 23,4%, dok kapitalni učestvuju sa 3,7%. U narednom srednjoročnom periodu se očekuje da će se oni zadržati na približno istom nivou, u skladu sa predviđenim rastom prihoda.

Izdaci za nabavku stalnih sredstava su u planu za 2022. godini povećani i čine 4,1% ukupnih rashoda i izdataka. Veći dio povećanja se odnosi na planiranje nabavke opreme, nabavke građevina, kao i na rekonstrukciju i investicijsko održavanje.

Projekcija servisiranja duga za naredni srednjoročni period izrađena je na osnovu podataka o postojećem zaduženju.

Projicira se da će zbirni rashodi i izdaci kantona u periodu od 2022. - 2025. godine imati učešće u BDP-u Federacije BiH po stopama od 11,7%; 11,2%; 10,9% i 10,5%, konzistentno sa ciljevima rashodovne politike u smislu smanjenja udjela potrošnje u bruto društvenom proizvodu Federacije BiH.

4.5.3. Finansijski planovi vanbudžetskih fondova

U skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji BiH, vanbudžetski fondovi su privredna društva, organizacije i ustanove koje obavljaju javne usluge i vrše javni servis, a osnovane su posebnim propisima, te druga pravna lica u kojima Federacija, kantoni, gradovi i općine imaju odlučujući utjecaj na upravljanje na osnovu strukture kapitala. U Federaciji BiH sa radom djeluje 25 vanbudžetskih fondova: dva na nivou Federacije BiH (Federalni zavod zdravstvenog osiguranja i reosiguranja i Federalni zavod za zapošljavanje), 23 vanbudžetska fonda na nivou kantona (10 kantonalnih službi za zapošljavanje, 10 kantonalnih zavoda zdravstvenog osiguranja i 3 kantonalne direkcije za ceste). U narednoj tabeli su prikazani njihovi zbirni finansijski planovi (izvršenje 2021. godine, planovi za 2022. godinu te projekcije za naredni trogodišnji period).

Tabela 4.7. Finansijski planovi vanbudžetskih fondova (izvršenje 2021., plan 2022., projekcije 2023. -2025.)

	Izvršenje fin. planova vanbudžetskih fondova F BiH za 2021. godinu	Fin. plan vanbudžetskih fondova F BiH za 2022. godinu	Projekcija fin. planova vanbudžetskih fondova F BiH za 2023. godinu	Projekcija fin. planova vanbudžetskih fondova F BiH za 2024. godinu	Projekcija fin. planova vanbudžetskih fondova F BiH za 2025. godinu
Plate, naknade, doprinosi	62.049.522	74.862.324	74.899.755	74.937.205	74.974.674
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	1.520.528.694	1.566.084.435	1.624.087.140	1.682.488.131	1.741.980.236
Tekući transferi	224.505.387	241.866.362	248.405.646	254.854.076	261.317.073
Kapitalni transferi	5.414.000	6.047.000	6.270.961	6.496.461	6.726.173
Izdaci za kamate	1.093.830	1.147.577	1.190.080	1.232.874	1.276.468
Tekuća rezerva	0	13.168.960	13.656.696	14.147.781	14.648.040
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	21.344.463	38.859.825	39.910.469	40.946.516	41.984.903
Izdaci za finansijsku imovinu	206.680	190.000	197.037	204.122	211.340
Otplata dugova	2.850.726	2.727.273	3.021.879	3.485.694	3.287.113
UKUPNO	1.837.993.302	1.944.953.756	2.011.639.663	2.078.792.860	2.146.406.020

Izvor: Federalno ministarstvo financija

Izdaci za plate, naknade i doprinose vanbudžetskih fondova u 2022. godini u ukupnim rashodima učestvuju sa 3,8% i očekuje se da će se u narednom periodu zadržati na jednakom nivou, uz usklađivanje za minimalni dozvoljeni rast od 0,05%.

Potrebno je naglasiti da je Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko i invalidsko osiguranje od 2020. godine više nema status vanbudžetskog fonda, te su rashodi i izdaci Zavoda prikazani na nivou Budžeta Federacije BiH. Pored navedenog, u narednom periodu, a najkasnije do 2024. godine, očekuje se i prelazak Federalnog zavoda za zapošljavanje, kao i Federalnog zavoda zdravstvenog osiguranja i reosiguranja na jedinstven račun trezora, a u skladu sa Strategijom upravljanja javnim finansijama u Federaciji Bosne i Hercegovine 2021.- 2025.godina, tako da će i ova dva Zavoda izgubiti status vanbudžetskog fonda.

4.5.4. Konsolidovani prikaz rashoda za sve nivoe vlasti u Federaciji BiH

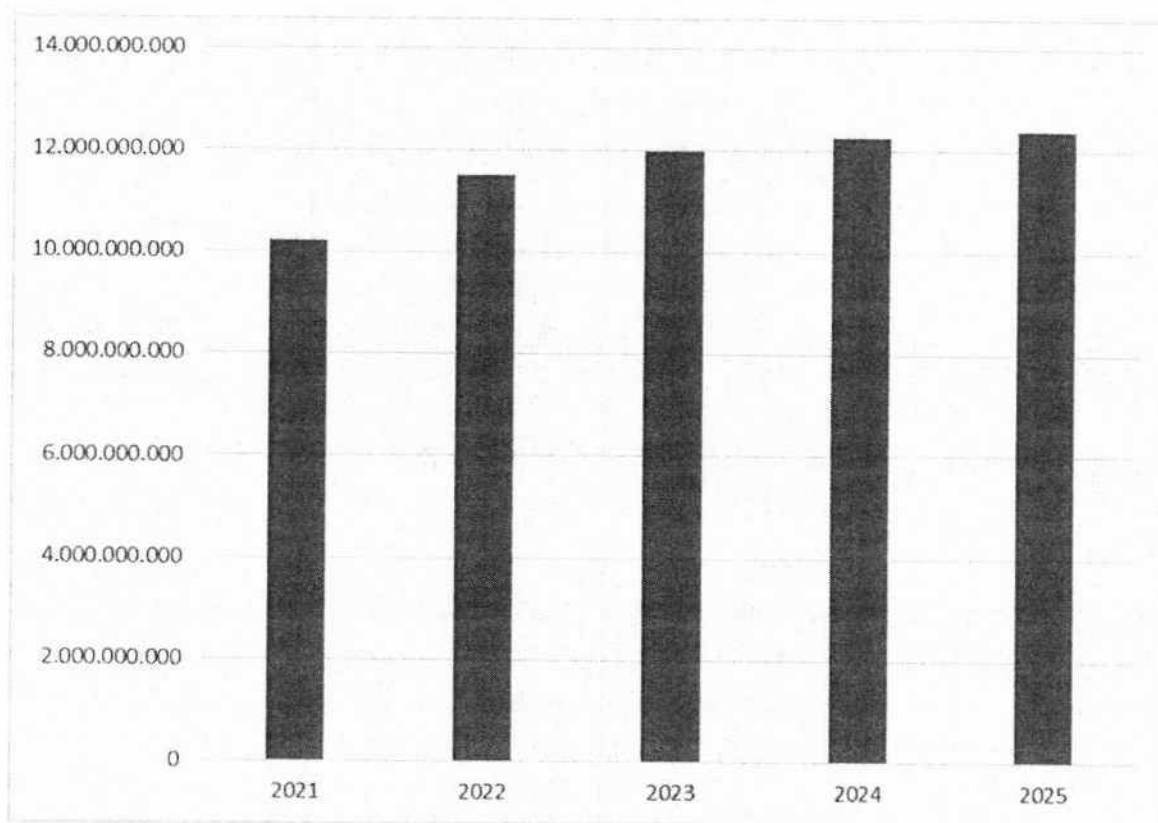
U konsolidovanoj tabeli se, pored podataka za kantone, gradove/općine i vanbudžetske fondove dodaju i podaci za budžet Federacije BiH. Postupkom konsolidacije se iz zbirnih bilanci prihoda i rashoda svih razina vlasti u Federaciji BiH isključuju međusobni transferi između pojedinih budžeta i finansijskih planova koji bi u suprotnom povećali prikaze prihoda i rashoda. Konsolidacija je izvršena postupkom isključivanja međusobnih tekućih i kapitalnih transfernih primanja i davanja u okviru svih nivoa vlasti u Federaciji BiH.

Tabela 4.8. Konsolidovani prikaz rashoda za sve nivoe vlasti u Federaciji BiH

	Izvršenje 2021. godinu	Plan za 2022. godinu	Projekcija za 2023. godinu	Projekcija za 2024. godinu	Projekcija za 2025. godinu
Plate, naknade, doprinosi	2.125.455.528	2.357.671.359	2.375.504.520	2.377.435.884	2.384.658.369
Izdaci za materijal, sitni inventar i usluge	2.008.996.136	2.154.982.005	2.234.791.109	2.298.135.211	2.392.755.799
Tekući transferi	4.591.023.815	4.832.517.114	5.039.687.510	5.200.039.036	5.367.266.003
Kapitalni transferi	245.042.351	531.123.180	396.538.122	401.732.648	407.443.741
Izdaci za kamate	89.577.327	121.710.486	135.107.563	127.649.025	120.455.207
Tekuća rezerva	0	62.871.568	65.009.204	67.161.517	69.354.042
Izdaci za nabavku stalnih sredstava	294.365.586	462.970.112	438.875.949	414.230.364	398.775.851
Izdaci za finansijsku imovinu	18.686.367	19.449.700	24.484.873	19.520.289	19.556.366
Otplata dugova	842.233.560	961.901.897	1.284.476.600	1.347.435.302	1.223.234.006
UKUPNO	10.215.380.670	11.505.197.421	11.994.475.451	12.253.339.276	12.383.499.384

Izvor: Federalno ministarstvo financija

Grafikon: 4.10. Ukupni konsolidovani rashodi i izdaci svih nivoa vlasti u Federaciji BiH u periodu 2021. – 2025.

Izvor: Federalno ministarstvo financija

Namjera je da se, prilikom vođenja rashodovne politike na svim nivoima vlasti u Federaciji BiH, zadrži postojeći nivo tekuće potrošnje, odnosno ograniči nivo takve potrošnje, uvažavajući pri tome prisutna inflatorna kretanja i trendove i s tim u vezi i troškove života.

U kontekstu budućih dešavanja, Federalno ministarstvo finansija, kao što je i ranije u tekstu navedeno, ne može detaljnije elaborirati buduće fiskalne politike. Međutim, naglašavamo da će se prilikom provedbe istih nastojati poštovati kretanja i trendovi u okruženju, s namjerom da se stvore fiskalni viškovi koji će se usmjeriti u razvojne projekte, a što u konačnici ima za cilj da doprinese sveukupnom razvoju u Federaciji BiH, odnosno u BiH.

4.6. Stanje duga u FBiH

Ukupan dug Federacije BiH⁶¹, kantona, gradova, općina i javnih preduzeća u FBiH (u daljem tekstu: ukupan dug u FBiH) na dan 31.12.2021. godine iznosi 6.525,67 mil. KM. U navedenom iznosu duga, dug FBiH iznosi 3.118,67 mil. KM ili 47,79% ukupnog duga u FBiH. U ukupnom dugu kantoni učestvuju sa 7,25% (473,28 mil. KM), općine i gradovi sa 4,22% (275,56 mil. KM), javna preduzeća i ostali korisnici sa 40,73% (2.658,16 mil. KM).

Vanjski dug u Federaciji BiH iznosi 5.402,01 mil. KM i čine ga:

- dug FBiH u iznosu od 2.357,59 mil. KM
- dug kantona u iznosu od 230,81 mil. KM
- dug gradova i općina u iznosu od 199,92 mil. KM i
- dug javnih preduzeća i ostalih korisnika u iznosu od 2.613,69 mil. KM

Unutrašnji dug u Federaciji BiH iznosi 1.123,67 mil. KM i čine ga:

- dug FBiH u iznosu od 761,08 mil. KM
- dug kantona u iznosu od 242,47 mil. KM
- dug gradova i općina u iznosu od 75,65 mil. KM

Tabela 4.9. Stanje duga u FBiH na dan 31.12. po godinama, u mil. KM⁶²

Godina	BDP-realni	Stanje duga			Odnos duga prema BDP-nominalni		
		Vanjski dug	Unutrašnji dug	Ukupno	Vanjski dug	Unutrašnji dug	Ukupno
	1	2	3	4 (2+3)	5 (2:1)	6 (3:1)	7 (4:1)
31.12.2021.	22.243	5.402,01	1.123,67	6.525,67	24,29%	5,05%	29,34%
31.12.2020.	22.085	4.982,72	1.185,89	6.168,61	22,56%	5,37%	27,93%
31.12.2019.	23.179[1]	4.595,38	1000,12	5.595,50	19,83%	4,31%	24,14%
31.12.2018.	21.983	4.702,74	949,21	5.651,95	22,90%	4,62%	27,52%
31.12.2017.	20.539	4.739,37	1132,24	5.871,61	23,07%	5,51%	28,59%

Izvor: FMF

U skladu sa odredbama Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH⁶³, a u cilju upravljanja dugom u FBiH, u Federalnom ministarstvu finansija, uspostavljena je evidencija o dugu i izdanim garancijama u FBiH. Da bi odražavala aktuelno stanje, uspostavljena evidencija se ažurira na osnovu podataka koje kantoni, gradovi i općine imaju obavezu dostavljati kvartalno. Prema raspoloživim podacima, dug u FBiH na dan 31.12.2021. godine u iznosu od 6.525,67 mil. KM je za 357,04 mil. KM veći od duga na dan 31.12.2020. godine.

⁶¹ BDP realni 31.12.2019.: Dug Federacije predstavlja dug Vlade Federacije BiH

⁶² BDP realni 31.12.2019.: Saopćenje „Godišnji bruto domaći proizvod za Federaciju BiH, 2020. godina, (tržišne cijene)“, Federalni zavod za statistiku od 20.11.2020. godine, broj 10.2.2; BDP za 2020. godinu procijenjen od strane Zavoda za programiranje razvoja iznosi 22.085. mil. KM.

⁶³ „Službene novine Federacije BiH“, br: 86/07, 24/09, 44/10 i 30/16

Tabela 4.10. Stanje duga u Federaciji na dan 31.12.2021. godine, u mil. KM

Kategorije duga	2020.	2021
1. Unutrašnji dug u Federaciji BiH	1.185,89	1.123,67
1.1. Unutrašnji dug Federacije BiH	860,51	761,08
1.1.1. Vrijednosni papiri	849,86	754,28
a) Dugoročni vrijednosni papiri	749,86	704,28
Stara devizna štednja	0	0
Ratna potraživanja	109,86	74,28
Obveznice Federacije BiH	640	630
b) Kratkoročni vrijednosni papiri (trezorski zapisi)	100	50
1.1.2. Krediti banaka	0	0
1.1.3. Obaveze bivšeg FMO	0	0
1.1.4. Verifikovani Unutrašnji dug za koji nisu ili se ne emituju obveznice	10,65	6,81
Stara devizna štednja	10,4	6,54
Ratna potraživanja	0,25	0,26
1.2. Unutrašnji dug kantona	225,13	242,47
Obveznice	16,29	16,29
Kredit	208,84	226,18
Ostalo	0	0
1.3. Unutrašnji dug općina i gradova	74,09	75,65
Obveznice	0	0
Kredit banaka	74,09	75,65
Ostalo	0	0
1.4. Unutrašnji dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	26,15	44,47
Obveznice	0	0
Kredit banaka	26,15	44,47
Ostalo	0	0
2. Vanjski dug u Federaciji BiH	4.982,72	5.402,01
2.1. Vanjski dug Federacije BiH	2.321,66	2.357,59
2.2. Vanjski dug kantona	214,81	230,81
2.3. Vanjski dug općina i gradova	191,01	199,92
2.4. Vanjski dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	2.255,86	2.613,69
UKUPNO dug Federacije BiH	3.182,17	3.118,67
UKUPNO dug Kantona	439,94	473,28
UKUPNO dug općina i gradova	265,1	275,56
UKUPNO dug javnih preduzeća i ostalih korisnika	2.281,04	2.658,16
UKUPNO DUG U FEDERACIJI BIH	6.168,63	6.525,67

Izvor: FMF

4.6.1. Dug Vlade FBiH

Stanje duga za koji obavezu izmirenja ima Vlada FBiH, na dan 31.12.2021. godine, 3.118,67 mil. KM (14,02% BDP).

Tabela 4.11. Stanje duga za koji obavezu izmirenja ima Vlada FBiH⁶⁴, u mil. KM

Godina	BDP	Stanje duga			Odnos duga prema BDP		
		Vanjski dug	Unutarnji dug[1]	Ukupno	Vanjski dug	Unutarnji dug	Ukupno
	1	2	3	4 (2+3)	5 (2:1)	6 (3:1)	6 (4:1)
31.12.2021.	22.243	5.402,01	761,08	6.163,09	24,29%	3,42%	27,71%
31.12.2020.	22.085	4.982,72	860,51	5.843,23	22,56%	3,90%	26,46%
31.12.2019.	23.179	4.702,74	726,22	5.428,96	20,29%	3,13%	23,42%
31.12.2018.	20.540	4.595,39	704,67	5.300,06	22,37%	3,43%	25,80%
31.12.2017.	20.569	4.739,37	894,69	5.634,06	23,04%	4,35%	27,39%
31.12.2016.	19.540	5.250,05	1.016,99	6.267,04	26,87%	5,20%	32,07%

Izvor: FMF

Tabela 4.12. Stanje duga Vlade FBiH po godinama, izuzimajući vanjski dug prenesen na krajnje dužnike, u mil. KM⁶⁵

Godina	BDP -realni[1]	Stanje duga Vlade FBiH			vanjskog u ukupnom du	Odnos duga prema BDP		
		Vanjski dug	Unutrašnji dug	Ukupno		Vanjski dug	nutrašnji d	Ukupno
	1	2	3	4 (2+3)	5(2:4)	5 (2: 1)	6 (3:1)	7 (4:1)
31.12.2017	20.539	2.393,51	894,69	3.288,20	72,79%	13,43%	5,02%	18,45%
31.12.2018.	21.983	2.291,21	704,67	2.995,88	76,48%	12,85%	3,95%	16,81%
31.12.2019.	23.179	2.080,62	726,22	2.806,84	74,13%	11,67%	4,07%	15,74%
31.12.2020.	22.085	2.321,66	860,51	3.182,17	72,96%	13,02%	4,83%	17,85%
31.12.2021.	22.243	2.357,59	761,08	3.118,67	75,60%	10,60%	3,42%	14,02%

Izvor: FMF

4.7. Unutrašnji dug Vlade FBiH

Unutrašnji dug FBiH, osim Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u FBiH i Zakonom o budžetima u FBiH⁶⁶, regulisan je i Zakonom o utvrđivanju i načinu izmirenja unutrašnjih obaveza FBiH⁶⁷, Zakonom o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje⁶⁸, Zakonom o izmirenju obaveza po osnovu računa stare devizne štednje u FBiH⁶⁹ i Zakonom o utvrđivanju i ostvarivanju potraživanja nastalih za vrijeme ratnog stanja i neposredne ratne opasnosti⁷⁰.

⁶⁴ Uključen i vanjski dug prenesen na krajnje korisnike kredita. Unutarnji dug: Za godine 2016-2021. podaci za unutarnji dug odnose se na dug Vlade Federacije BiH koji ne obuhvata dug krajnjih dužnika (kantona, gradova, općina, JP i drugih). Podaci za sve ostale godine obuhvataju dug svih nivoa vlasti u Federaciji.

⁶⁵ BDP-realni: Federalni Zavod za statistiku, Mjesečni statistički pregled Federacije BiH br. 4, Sarajevo, april 2022.godine, BDP za 2020.godinu

⁶⁶ „Službene novine Federacije BiH“, br: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15, 104/16 i 05/18

⁶⁷ „Službene novine Federacije BiH“, br: 66/04, 49/05, 35/06, 31/08, 32/09, 65/09 i 42/11

⁶⁸ „Službeni glasnik BiH“, br: 28/06, 76/06, 72/07, 97/11 i 100/13

⁶⁹ „Službene novine Federacije BiH“, br: 62/09, 42/11, 91/13 i 100/13

⁷⁰ „Službene novine Federacije BiH“, broj 43/01

Unutrašnji dug Vlade Federacije je dug nastao u skladu sa zakonom i dug nastao emisijom tržišnih vrijednosnih papira i posmatra se u odnosu na verifikovani, odnosno registrovani iznos potraživanja.

Dug nastao u skladu sa zakonom odnosi se na:

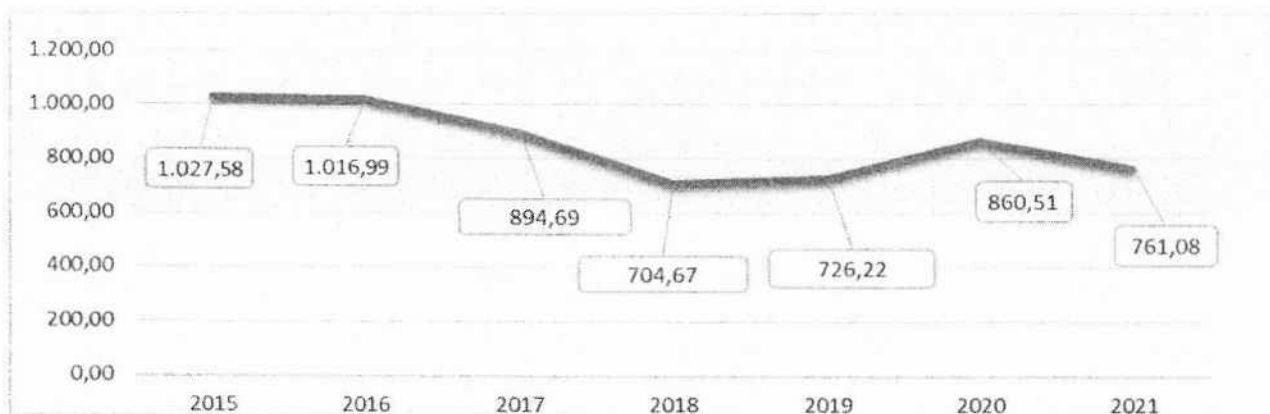
- obaveze prema uposlenicima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i pripadnicima Vojske FBiH
- obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH
- obaveze koje podliježu verifikaciji/registraciji (stara devizna štednja koja se izmiruje gotovinskim isplatama i emisijom obveznica i ratna potraživanja koja se izmiruju gotovinskim isplatama i emisijom obveznica)

Tabela 4.13 Struktura i kretanje unutrašnjeg duga Vlade FBiH po godinama, u mil. KM

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Obveznice SDŠ	51,81	40,8	7,99	1,87	0	0
Obveznice RP	195,42	195,42	195,42	149,67	109,86	74,28
Trezorski zapisi	120,8	100	40	20	100	50
Obveznice (tržišne)	620	530	430	540	640	630
Dobavljači bivšeg FMO i VFBiH	7,28	7,25	7,25	7,25	0	0
Plaće uposlenika FMO i VFBiH	4,88	4,84	4,83	4,83	0	0
Presude za RT i verifikovana SDŠ	16,8	16,38	19,18	2,6	10,65	7,06
UKUPNO	1.016,99	894,69	704,67	726,22	860,51	761,08

Izvor: FMF

Grafikon 4.11. Kretanje unutrašnjeg duga Federacije BiH u periodu 2016 – 2021.

Izvor: FMF

Neizmirene obaveze iz osnova stare devizne štednje po osnovu emitovanih obveznica na dan 31.12.2021. godine iznose 0 KM. Tokom 2021. godine izvršena je verifikacija obaveza po osnovu stare devizne štednje u iznosu od 8,59 mil. KM, po osnovu koga je u 2022.godini emitovana nova emisija obveznica u iznosu od 8,29 mil. KM. Razlika između verifikovanog i emitovanog iznosa obveznica je isplaćena gotovinskim plaćanjima.

Dug iz osnova ratnih tražbina izmiruje se putem obveznica i na dan 31.12.2021. godine iznosi 74,28 mil. KM.

Unutrašnji dug Federacije BiH koji se sastoji od tržišnih instrumenata odnosi se na trezorske zapise i obveznice koje je FBiH počela izdavati 2011. godine, odnosno 2012. godine. Nedospjeli dug po emitovanim tržišnim obveznicama FBiH na dan 31.12.2021. godine iznosi 630,00 mil. KM, a po emitovanim trezorskim zapisima 50,00 mil. KM

4.7.1. Trezorski zapisi FBiH

Tokom 2021. godine emitovani su trezorski zapisi ukupne vrijednosti 100,00 mil. KM. Dospjele i plaćene obaveze po ovom osnovu u 2021. godini iznose 150,00 mil KM. Nedospjeli dug po ovom osnovu na dan 31.12.2021. godine iznosi 50,00 mil. KM.

Tabela 4.14. Nedospjeli dug na dan 31.12.2021. godine po emitovanim trezorskim zapisima FBiH, u KM

ISIN kod	Simbol	Datum aukcije	Datum dospijeća	Diskontna stopa	Nedospjeli dug u KM
BAFBIHT74001	FBIHT74	22.06.2021	22.06.2022	-0,002%	50.000.000,00
Ukupno trezorski zapisi					50.000.000,00

Izvor: FMF

4.7.2. Obveznice FBiH

U toku 2021. godine emitovane su obveznice u iznosu od 90,00 mil. KM. U istom periodu plaćene su dospjele obveznice u ukupnom iznosu od 100,00 mil. KM (dvije petogodišnje obveznice u iznosu od 40,00 mil. KM i 60,00 mil. KM, sa pripadajućim kamatnim stopama 1,85% i 3,40% respektivno). Nedospjeli dug po ovom osnovu na dan 31.12.2021.godine iznosi 630,00 mil. KM i manji je od duga u proteklom period za 10,00 mil.KM.

Tabela 4.15. Nedospjeli dug na dan 31.12.2021. god. po emitovanim obveznicama BiH,u KM

ISIN kod	Simbol	Datum aukcije	Datum dospijeća	Kuponska stopa	Nedospjeli dug u KM
BAFBIHK26A00	FBIHK26A	24.09.2019	25.09.2022	0,05%	30.000.000,00
BAFBIHK16A02	FBIHK16A	26.11.2015	27.11.2022	3,85%	70.000.000,00
BAFBIHK29A07	FBIHK29A	03.12.2019	04.12.2022	0,05%	40.000.000,00
BAFBIHK22A04	FBIHK22A	27.12.2017	28.12.2022	1,20%	30.000.000,00
BAFBIHK23A03	FBIHK23A	04.12.2018	05.12.2023	0,90%	20.000.000,00
BAFBIHK28A08	FBIHK28A	12.11.2019	13.11.2024	0,20%	30.000.000,00
BAFBIHK32A02	FBIHK32A	23.06.2020	24.06.2025	1,00%	30.000.000,00
BAFBIHK34A00	FBIHK34A	08.09.2020	09.09.2025	0,85%	40.000.000,00
BAFBIHK24A02	FBIHK24A	28.05.2019	29.05.2026	0,75%	30.000.000,00
BAFBIHK33A01	FBIHK33A	14.07.2020	15.07.2026	0,95%	50.000.000,00
BAFBIHK27A09	FBIHK27A	16.10.2019	17.10.2026	0,30%	40.000.000,00
BAFBIHK30A04	FBIHK30A	12.05.2020	13.05.2027	1,25%	20.000.000,00
BAFBIHK38A06	FBIHK38A	29.06.2021	30.06.2027	0,75%	30.000.000,00
BAFBIHK35A09	FBIHK35A	22.09.2020	23.09.2027	1,15%	50.000.000,00
BAFBIHK36A08	FBIHK36A	27.04.2021	28.04.2028	1,05%	30.000.000,00
BAFBIHK25A01	FBIHK25A	11.07.2019	10.07.2029	0,80%	30.000.000,00
BAFBIHK37A07	FBIHK37A	08.06.2021	09.06.2031	1,05%	30.000.000,00
BAFBIHK31A03	FBIHK31A	09.06.2020	10.06.2035	3,20%	30.000.000,00
Ukupno trezorske obveznice					630.000.000,00

4.7.3. Obaveze po osnovu računa stare devizne štednje

Do 31.12.2021. godine izvršeno je trinaest emisija obveznica za izmirenje obaveza iz osnova stare devizne štednje u ukupnom iznosu od 967,289 mil. KM (905,59 mil. KM na ime glavnice i 61,70 mil. KM na ime kamate).

U 2021. godini biće emitovana četrnaesta serija obveznica u iznosu od 8,401 mil. KM. Do kraja 31.12.2021. godine plaćene su sve dospjele obaveze po emitovanim obveznicama u iznosu od 967,289 mil. KM, a u 2022. godini biti će plaćeno 8,297 mil. KM na ime glavnice i 0,103 mil. KM na ime kamate. Nedospjele obaveze na dan 31.12.2022. godine po osnovu emitovanih obveznica iznositi će 0 KM.

Za obaveze po isplatama za staru deviznu štednju u periodu 2023. do 2025.godine, planirano je po 10,00 mil. KM.

4.7.4. Obaveze po osnovu ratnih potraživanja

Za izmirenje ratnih potraživanja izvršene su četiri emisije obveznica⁷¹, u ukupnom iznosu od 195,42 mil. KM. i to:

- I emisija (2009.godine) u iznosu od 190,67 mil. KM,
- II emisija (2011.godine) u iznosu od 3,40 mil. KM,
- III emisija (2013.godine) u iznosu od 0,34 mil. KM,
- IV emisija (2015.godine) u iznosu od 1,01 mil. KM.

Od 2019.godine otplaćuju se obaveze po glavnica obveznica emitovanih za izmirenje ratnih potraživanja. Na ime glavnice po osnovu emitovanih obveznica do 31.12.2021.godine plaćeno je 121,14 mil. KM, a 54,97 mil. KM na ime kamate.

Preostale neizmirene obaveze iznose 74,28 mil. KM glavnice i 2,99 mil. KM kamate. Rok dospjeća obveznica za izmirenje ratnih potraživanja je 14 godina od datuma emisije, odnosno do 30.06.2027.godine.

4.7.5. Obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH i za neizmirene plate i naknade

Obaveze za neizmirene plate i naknade uposlenika bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i pripadnika Vojske FBiH, te obaveze prema dobavljačima bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i Vojske FBiH izmiruju se gotovinskim isplatama. Do 31.12.2021. godine izmirene su obaveze za plate i naknade u iznosu od 32,79 mil. KM, a prema dobavljačima 17,84 mil. KM.

⁷¹ Kamatna stopa 2,5% godišnje

U 2021. godini po osnovu plaćanja za neizmirene plate i naknade uposlenika bivšeg Federalnog ministarstva odbrane i pripadnika Vojske FBiH plaćeno je 0,11 mil. KM (glavnica 0,59 mil.KM, kamata 0,51 mil.KM), a obaveza prema nije bilo.

4.7.6. Projekcija otplate unutrašnjeg duga

Projekcija otplate unutrašnjeg duga FBiH bazirana je na postojećem dugu FBiH sa stanjem na dan 31.12.2021. godine i otplatama duga koje se odnose na isti, na planiranom izdanju i otplatama tržišnih vrijednosnih papira FBiH prema indikativnom kalendaru za 2022. godinu, te na procjeni izdanja obveznica za izmirenje stare devizne štednje u periodu 2023.-2025. godina i otplate po njihovom dospeljeću.

Tabela 4.16. Projekcije otplate unutrašnjeg duga u periodu 2022.- 2025. godina, u mil. KM

Kategorija duga	2022.		2023.		2024.		2025.	
	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata
Tržišne obveznice	170,00	7,40	20,00	10,00	80,00	11,00	190,00	12,00
Trezorski zapisi	360,00	0,00	360,00	0,00	360,00	0,00	360,00	0,00
Stara devizna štednja	8,29	0,10	11,00	0,13	11,00	0,13	11,00	0,13
Ratna potraživanja	35,59	1,86	35,79	0,98	0,66	0,07	1,36	0,05
UKUPNO	573,88	9,36	426,79	11,11	451,66	11,2	562,36	12,18

Izvor: FMF

Osim navedenog, Vlada FBiH izmiruje obaveze unutrašnjeg duga po sudskim presudama. Za izmirenje presuda iz osnova ratnih tražbina godišnje je budžetom FBiH planirano po 2,0 mil. KM za naredne tri godine, za obaveze prema dobavljačima bivšeg FMO i Vojske Federacije po 300.000 KM godišnje, za izmirenje plata i naknada uposlenicima bivšeg FMO i pripadnicima Vojske Federacije po 500.000 KM godišnje. Navedeni podaci se odnose na period od 2023. do 2025.godine.

4.8. Vanjski dug u FBiH

Vanjski dug FBiH uređen je Zakonom o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine, Zakonom o dugu, zaduživanju i garancijama u Federaciji Bosne i Hercegovine, Zakonom o Budžetima u FBiH i Zakonom o trezoru u FBiH. U skladu sa članom 49. Zakona o zaduživanju, dugu i garancijama Bosne i Hercegovine entiteti i Distrikt mogu se zaduživati po osnovu vanjskog duga uz prethodnu saglasnost Parlamentarne skupštine Bosne i Hercegovine, u skladu s uslovima iz Ustava Bosne i Hercegovine.

Vanjski dug u FBiH, uključujući dugove krajnjih korisnika, odnosi se na relevantni i direktni dug i iznosi 5.402,01 mil. KM. Relevantni dug FBiH, nastao zaduživanjem Bosne i Hercegovine i supsidijarnim prenosom obaveza po osnovu ugovorenih kredita na FBiH, na dan 31.12.2021. godine iznosi 5.336,84 mil. KM, dok direktni dug Federacije, nastao po osnovu kredita koje je direktno sa kreditorom ugovorila FBiH prije stupanja na snagu Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama, iznosi 65,17

mil.KM.

Tabela 4.17. Stanje vanjskog duga u periodu 2016. - 2021. godina, u mil. KM

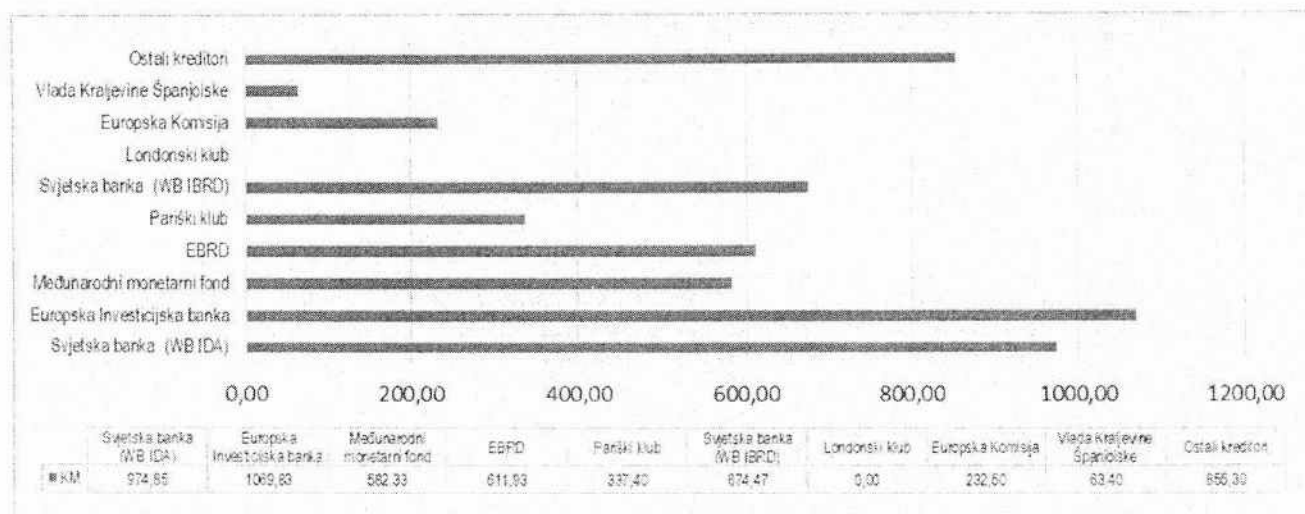
Kategorija duga	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Relevantni dug	5.161,67	4.657,17	4.623,74	4.520,04	4.910,87	5.336,84
Direktni dug	88,38	82,2	79	75,35	71,85	65,17
Ukupno	5.250,05	4.739,37	4.702,74	4.595,39	4.982,72	5.402,01

Izvor: FMF

Učešće starog duga⁷² u ukupnom vanjskom dugu je u konstantnom padu i sa 428,38 mil. KM, čini 7,93% ukupnog vanjskog duga.⁷³

Vanjski dug u Federaciji je u cilju osiguranja sredstava za finansiranje većih infrastrukturnih projekata, kao i za budžetsku podršku je najvećim dijelom ugovoren sa bilateralnim i multilateralim finansijskim institucijama (Svjetska banka, Evropska banka za obnovu i razvoj, Evropska investiciona banka, Međunarodni monetarni fond i dr). Kao rezultat toga, 4.505,11 mil. KM⁷⁴ ili 83,40% ukupnog vanjskog duga u Federaciji odnosi se na zaduženje kod multilateralnih finansijskih institucija, dok se preostalih 896,90 mil. KM ili 16,60% odnosi na zaduženje kod bilateralnih kreditora.

Grafikon 4.12. Struktura vanjskog duga u FBiH po kreditorima 31.12.2021.godine, u mil. KM

Izvor: FMF

Izuzme li se dug krajnjih korisnika (KK), na koje je supsidijarno prenesena obaveza po osnovu kreditnog zaduženja, a koju uplaćuju u budžet Federacije, stanje vanjskog duga Vlade FBiH na dan 31.12.2021. godine iznosi 2.357,59 mil. KM i u ukupnom dugu Vlade Federacije učestvuje sa 75,60%. Učešće vanjskog duga Vlade Federacije u

⁷² Dug Federacije koji je preuzet od SFRJ iznosio je 1.593,79 mil.KM

⁷³ Učešće starog duga u ukupnom vanjskom dugu je na dan 31.12.2013. godine iznosilo 21,19%, 2014. godine 18,51% i konstatno se smanjuje

⁷⁴ Uključen je i dio duga prema multilateralnim kreditorima koji je preuzet od bivše SFRJ

ukupnom vanjskom dugu u Federaciji se konstantno smanjivalo i sa 56,78%, koliko je iznosilo 2013. godine, u 2021. godini je dostiglo iznos 43,64%.

Plan otplate obaveza po vanjskom dugu Federacije izrađuje se na bazi projekcije obaveza proisteklih iz zaključenih međunarodnih sporazuma (ugovora) sa kreditorima i procjene povlačenja već zaključenih kredita, uzimajući u obzir mogućnost promjene kursa valuta u kojima se krediti otplaćuju⁷⁵.

Tabela 4.18. Otplate vanjskog duga u 2021. godini, u mil. KM

	Glavnica		Kamata		Ukupno		
	Plan	Realizacija	Plan	Realizacija	Plan	Realizacija	% izvršenja
Relevantni dug	478,57	450,72	83,6	65,21	562,17	515,93	91,77%
Direktni dug	7,8	7,31	2,29	2,16	10,09	9,47	93,86%
UKUPNO	486,37	458,03	85,89	67,37	572,26	525,4	91,81%

Izvor: FMF

Tabela 4.19. Projekcija otplate vanjskog duga u periodu 2022. – 2025. godine, u mil. KM, uključujući i dug koji je supsidijarno prenesen na krajnje korisnike

Kategorija duga	2022.		2023.		2024.		2025.	
	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata	glavnica	kamata
Relevantni dug	465,85	70,5	697,01	68,46	727,59	59,86	593,36	52,93
Direktni dug	8,06	2,08	7,95	1,76	4,81	1,52	4,81	1,36
Ukupno	473,91	72,58	704,96	70,22	732,4	61,38	598,17	54,29

Izvor: FMF

⁷⁵ U projekciju obaveza uključen i korektivni faktor u iznosu od 5%

5. Budžetski prioriteti za period 2023.-2025. godine

U ulozi važnog akta Federalnog ministarstva finansija, Dokument okvirnog budžeta sadrži makroekonomski okvir u čijem sastavu su makroekonomski indikatori, projekcije makroekonomskih kretanja te srednjoročna fiskalna strategija zasnovana na pozitivnim makroekonomskim pretpostavkama i trenutnim poreznim politikama. Upravljanje rashodima na nivou Vlade Federacije BiH odnosi se na politiku javnih rashoda, tekuće rashode koji su detaljno obrazloženi te stanje duga u Federaciji BiH (vanjski i unutarnji dug). Cilj Dokumenta okvirnog budžeta je da osigura kvalitetan strateški osnov za srednjoročno planiranje budžeta te kroz pripremu godišnjih budžeta i povezivanje trogodišnjih projekcija rashoda utvrdi prioritete vlade. Budžet kao ključni instrument za izradu politike svake vlade ima za cilj da osigura fiskalnu disciplinu te da osigura alokaciju resursa usklađenih sa strateškim prioritetima vlade.

Prilikom pripreme i podnošenja svog godišnjeg finansijskog zahtjeva a u vezi sa budžetskim sredstvima, budžetski korisnici, dužni su pridržavati se gornjih granica rashoda utvrđenih Dokumentom okvirnog budžeta. Na ovaj način Dokument okvirnog budžeta prelazi u formu preliminarne nacrt budžeta za narednu godinu.

U Dokumentu okvirnog budžeta Federacije BiH za period 2023. – 2025. godine su uključeni prijedlozi prioriteta potrošnje i početnih gornjih granica rashoda, a koji su utvrđeni sveobuhvatnim razmatranjem sljedećih ključnih faktora: ekonomske politike Vlade Federacije BiH, utvrđenih prioriteta Vlade Federacije BiH i okvira raspoloživih izvora finansiranja, te dostavljenih tabela pregleda prioriteta, odnosno finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika.

Postupajući u skladu sa vremenskom dinamikom budžetskog kalendara, budžetski korisnici su na osnovu uputa datih u Budžetskim instrukcijama broj 1 dostavili finansijske zahtjeve za dodjelom budžetskih sredstava koji su pripremljeni i izrađeni na osnovu relevantnih vladinih i sektorskih politika i strategija s ciljem unapređenja mjera, aktivnosti i programa budžetskih korisnika. Prilikom pregleda i razmatranja inicijalnih projekcija potrebnih budžetskih sredstava za naredni trogodišnji period, utvrđeno je da iznos finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika u značajnoj mjeri prevazilazi iznos projiciranih raspoloživih sredstava. Imajući u vidu trenutnu situaciju po pitanju procijenjenog raspoloživog nivoa budžetskih sredstava nije moguće uvažiti sve zahtjeve i želje budžetskih korisnika. Stoga je prijedlog raspodjele ograničenih sredstava sačinjen na osnovu raspoloživih podataka o utvrđenim prioritetima Vlade Federacije BiH. Posebna pažnja usmjerena je na prioritete fiskalne politike, kao važne ograničavajuće faktore u procesu raspodjele budžetskih sredstava. Strateško-planski razvoj načina planiranja budžeta po programima i usmjerenost prema rezultatima predstavljaju osnovna rješenja i alat za jačanje strateške alokacije resursa. Definisanjem budžetskih programa, mjera, aktivnosti i projekata sa pripadajućim indikatorima, utvrđena je programska klasifikacija budžeta koja se nalazi u primjeni i u okviru iste, rashodi i izdaci iskazuju se prema ekonomskoj klasifikaciji.

Početne gornje granice rashoda za 2023., 2024. i 2025. godinu, na nivou razdjela i glava svakog budžetskog korisnika, utvrđene su Dokumentom okvirnog budžeta. Bazni cilj početnih gornjih granica rashoda je da osiguraju realan okvir unutar kojeg će budžetski korisnici razviti svoje detaljne zahtjeve i predstaviti prioritete kada je riječ o programima i aktivnostima za naredni trogodišnji period. Nakon usvajanja Dokumenta okvirnog budžeta, a u skladu sa propisanom vremenskom dinamikom budžetskog kalendara, Federalno ministarstvo finansija će budžetskim korisnicima uputiti Budžetske instrukcije broj 2 koje će sadržavati usvojene početne gornje granice rashoda za svakog budžetskog korisnika, kao i smjernice za pripremu njihovih detaljnih budžetskih zahtjeva za 2023. godinu.

Srednjoročni planovi potrošnje predloženi u Dokumentu okvirnog budžeta temeljeni su na dostavljenim finansijskim zahtjevima budžetskih korisnika i sastoje se od: početne gornje granice rashoda po budžetskim korisnicima, ukupne procjene i finansijskih zahtjeva i početnih gornjih granica rashoda po osnovnim ekonomskim kategorijama, te gornje granice rashoda po funkcionalnoj i sektorskoj klasifikaciji.

U dijelu 5.1. ovog poglavlja date su Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredni trogodišnji period, dok je u dijelu

5.2. ovog poglavlja predstavljen proces dostavljanja finansijskih zahtjeva od strane budžetskih korisnika sa pripadajućim analizama i s fokusom na sadržaj zahtjeva i probleme u procesu njihove pripreme.

Dio 5.3. opisuje postupak na osnovu kojeg su utvrđeni predloženi prioriteti potrošnje, odnosno početne gornje granice rashoda za budžetske korisnike.

U dijelu 5.4. dat je detaljan pregled predloženih gornjih granica rashoda po sektorima i budžetskim korisnicima.

5.1. Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine

Prihodovna strana projiciranog Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine predstavlja odraz ekonomske aktivnosti tokom prethodnih godina. Projekcije su rađene na način da su uvažene ažurirane makroekonomske projekcije i korištene revidirane projekcije Federalnog ministarstva finansija. Po navedenim projekcijama, očekuje se nastavak daljeg rasta svih vrsta prihoda, posebno prihoda od indirektnih poreza. Ostvarenje ovih prihoda biće u direktnoj zavisnosti od nastavka reformi u cilju kreiranja stabilnog poreznog sistema i približavanja istog standardima Evropske unije. Stoga će biti važno nastaviti sa aktivnostima na stvaranju povoljnijeg poslovnog okruženja kroz smanjenje cijene rada, rasterećenje privrede kroz restrukturiranje poreznog sistema, smanjenje poreznog duga, te povećanje discipline poreznih obveznika, što će se u konačnici odraziti i na povećanje naplate indirektnih i direktnih poreza.

Kao i ranijih godina, rashodovnu stranu čine zahtjevi budžetskih korisnika, uz uvažavanje zakonskih obaveza, politika i prioriteta Vlade Federacije BiH, ažuriranih makroekonomskih projekcija i procjena raspoloživih budžetskih sredstava. Struktura rashodovne strane pokazuje da se u narednom periodu, s ciljem održavanja stabilnog finansijskog sistema i budžetske ravnoteže, nastavlja s provedbom restriktivne javne

potrošnje, uz naročit fokus na kontrolu budžetske potrošnje, odnosno ograničavanje rasta tekuće potrošnje i tekućih transfera. Cilj je svaki višak prihoda u odnosu na planirane, iskoristiti za preusmjeravanje u realizaciju kapitalnih projekata i javnih investicija, a čije povećanje u narednom srednjoročnom periodu predstavlja apsolutni prioritet za Federaciju BiH.

Tabela 5.1. Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine

OPIS	Budžet za 2022. godinu	Projekcije Budžeta za 2023. godinu	Projekcije Budžeta za 2024. godinu	Projekcije Budžeta za 2025. godinu
1	2	3	4	5
1. BUDŽETSKI PRIHODI (1.1. + 1.2.)	4.471.499.362	5.003.086.920	5.178.853.483	5.243.799.192
1.1. PRIHODI OD POREZA (1.1.1.+1.1.2.+1.1.3.+1.1.4.)	3.978.873.825	4.482.430.990	4.654.188.502	4.722.859.333
1.1.1. Porezi na dobit pojedinaca i preduzeća	67.036.847	72.657.776	74.910.167	77.307.292
1.1.2. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje	2.218.985.851	2.408.817.587	2.511.255.745	2.620.675.588
1.1.3. Prihodi od indirektnih poreza sa jedinstvenog računa (1.1.3.1.+1.1.3.2.)	1.692.823.127	2.000.955.627	2.068.022.590	2.024.876.453
1.1.3.1. Prihodi od indirektnih poreza koji pripadaju Federaciji BiH	1.150.789.008	1.193.927.142	1.233.702.156	1.336.339.739
1.1.3.2. Prihodi od indirektnih poreza na ime finansiranja relevantnog duga	542.034.119	807.028.485	834.320.434	688.536.714
1.1.4. Ostali prihodi i prihodi po osnovu zaostalih obaveza	28.000	0	0	0
1.2. NEPOREZNI PRIHODI	492.625.537	520.655.930	524.664.981	520.939.859
2. BUDŽETSKI RASHODI (2.1.+2.2.+2.3.)	4.612.235.022	4.772.787.705	4.875.631.964	5.014.717.225
2.1. RASHODI	4.187.194.777	4.475.212.443	4.586.519.595	4.733.307.705
2.2. KAPITALNI TRANSFERI	319.945.100	179.590.000	179.090.000	179.090.000
2.3. IZDACI ZA KAMATE	105.095.145	117.985.262	110.022.369	102.319.520
3. TEKUĆI BILANS (1.-2.)	-140.735.660	230.299.215	303.221.519	229.081.967
4. PRIMICI OD PRODAJE NEFINANSIJSKE IMOVINE	10.000	0	0	0
5. IZDACI OD NABAVKE NEFINANSIJSKE IMOVINE	117.748.588	84.320.751	50.471.171	25.791.871
6. NETO NABAVKA NEFINANSIJSKE IMOVINE (4.-5.)	-117.738.588	-84.320.751	-50.471.171	-25.791.871
7. UKUPAN SUFICIT (3.+6.)	-258.474.248	145.978.464	252.750.348	203.290.096
8. PRIMICI OD FINANSIJSKE IMOVINE I ZADUŽIVANJA (8.1.+8.2.+8.3.+8.4.)	920.000.000	882.930.788	828.097.691	758.797.413
8.1. PRIMICI OD FINANSIJSKE IMOVINE	100.000.000	0	0	0
8.2. ZAJMOVI PRIMLJENI KROZ DRŽAVU-DUGOROČNI	300.000.000	502.930.788	388.097.691	208.797.413
8.3. PRIMICI OD DOMAĆEG ZADUŽIVANJA-DUGOROČNI	270.000.000	20.000.000	80.000.000	190.000.000
8.4. PRIMICI OD DOMAĆEG ZADUŽIVANJA-KRA TKOROČNI	250.000.000	360.000.000	360.000.000	360.000.000
9. IZDACI ZA NABAVKU FINANSIJSKE IMOVINE I OTPLATE DUGOVA (9.1.+9.2.)	867.635.167	1.178.609.252	1.230.548.039	1.111.787.509
9.1. IZDACI ZA FINANSIJSKU IMOVINU	18.500.000	23.500.000	18.500.000	18.500.000
9.2. IZDACI ZA OTPLATE DUGOVA (9.2.1.+9.2.2.+9.2.3.)	849.135.167	1.155.109.252	1.212.048.039	1.093.287.509
9.2.1. Otplate vanjskog duga i vanjske otplate	475.267.739	727.018.807	760.490.833	621.044.643
9.2.2. Otplate domaćeg pozajmljivanja	320.000.000	380.000.000	440.000.000	460.000.000
9.2.3. Otplate unutrašnjeg duga, po izdatim garanc. i otkup	53.867.428	48.090.445	11.557.206	12.242.866
10. NETO FINANSIRANJE (8.-9.)	52.364.833	-295.678.464	-402.450.348	-352.990.096
11. UKUPAN FINANSIJSKI REZULTAT (7.+10.)	-206.109.415	-149.700.000	-149.700.000	-149.700.000
12. OSTVARENI SUFICIT IZ RANIJEG PERIODA	86.109.415	0	0	0
13. RAZGRANIČENI PRIHODI	120.000.000	149.700.000	149.700.000	149.700.000
SVEUKUPNI PRIHODI, PRIMICI, FINANSIRANJE I OSTVARENI SUFICIT IZ RANIJEG PERIODA	5.597.618.777	6.035.717.708	6.156.651.174	6.152.296.605
SVEUKUPNI RASHODI I IZDACI	5.597.618.777	6.035.717.708	6.156.651.174	6.152.296.605

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

5.2. Dostavljanje i analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika

5.2.1. Budžetske Instrukcije broj 1 za period 2023.–2025. godine

Na osnovu Zakona o budžetima u Federaciji BiH⁷⁶ i vremenske dinamike definisane budžetskim kalendarom za pripremu Dokumenta okvirnog budžeta FBiH za period 2023.-2025. godine, Federalno ministarstvo finansija je pripremilo Budžetske instrukcije broj 1 o načinu i elementima njegove izrade. Budžetske Instrukcije broj 1 predstavljaju svojevrsne smjernice za izradu Dokumenta okvirnog budžeta FBiH, odnosno sadrže osnovne makroekonomske pretpostavke za naredni srednjoročni period, te načine i elemente izrade Dokumenta okvirnog budžeta FBiH. Budžetski korisnici kao i do sada, dobili su jasne smjernice u Budžetskim Instrukcijama broj 1 da svoje preglede prioriteta, odnosno finansijske zahtjeve, podnose putem podsistema za pripremu i prikupljanje planova budžetskih korisnika u okviru informacijskog sistema za planiranje i upravljanje budžetom (BPMIS), kao i u printanoj verziji, najkasnije do 31. marta 2022. godine. Ovaj način planiranja i podnošenja pregleda prioriteta omogućava centralizovanu pripremu i prikupljanje finansijskih planova i podataka budžetskih korisnika.

Slijedom Budžetskih instrukcija broj 1, budžetski korisnici su također upoznati sa pojedinačnim poglavljima u kojima su opisana osnovna obilježja ekonomske i fiskalne politike Vlade Federacije BiH kroz makroekonomske projekcije i područja djelovanja fiskalne politike. Pored navedenog, instrukcije sadrže i poglavlje koje obrađuje metodologiju izrade finansijskog zahtjeva budžetskog korisnika kroz sadržaj tabela pregleda prioriteta i ograničenja u iskazivanju visine finansijskog zahtjeva. U posljednjem poglavlju dat je pregled narednih koraka, sa jasno naznačenim vremenskim odrednicama i postupcima za budžetske korisnike i Federalno ministarstvo finansija, a sve u skladu sa budžetskim kalendarom za tekuću godinu.

U Budžetskim instrukcijama broj 1, Federalno ministarstvo finansija je posebno istaklo da će 2023. godina biti u fokusu intenzivnijih aktivnosti na implementaciji programskog budžeta, kao i na poboljšanju mjera učinka za dodjeljena sredstva. Navedene aktivnosti biće usmjerene na preispitivanje opravdanost i/ili produktivnost do sada kreiranih programa, kako bi se optimizirala programska struktura budžeta u Federaciji BiH i time povećala efikasnost programskog budžeta u Federaciji BiH.

Budžetski korisnici su bili dužni da svoje zahtjeve za potrošnjom dostave, pored linijskog, i u programskom formatu, i to za sljedeću i dvije naredne godine. Budžetski korisnici imali su obavezu da u okviru faze planiranja po modelu programskog budžeta, sredstva planiraju isključivo na osnovu postavljenih ciljeva, odnosno rezultata za koje se očekuje da budu ostvareni tim sredstvima. Također, budžetski korisnici su bili u obavezi da, korištenjem informacionog sistema za planiranje i upravljanje budžetom (BPMIS) izvrše popunjavanje pojedinačnih vrijednosnih iznosa u programskom formatu. Po završetku unosa vrijednosnih

⁷⁶ „Službene novine Federacije BiH“ br. 25/22

iznosa iskazanih u finansijskom zahjebu, budžetski korisnici su bili još u obavezi da izvrše unos pripadajućeg obrazloženja po ekonomskim kodovima na kojima se planiraju vrijednosti prihoda i rashoda.

5.2.2. Analiza finansijskih zahtjeva budžetskih korisnika

Obzirom da većina budžetskih korisnika ima direktnu komunikaciju i on-line dostavljanje budžetskih podataka u centraliziranu bazu podataka lociranu kod ministarstva finansija, mogućnost tehničkih greški pri unosu podataka je svedena na minimum, dok je s druge strane došlo do povećanja discipline i efikasnosti u procesu pripreme budžeta, kao i kvalitete budžetske dokumentacije. U skladu sa Budžetskim instrukcijama broj 1, putem on-line aplikacije i u printanoj formi, budžetski korisnici su dostavili Federalnom ministarstvu finansija svoje preliminarne finansijske zahtjeve za period 2023.-2025. godine. Ističemo da je Federalno ministarstvo finansija, kao i tokom ranijih budžetskih ciklusa, aktivno učestvovalo u saradnji sa budžetskim korisnicima u procesu pripreme njihovih finansijskih zahtjeva, svakodnevno pružajući tehničku i informatičku pomoć.

Po zaprimanju tabela pregleda prioriteta, odnosno finansijskih planova budžetskih korisnika u centralizovanu bazu podataka Federalnog ministarstva finansija, budžetski analitičari su pristupili kontroli tehničke ispravnosti. Finansijski zahtjevi koji su bili tehnički neispravno popunjeni, vraćeni su na korekciju, nakon čega su po ponovnom prijemu zajedno sa ostalim potvrđeni. Nakon tehničke provjere, izvršena je analiza i razmatranje svih relevantnih informacija dostavljenih od strane budžetskih korisnika na osnovu koje će Federalno ministarstvo finansija predložiti gornje granice rashoda za pojedine budžetske korisnike koje će Vlada Federacije BiH razmotriti u Dokumentu okvirnog budžeta za period 2023.-2025. godina.

Dosadašnji način unosa budžetskih zahtjeva kroz on-line aplikaciju, značajno je olakšao rad budžetskim korisnicima, a mogućnost tehničkih greški sveo na minimum. Međutim, i dalje postoje primjetne razlike u nivoima kvaliteta, odnosno tehničke ispravnosti podnesenih finansijskih zahtjeva, iz razloga nedefinisanih mjera učinaka, nedovoljnih obrazloženja ili kopiranja istih obrazloženja po godinama.

Budžetski korisnici su kroz svoje finansijske zahtjeve iskazali potrebu za ukupnim budžetskim sredstvima u iznosu od 6.043,7 miliona KM za 2023. godinu, 6.131,9 miliona KM za 2024. godinu i 6.254,3 miliona KM za 2025. godinu. Zahtjevi budžetskih korisnika predstavljaju procentualno povećanje za finansijskim sredstvima u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2022. godinu, u iznosu od 14,23% za 2023. godinu, 16,37% za 2024. godinu, dok za 2025. godinu procentualno povećanje iznosi 17,28%. Najveći iznos zahtjeva od strane budžetskih korisnika odnosi se na oblasti (sektore) socijalne zaštite, opštih javnih usluga i ekonomskih poslova.

Ukupni zahtjevi za samo 5 budžetskih korisnika iznose 5.229,7 mil. KM u 2023. godini, 5.395,0 mil. KM u 2024. godini i 5.389,0 mil. KM u 2025. godini, što predstavlja 86,65% od ukupno zahtijevanog iznosa za 2023. godinu, 87,62% za 2024. godinu i 87,60% za

2025. godinu. U Tabeli 5.2. dat je pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima za period od 2023.-2025. godine.

Tabela 5.2. – Pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima

R.br	Org.kod	Budžetski korisnik	Budžet za 2022.god	UKUPAN ZAHTJEV 2023.	UKUPAN ZAHTJEV 2024.	UKUPAN ZAHTJEV 2025.
1	5102	Federalni zavod za penzijsko/ mirovinsko i invalidsko osiguranje	2.548.614.515	2.990.094.044	3.118.126.707	3.236.809.776
2	1601	Federalno ministarstvo finansija	1.272.308.653	1.353.043.508	1.385.769.402	1.259.026.023
3	3201	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno-oslobodilačkog rata	356.706.534	357.235.258	358.335.258	358.235.258
4	5101	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	292.602.775	346.044.667	348.929.857	351.243.265
5	1801	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	295.325.190	183.340.688	183.632.357	183.724.271
UKUPNO			4.765.557.667	5.229.758.165	5.394.793.581	5.389.038.593

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

U prilogu dat je detaljan pregled zahtjeva svih budžetskih korisnika, gdje su istovremeno prikazane i predložene gornje granice rashoda za svakog budžetskog korisnika.

5.3. Prioriteti potrošnje Vlade Federacije BiH

5.3.1. Utvrđivanje predloženih prioriteta potrošnje

Predlaganjem prioriteta potrošnje tj. početnih gornjih granica rashoda za razdoblje 2023.–2025. godina za polaznu osnovu uzet je procijenjeni okvir raspoloživih prihoda (koji je dat u Poglavlju broj 3) i prioriteta politika Vlade Federacije BiH koji je usporediv sa analizama dobivenih finansijskih zahtjeva od strane budžetskih korisnika.

Osnovni ciljevi makroekonomske politike Vlade Federacije BiH odnose se na očuvanje makroekonomske stabilnosti, jačanje održivog, efikasnog i stabilnog ekonomskog rasta, te povećanje konkurentnosti privrede. Fiskalna politika Vlade Federacije BiH se bazira na smanjenju i nadzoru javne potrošnje, smanjenju opterećenja na rad, reformi tržišta rada i aktiviranju resursa privrede i podrške privrednim aktivnostima.

Imajući u vidu situaciju u kojoj se projekcije rashoda budžeta Vlade Federacije Bosne i Hercegovine u narednom srednjoročnom razdoblju trebaju inkorporirati u raspoložive prihode, glavni fokus je i dalje usmjeren na nastavak smanjenja ukupnih rashoda i izdataka, te mogućnost stvaranja jačeg prostora za javne investicije, što će u konačnici rezultirati stabilnim budžetskim sistemom, koji podrazumijeva restriktivnu budžetsku

potrošnju, povećanje budžetske discipline, jačanje fiskalne odgovornosti, poboljšanje naplate javnih prihoda te provođenje strukturalnih reformi.

Kao i prethodnih godina, važno je naglasiti da se zahtjevi za finansiranjem budžetskih programa iskazuju objektivno i shodno realnim odnosno stvarnim potrebama, uz jasna i detaljna obrazloženja. Na taj način finansijski zahtjevi će dati dovoljno informacija prilikom donošenja odluke o rasporedu ograničenih budžetskih sredstava od strane Vlade Federacije Bosne i Hercegovine. Takođe, još jednom važno je napomenuti da izrada finansijskih zahtjeva od strane budžetskih korisnika treba biti u skladu sa uputama, kako bi se pojava nerealnih ulaznih podataka, neiskazivanje mjera učinaka i druge greške svele na minimum.

U cilju osiguravanja pretpostavki za postizanje većeg nivoa kvaliteta procesa izrade tabela pregleda prioriteta, odnosno finansijskih zahtjeva, Federalno ministarstvo finansija je svim budžetskim korisnicima dostavilo Procedure o procesu izrade finansijskog zahtjeva za organizacione jedinice budžetskog korisnika. Svrha i cilj ovih procedura je da se uredi proces finansijskog planiranja, ovlasti i odgovornosti u procesu izrade finansijskog zahtjeva unutar organizacionih jedinica budžetskog korisnika. Dodatni cilj ovih procedura jeste da budžetski korisnici izrade finansijske zahtjeve koji osiguravaju efektivnu alokaciju raspoloživih budžetskih sredstava, a koji bi bili usklađeni sa njihovim ciljevima i planiranim aktivnostima, kao i strateškim prioritetima Federacije Bosne i Hercegovine. Obveznici primjene ovih procedura biće rukovodioci budžetskog korisnika, Sektor za finansijsko-ekonomske poslove i ostale organizacione jedinice budžetskog korisnika. Imajući u vidu različite nadležnosti, kao i unutarnju organizaciju budžetskih korisnika, sugerise se istim da procedure prilagode svojim organizacijama.

5.3.2. Inicijative za uvođenje rodno odgovornog budžetiranja

5.3.2.1. Rodno odgovorno budžetiranje (ROB)

Vlada Federacije BiH, kroz programski budžet podržava i razvoj inicijative za potpunu implementaciju rodno odgovornog budžetiranja. Rodno odgovorno budžetiranje predstavlja pristup po kojem se svi budžetski procesi strukturiraju i procjenjuju iz perspektive ravnopravnosti spolova. Prema ovom pristupu budžeti nisu rodno neutralni, te bi svi učesnici u budžetskom procesu trebali ocjenjivati rezultate utroška javnih sredstava iz perspektive ravnopravnosti spolova. Svrha ovakog pristupa budžetskim sredstvima, kao i sveukupnom budžetskom procesu, dovodi do objektivnije raspodjele budžetskih sredstava, te unapređenja ekonomskog i socijalnog razvoja zemlje. Obzirom na to da je praksa pokazala da rodno odgovorno budžetiranje doprinosi uvođenju transparentnog i efikasnog upravljanja javnim sredstvima, u skladu sa potrebama žena i muškaraca, neophodno je uvođenje aspekta ravnopravnosti spolova u službeni budžetski proces.

Federalno ministarstvo finansija svake godine u Instrukcijama br. 1 koje se koriste kao upute za izradu tabela pregleda prioriteta, odnosno finansijskog zahtjeva naznači kao obavezu da u pregledima svojih programa kao informaciju, budžetski korisnici imaju obavezu uključivanja pravnog osnova koji se odnosi na Zakon o ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini 2018.-2022. godine⁷⁷ i Gender akcioni plan Bosne i Hercegovine 2018.-2022. godine⁷⁸.

Također, naznačeno je da je potrebno izvršiti procjenu efekata uz sagledavanje dosadašnjeg učinka, analize troškova i koristi, te prikazati jasna obrazloženja o opravdanosti potrošnje i očekivanim rezultatima, kao i uputu za obavezno korištenje aplikacije ROB, kao nadogradnje unutar BPMIS sistema.

5.4. Gornje granice rashoda budžetskih korisnika Vlade Federacije BiH za period 2021.–2023. godina po sektorima

Nakon izvršene analize i preporuka spomenutih u prethodnom poglavlju, naredni dio odnosi se na gornje granice rashoda budžetskih korisnika za sljedeću budžetsku, te naredne dvije fiskalne godine. Zahtjevi budžetskih korisnika, kao i početna budžetska ograničenja, za svakog budžetskog korisnika, prikazani su u Tabeli 5.3.

Dokumentom okvirnog budžeta za razdoblje 2023.–2025. godina projicirane su gornje granice rashoda za 2023. godinu u iznosu od 6.035,7 mil. KM, za 2024. godinu 6.156,6 mil. KM i za 2025. godinu 6.152,3 mil. KM. Gornje granice rashoda za 2023. godinu veća su za 7,83%, a za 2024. i 2025. godinu veće su za 10,00% u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2022. godinu.

Tabela 5.3. Pregled sažetih sektorskih gornjih granica rashoda Federacije BiH za razdoblje 2023. – 2025. godina

FUN KOD	BUDŽETSKI KORISNIK	BUDŽET					PROJEKCIJE					
		2022	% BDP	Zahtjev 2023	Zahtjev 2024	Zahtjev 2025	Odobreno 2023	% BDP	Odobreno 2024	% BDP	Odobreno 2025	% BDP
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
	UKUPNI RASHODI	5.597.618	21,82%	6.394.474	6.514.227	6.564.941	6.035.717	22,12%	6.156.651	21,60%	6.152.296	20,50%
01	OPĆE JAVNE USLUGE	1.445.742	5,63%	1.548.495	1.567.826	1.444.892	1.529.217	5,60%	1.553.124	5,45%	1.428.075	4,76%
02	JAVNI RED I SIGURNOST	201.407	0,78%	267.100	206.373	202.713	200.772	0,74%	171.502	0,60%	170.858	0,57%
03	EKONOMSKI POSLOVI	496.063	1,93%	472.997	483.554	521.407	363.387	1,33%	358.909	1,26%	359.558	1,20%
04	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	8.217	0,03%	20.492	29.139	35.139	8.325	0,03%	8.409	0,03%	8.497	0,03%
05	STAMBENI I ZAJEDNIČKI POSLOVI	24.461	0,10%	92.085	90.429	93.657	21.518	0,08%	20.704	0,07%	20.471	0,07%
06	ZDRAVSTVO	131.893	0,51%	193.074	195.185	196.149	132.594	0,49%	132.214	0,46%	132.199	0,44%
07	REKREACIJA, KULTURA I RELIGIJA	31.589	0,12%	33.592	33.587	33.532	31.240	0,11%	31.101	0,11%	31.084	0,10%
08	OBRAZOVANJE	12.145	0,05%	12.184	12.998	13.563	6.922	0,03%	6.967	0,02%	6.928	0,02%
09	SOCIJALNA ZAŠTITA	3.246.101	12,65%	3.754.455	3.895.136	4.023.889	3.741.742	13,71%	3.873.721	13,59%	3.964.628	13,31%
	BDP FBiH REALNI		25.659.000					27.284.000		28.499.000		30.005.000

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

⁷⁷ „Službeni glasnik BiH“, br. 32/10

⁷⁸ „Službeni glasnik BiH“, br. 89/18

5.4.1. Opće javne usluge

Gornja granica rashoda za sektor Opće javne usluge za 2023. godinu projicirana je u iznosu od 1.529,2 mil. KM. Za 2024. godinu je projicirano 1.553,1 mil. KM, a za 2025. godinu 1.428,1 mil. KM. Ovako određene gornje granice rashoda su, u odnosu na Budžet Federacije BiH za 2022. godinu, u 2023. godini povećane za 5,77%, u 2024. godini za 7,43%, dok su 2025. godini smanjene za 1,2%.

Određena gornja granica rashoda sektora općih javnih usluga za 2023. godinu ima učešće u BDP-u Federacije BiH od 5,6%. Za 2024. godinu taj udio je 5,45% BDP-a Federacije BiH, a za 2025. godinu 4,76% BDP-a Federacije BiH.

5.4.2. Javni red i sigurnost

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je u iznosu od 200,7 mil. KM za 2023. godinu, 171,5 mil. KM za 2024. godinu i 170,8 mil. KM za 2025. godinu.

Određena gornja granica rashoda sektora Javni red i sigurnost za 2023. godinu ima učešće od 0,74% u BDP-u Federacije BiH. Za 2024. godinu taj udio je 0,60% BDP-a Federacije BiH, a za 2025. godinu 0,57% BDP-a Federacije BiH.

5.4.3. Ekonomske usluge

Gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 363,3 mil. KM u 2023. godini, 358,9 mil. KM u 2024. godini i 359,5 mil. KM u 2025. godini.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora ima udjel od 1,33% u BDP-u Federacije BiH za 2022. godinu, za 2023. godinu 1,26%, a za 2024. godinu taj udjel iznosi 1,20% BDP-a Federacije BiH.

5.4.4. Zaštita životne sredine

Gornja granica rashoda za ovaj sektor je projicirana u iznosu od 8,3 mil. KM u 2023. godini, 8,4 mil. KM u 2024. godini i 8,5 mil. KM u 2025. godini.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora ima udjel od 0,03% u BDP-u Federacije BiH za 2023., 2024. i 2025. godinu.

5.4.5. Stambeni i zajednički poslovi

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je za 2023. godinu u iznosu od 21,5 mil. KM. Za 2024. godinu iznosi 20,7 mil. KM, a u 2025. godini 20,4 mil. KM.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora ima udjel od 0,08% u BDP-u Federacije BiH za 2023. godinu, dok udjel za 2024. i 2025. godinu iznosi 0,07% BDP-a Federacije BiH.

5.4.6. Zdravstvo

Gornja granica rashoda za ovaj sektor u 2023. godini je projicirana u iznosu od 132,5 mil. KM, a u 2024. i 2025. godini iznosi 132,2 mil. KM.

Određena gornja granica rashoda sektora Zdravstvo za 2023. godinu ima udjel u BDP-u Federacije BiH od 0,49%. U 2023. i 2024. godini udio sektora Zdravstva u BDP-a Federacije BiH iznosi 0,46% i 0,44%.

5.4.7. Rekreacija, kultura i religija

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je za 2023. godinu u iznosu od 31,2 mil. KM, dok su za 2024. i 2025. godinu projicirani iznosi od 31,1 mil. KM.

Ovako određena gornja granica rashoda ovog sektora ima udjel od 0,11% u BDP-u Federacije BiH za 2023., 2024. i 2025. godinu.

5.4.8. Obrazovanje

Gornja granica rashoda za ovaj sektor projicirana je u iznosu od 6,9 mil. KM za 2023., 2024. i 2025. godinu.

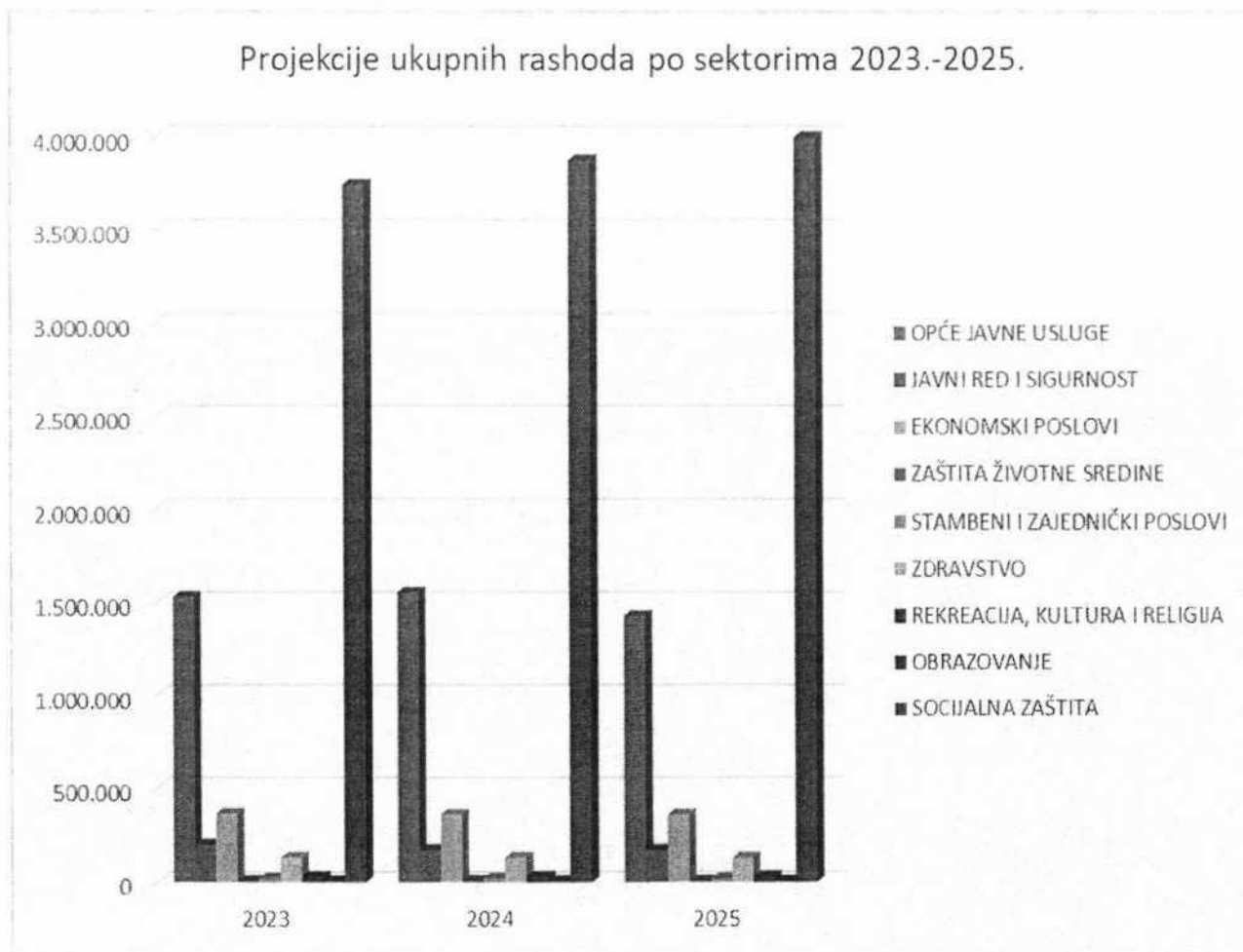
Određena gornja granica rashoda ovog sektora za 2023. godinu ima udio u BDP-u Federacije BiH 0,03%, dok za 2024. godinu i 2025. godinu udio u BDP-u iznosi 0,02

5.4.9. Socijalna zaštita

Gornja granica rashoda za sektor Socijalna zaštita je projicirana u iznosu od 3.741,7 mil. KM u 2023. godini, 3.873,7 mil. KM u 2024. godini i 3.994,6 mil. KM u 2025. godini.

Određena gornja granica rashoda ovog sektora za 2023. godinu ima udjel od 13,71% u BDP-u Federacije BiH. Za 2024. godinu taj udio je 13,59% BDP-a Federacije BiH, a za 2025. godinu 13,31% BDP-a Federacije BiH.

Grafikon 5.1. Prikaz projekcije ukupnih rashoda po sektorima za period 2023.-2025. godina

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tabela 5.4. – Unakrsni pregled gornje granice rashoda po sektorima za razdoblje 2023. - 2025.

FUNKCIJA	POSLOVNA KODIRANJE	BUDŽET 2023	ZAHTEV BUDŽETSKIH KORISNIKA			PRIJEDLOZI FEDERALNOG MINISTARSTVA FINANSIJA		
			2023	2024	2025	2023	2024	2025
UKUPNI RASHODI		5.597.618.777	6.394.473.933	6.514.277.712	6.560.941.300	6.035.717.708	6.156.531.170	6.152.296.603
01	OPŠTE JAVNE USLUGE	1.445.742.000	1.548.494.655	1.567.826.355	1.444.892.251	1.529.217.336	1.553.124.450	1.428.074.579
1001	Demokratski Parlamentarna Federacije BiH	5.515.991	7.542.869	5.546.292	5.612.579	7.748.000	5.394.000	5.394.000
1002	Predstavništvo u Parlamentu Federacije BiH	8.515.490	12.000.020	8.147.700	9.254.100	11.447.400	8.847.400	8.847.400
1003	Zajedničke službe Parlamenta Federacije BiH	1.021.820	1.482.265	1.325.370	1.341.711	1.108.520	1.108.520	1.108.520
1101	Ured predsjednika Federacije BiH	1.225.505	1.824.600	1.854.600	1.798.600	1.263.454	1.318.570	1.303.570
1102	Ured potpredsjednika Federacije BiH	941.127	1.341.555	1.332.006	1.304.806	951.244	942.053	944.744
1103	Ured potpredsjednika Federacije BiH	853.471	1.214.580	1.170.299	1.165.399	875.103	873.352	876.213
1201	Vlada Federacije BiH	39.156.254	35.230.044	33.978.961	34.024.094	38.442.865	36.122.966	38.085.700
1202	Služba za zajedničke poslovne organe i tijela u FBiH	28.465.356	18.124.874	18.359.858	17.352.798	20.669.348	16.851.697	16.227.404
1203	Ured Vlade FBiH za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU	603.837	620.675	628.394	638.812	614.507	626.320	636.744
1204	Ured Vlade FBiH za odnose sa javnošću	427.452	497.851	525.793	528.466	452.795	456.330	462.590
1205	Ured za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom BiH	411.513	437.114	438.405	442.475	428.498	426.343	429.929
1207	Ured Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za evropske integracije	217.517	539.006	343.829	346.423	231.117	243.664	244.631
1601	Federalno ministarstvo finansija	1.272.308.653	1.353.043.508	1.385.769.402	1.259.026.023	1.353.043.508	1.385.769.402	1.259.026.023
1603	Porazna uprava	55.044.572	70.753.880	68.481.976	71.327.235	57.000.794	57.231.418	57.385.029
1604	Finansijska policija	1.988.730	2.490.202	2.392.832	2.384.132	2.049.132	2.054.449	2.054.449
1601	Federalni zavod za statistiku	8.951.956	18.793.418	13.337.413	14.805.600	16.343.536	11.679.216	13.596.055
1601	Arhiv FBiH	518.828	701.951	683.789	678.923	547.406	548.768	557.607
4401	Ured za reviziju institucija u FBiH	5.452.803	5.823.347	6.092.881	6.317.344	5.823.347	6.092.881	6.317.344
5601	Agencija za državnu službu	2.661.152	2.825.819	3.003.347	3.160.082	2.585.023	2.598.415	2.617.700
5602	Odbor državne službe za inspekcije poslova	582.065	580.899	573.536	579.132	568.669	562.306	568.802
6203	Federalna uprava za inspekcije poslova	9.182.274	10.676.543	10.522.854	10.830.104	9.760.412	9.602.778	9.811.632
6301	Agencija za reviziju privatizacije u Federaciji BiH	576.386	645.990	689.140	735.750	608.808	611.370	613.943
6401	Federalna agencija za upravljanje udjelom imovinom	1.118.950	1.549.255	1.627.578	1.744.855	965.550	965.550	965.550
02	JAVNI RED I SIGURNOST	201.406.740	267.100.083	206.375.071	202.712.868	200.772.481	171.501.999	170.657.632
1401	Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	8.026.523	20.022.270	9.842.089	9.654.281	8.174.233	8.190.281	8.154.401
1403	Federalna uprava policije	19.558.529	45.605.116	45.937.757	45.173.773	38.721.082	39.004.561	40.135.660
1501	Federalno ministarstvo pravde	4.494.809	6.957.707	7.116.907	6.756.907	4.933.837	4.901.768	4.899.886
1503	Kazneno popravni zavod polustvorenog tipa Buzovača	1.796.050	5.183.638	5.177.314	5.396.279	3.739.942	3.799.368	3.942.119
1504	Kazneno popravni zavod polustvorenog tipa Mostar	9.525.279	10.083.885	8.957.875	7.730.704	9.639.412	8.610.545	7.619.295
1505	Kazneno popravni zavod polustvorenog tipa Orašje	4.551.593	5.357.784	4.823.700	4.983.800	5.155.417	4.709.537	4.768.923
1506	Kazneno popravni zavod polustvorenog tipa Sarajevo	10.924.705	11.774.909	12.305.847	8.534.538	11.483.397	11.405.495	8.020.995
1507	Kazneno popravni zavod polustvorenog tipa Tuzla	7.417.553	9.255.120	9.006.720	9.080.420	7.707.248	7.607.060	7.859.413
1508	Kazneno popravni zavod zatvorsnog tipa Zenica	20.420.111	23.604.540	22.883.400	22.544.200	20.888.609	21.346.191	22.051.403
1509	Kazneno popravni zavod polustvorenog tipa Bihać	3.933.334	5.074.276	4.900.534	4.892.955	3.999.667	3.982.330	4.111.168
2501	Ustavni sud FBiH	2.253.172	2.584.747	2.717.192	2.973.220	1.730.148	1.755.325	1.852.241
2601	Vrhovni sud FBiH	9.652.508	13.603.602	13.875.969	14.431.408	9.209.100	9.618.250	10.030.443
2602	Sudska policija	24.303.699	28.733.000	30.302.616	30.193.969	23.757.570	25.067.975	24.983.216
2801	Federalno tužilaštvo FBiH	3.323.098	5.841.845	5.962.059	6.083.742	3.555.130	3.727.530	4.073.459
2901	Federalno pravobitništvo	1.771.660	2.968.969	2.880.094	4.817.019	1.729.804	1.743.814	2.146.159
4601	Federalna uprava za civilnu zaštitu	47.015.030	79.930.000	19.160.000	45.891.694	15.574.680	15.610.847	15.610.847
4603	Služba civilne zaštite	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
4701	Gender centar FBiH	418.981	462.495	443.978	445.753	395.791	397.349	398.904
03	EKONOMSKI POSLOVI	496.062.734	472.996.889	483.553.702	521.407.149	563.387.094	558.909.069	559.537.669
1206	Federalna komisija za koncesije	349.786	662.350	688.650	705.450	379.865	396.156	392.528
1701	Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	40.378.204	37.089.709	31.811.562	32.323.420	35.470.752	30.920.752	31.420.752
1801	Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	295.825.180	254.572.188	254.884.457	254.569.743	183.340.688	183.632.157	183.724.271
2201	Federalno ministarstvo trgovine	1.603.599	2.037.919	1.850.707	1.999.878	1.679.851	1.673.230	1.667.620
2401	Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	113.967.221	134.944.296	150.828.275	188.754.858	114.770.896	114.814.262	114.791.354
3501	Federalni hidrometeorološki zavod	2.730.360	3.477.780	3.179.210	3.197.850	2.927.300	2.926.800	2.926.800
3701	Federalni zavod za programiranje razvoja	787.198	804.261	825.880	807.480	780.760	787.460	788.360
3801	Federalna direkcija regionalnih razvojnih projekata	22.873.047	6.724.039	6.624.838	6.503.566	5.696.478	5.502.578	5.506.378
5001	Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	10.969.370	21.754.518	21.731.432	21.731.604	11.019.588	10.975.372	10.976.994
5701	Federalni zavod za geologiju	1.231.570	1.620.000	2.211.800	1.653.600	1.382.300	1.310.300	1.330.300
5801	Federalni zavod za geopedologiju	1.316.667	1.479.245	1.424.991	1.425.770	1.374.754	1.323.950	1.319.139
5901	Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo	2.118.296	3.110.684	2.781.350	2.925.930	2.060.165	2.136.362	2.235.870
6001	Federalni agrometeorološki zavod Mostar	2.411.626	4.710.000	4.710.000	4.930.000	2.503.687	2.511.490	2.519.323
04	ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE	8.216.825	20.491.822	29.138.822	35.138.822	8.324.844	8.408.618	8.496.792
6101	Federalno ministarstvo zaštite okoliša i turizma	8.216.825	20.491.822	29.138.822	35.138.822	8.324.844	8.408.618	8.496.792
05	STAMBENI I ZAJEDNIČKI POSLOVI	24.481.326	92.085.350	90.428.907	93.656.731	21.518.025	20.704.120	20.470.817
2301	Federalno ministarstvo prostornog uređenja	19.400.079	87.024.101	85.367.660	88.595.484	16.496.325	15.832.420	15.599.117
3301	Federalna uprava za gradnja i imovinsko-pravne poslove	5.061.247	5.061.247	5.061.247	5.061.247	5.021.700	4.871.700	4.871.700
06	ZDRAVSTVO	131.893.624	193.073.732	195.185.586	196.149.006	132.594.181	132.213.696	132.198.696
3001	Federalno ministarstvo zdravstva	110.965.536	170.694.150	172.764.150	173.759.176	112.258.160	110.691.160	110.676.160
3002	Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine	20.928.088	22.379.582	22.421.436	22.399.830	21.338.021	21.522.536	21.522.536
07	REKREACIJA, KULTURA I RELIGIJA	31.589.139	33.591.999	33.587.479	33.531.972	31.240.080	31.101.292	31.084.332
4901	Federalna novinska agencija	2.887.127	4.179.609	4.240.089	4.224.582	3.193.180	3.124.616	3.092.251
5203	Federalno ministarstvo kulture i sporta	28.702.012	29.412.390	29.347.390	29.307.190	28.046.900	27.986.676	27.992.082
08	OBRAZOVANJE	12.145.276	12.184.411	12.997.645	13.563.073	6.921.518	6.967.139	6.927.977
5401	Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	11.482.670	11.373.342	12.178.477	12.749.629	6.237.251	6.283.773	6.243.333
5501	JU Centar za edukaciju sudija i tužilaca	662.606	811.069	819.368	823.444	684.267	683.366	684.644
09	SOCIJALNA ZAŠTITA	3.248.101.113	3.754.455.992	3.895.136.145	4.023.889.428	3.741.742.349	3.873.720.791	3.994.627.911
3201	Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odobrombeno-oslobodilačkog rata	356.706.534	359.242.363	360.165.082	360.008.471	357.235.258	358.335.258	358.235.258
5101	Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	292.602.775	352.603.104	360.588.981	367.938.380	346.044.667	348.929.857	351.243.265
5102	Federalni zavod za penzijsko-mirovinsko i invalidsko osiguranje	2.548.614.515	2.993.493.271	3.124.171.415	3.245.139.271	2.990.094.044	3.118.126.707	3.236.809.776
5103	Federalno ministarstvo raspolaganja osobama i izbjeglicama	48.177.289	49.117.254	50.230.667	50.803.306	48.368.380	48.328.969	48.339.612

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Tabela 5.5. Utvrđeni limiti za budžetske korisnike

BUDŽETSKI KORISNIK	IZVORI SREDSTAVA	BUDŽET 2022	ZAHTEJEVI BUDŽETSKIH KORISNIKA			UTVRĐENI LIMITI PRIJEDLOG		
			2023	2024	2025	2023	2024	2025
1001 Dom naroda Parlamenta Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	5.515.991	7.542.869	5.546.292	5.631.579	7.348.000	5.394.000	5.394.000
1002 Predstavnički dom Parlamenta Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	8.515.490	12.003.010	9.147.700	9.254.100	11.447.400	8.847.400	8.847.400
1003 Zajedničke službe Parlamenta Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	1.021.820	1.432.265	1.325.170	1.341.711	1.108.520	1.108.520	1.108.520
1101 Ured predsjednika Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	1.225.505	1.824.600	1.854.600	1.793.600	1.263.454	1.318.570	1.303.570
1102 Ured potpredsjednika Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	941.127	1.343.555	1.331.906	1.304.906	951.244	942.053	944.744
1103 Ured potpredsjednika Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	853.471	1.214.580	1.170.199	1.165.199	875.103	873.352	876.213
1201 Vlada Federacije BiH	10 Budžetski prihodi	39.156.254	35.230.044	33.978.961	14.024.004	38.442.865	38.122.966	18.085.700
1202 Služba za zajedničke poslove organa i tijela u FBiH	30 Fond namjenskih prihoda	819.011	1.017.511	1.017.511	1.017.511	1.017.511	1.017.511	1.017.511
	10 Budžetski prihodi	27.646.345	17.107.363	17.342.347	16.334.287	15.651.837	15.836.096	15.209.893
	Ukupno	28.465.356	18.124.874	18.359.858	17.351.798	16.669.348	16.853.607	16.227.404
1203 Ured Vlade FBiH za zakonodavstvo i usklađenost sa propisima EU	10 Budžetski prihodi	603.837	620.075	628.394	638.812	614.507	626.326	636.744
1204 Ured Vlade FBiH za odnose sa javnošću	10 Budžetski prihodi	427.652	497.851	525.791	528.466	452.795	456.330	462.590
1205 Ured za saradnju i zastupanje pred Ustavnim sudom BiH	10 Budžetski prihodi	411.511	437.114	438.405	442.475	428.498	426.343	429.929
1206 Federalna komisija za koncesije	10 Budžetski prihodi	349.786	662.350	688.650	705.450	379.865	396.156	392.518
1207 Ured Vlade Federacije Bosne i Hercegovine za evropske integracije	10 Budžetski prihodi	217.517	339.006	343.829	346.421	231.317	243.664	244.631
1401 Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova	10 Budžetski prihodi	8.026.523	10.022.270	9.842.089	9.654.181	8.174.233	8.190.281	8.154.401
1403 Federalna uprava policije	10 Budžetski prihodi	39.558.529	45.605.316	45.937.757	45.173.773	38.721.082	39.004.561	40.175.660
1501 Federalno ministarstvo pravde	10 Budžetski prihodi	4.186.951	6.649.749	6.808.949	6.448.949	4.625.879	4.593.830	4.691.428
	30 Fond namjenskih prihoda	307.958	307.958	307.958	307.958	307.958	307.958	307.958
	Ukupno	4.494.909	6.957.707	7.116.907	6.756.907	4.933.837	4.901.788	4.999.386
1503 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Busovača	10 Budžetski prihodi	3.796.056	5.183.668	5.177.334	5.396.279	3.739.942	3.799.368	3.942.119
1504 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Mostar	10 Budžetski prihodi	9.525.279	10.081.835	8.957.875	7.730.704	9.639.412	8.610.545	7.619.195
1505 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Orašje	10 Budžetski prihodi	4.551.593	5.357.784	4.823.700	4.983.800	5.155.417	4.709.537	4.768.923
1506 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Sarajevo	10 Budžetski prihodi	10.924.705	11.774.909	12.305.847	8.534.538	11.483.397	11.405.495	8.020.995
1507 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Tuzla	10 Budžetski prihodi	7.417.553	9.255.120	9.006.720	9.080.420	7.707.248	7.607.060	7.859.413
1508 Kazneno popravni zavod zatvorenog tipa Zenica	10 Budžetski prihodi	20.420.111	23.604.540	22.883.400	22.544.200	20.888.609	21.346.191	22.051.403
1509 Kazneno popravni zavod poluotvorenog tipa Bihać	10 Budžetski prihodi	3.933.334	5.074.276	4.900.534	4.692.955	3.999.667	3.982.350	4.111.168
1601 Federalno ministarstvo finansija	30 Fond namjenskih prihoda	16.000.000	20.034.826	20.034.826	20.034.826	20.034.826	20.034.826	20.034.826
	10 Budžetski prihodi	1.256.308.653	1.333.008.682	1.365.734.576	1.238.991.197	1.333.008.682	1.365.734.576	1.238.991.197
	Ukupno	1.272.308.653	1.353.043.508	1.385.769.402	1.259.026.023	1.353.043.508	1.385.769.402	1.259.026.023
1603 Porezna uprava	10 Budžetski prihodi	55.044.572	70.753.880	68.481.978	71.327.235	57.000.794	57.231.418	57.385.029
1604 Finansijska policija	10 Budžetski prihodi	1.988.730	2.490.202	2.392.832	2.384.132	2.137.232	2.049.320	2.053.449

BUDŽETSKI KORISNIK	IZVORI SREDSTAVA	BUDŽET 2022	ZAHTEVI BUDŽETSKIH KORISNIKA			UTVRĐENI LIMITI PRIJEDLOG		
			2023	2024	2025	2023	2024	2025
1701 Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	10 Budžetski prihodi	26.878.204	23.599.709	18.311.562	18.823.420	21.970.752	17.420.752	17.920.752
	30 Fond namjenskih prihoda	13.500.000	13.500.000	13.500.000	13.500.000	13.500.000	13.500.000	13.500.000
	Ukupno	40.378.204	37.099.709	31.811.562	32.323.420	35.470.752	30.920.752	31.420.752
1801 Federalno ministarstvo prometa i komunikacija	30 Fond namjenskih prihoda	8.000.200	200	100	100	100	100	100
	10 Budžetski prihodi	287.324.990	254.571.938	254.884.357	254.569.643	183.340.588	183.632.257	183.724.171
	Ukupno	295.325.190	254.572.138	254.884.457	254.569.743	183.340.688	183.632.357	183.724.271
2001 Federalno ministarstvo zdravstva	10 Budžetski prihodi	109.965.536	169.694.150	171.764.150	172.759.176	110.256.160	109.691.160	109.676.160
	30 Fond namjenskih prihoda	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000
	Ukupno	110.965.536	170.694.150	172.764.150	173.759.176	111.256.160	110.691.160	110.676.160
2002 Zavod za javno zdravstvo Federacije Bosne i Hercegovine	10 Budžetski prihodi	20.928.088	22.379.582	22.421.436	22.389.830	21.338.021	21.522.536	21.522.536
* 2201 Federalno ministarstvo trgovine	10 Budžetski prihodi	1.603.599	2.037.919	1.850.707	1.999.878	1.679.851	1.671.230	1.667.610
2301 Federalno ministarstvo prostornog uređenja	10 Budžetski prihodi	16.333.529	84.844.103	83.087.660	86.556.824	14.316.325	13.552.420	13.560.457
	30 Fond namjenskih prihoda	3.066.550	2.180.000	2.280.000	2.038.660	2.180.000	2.280.000	2.038.660
	Ukupno	19.400.079	87.024.103	85.367.660	88.595.484	16.496.325	15.832.420	15.599.117
2401 Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva	10 Budžetski prihodi	112.866.221	132.305.761	148.190.240	186.116.323	113.669.896	113.713.262	113.690.354
	30 Fond namjenskih prihoda	1.101.000	2.638.535	2.638.535	2.638.535	1.101.000	1.101.000	1.101.000
	Ukupno	113.967.221	134.944.296	150.828.775	188.754.858	114.770.896	114.814.262	114.791.354
2501 Ustavni sud FBiH	10 Budžetski prihodi	2.153.172	2.584.747	2.717.192	2.973.220	1.730.148	1.755.325	1.852.141
2601 Vrhovni sud FBiH	10 Budžetski prihodi	9.652.508	13.601.602	13.875.969	14.431.408	9.209.300	9.618.150	10.030.443
2602 Sudska policija	10 Budžetski prihodi	24.303.699	28.733.000	30.301.616	30.193.969	23.757.570	25.067.975	24.983.216
2801 Federalno tužilaštvo FBiH	10 Budžetski prihodi	3.383.098	5.841.845	5.982.059	6.083.742	3.555.330	3.727.530	4.073.459
2901 Federalno pravobranilaštvo	10 Budžetski prihodi	1.771.660	2.968.969	2.880.094	4.817.019	1.729.804	1.743.814	2.146.159
3201 Federalno ministarstvo za pitanja boraca i invalida odbrambeno- oslobodilačkog rata	10 Budžetski prihodi	356.706.534	359.242.363	360.165.082	360.008.471	357.235.258	358.335.258	358.235.258
3301 Federalna uprava za geodetske i imovinsko- pravne poslove	10 Budžetski prihodi	5.061.247	5.061.247	5.061.247	5.061.247	5.021.700	4.871.700	4.871.700
3401 Federalni zavod za statistiku	10 Budžetski prihodi	8.951.956	18.793.418	13.337.413	34.305.600	16.343.536	11.679.116	33.596.055
3501 Federalni hidrometeorološki zavod	10 Budžetski prihodi	2.730.960	3.477.730	3.179.210	3.197.850	2.927.300	2.926.800	2.926.800
3601 Arhiv FBiH	10 Budžetski prihodi	504.828	677.951	659.789	654.923	523.406	524.763	533.607
	30 Fond namjenskih prihoda	14.000	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000	24.000
	Ukupno	518.828	701.951	683.789	678.923	547.406	548.763	557.607

BUDŽETSKI KORISNIK	IZVORI SREDSTAVA	BUDŽET 2022	ZAHTJEVI BUDŽETSKIH KORISNIKA			UTVRĐENI LIMITI PRIJEDLOG		
			2023	2024	2025	2023	2024	2025
3701 Federalni zavod za programiranje razvoja	10 Budžetski prihodi	787.198	804.261	825.930	807.480	780.760	787.460	786.360
3801 Federalna direkcija robnih rezervi	10 Budžetski prihodi	22.873.047	6.724.039	6.624.838	6.501.566	5.696.478	5.502.578	5.506.378
4401 Ured za reviziju institucija u FBiH	10 Budžetski prihodi	5.452.903	5.823.347	6.092.881	6.317.344	5.823.347	6.092.881	6.317.344
	20 Fond prihoda po posebnim propisima (Vlastiti prihod)	48.000	48.000	48.000	48.000	48.000	48.000	48.000
4601 Federalna uprava za civilnu zaštitu	10 Budžetski prihodi	39.367.030	74.182.000	13.412.000	13.412.000	40.095.694	9.876.680	9.912.847
	30 Fond namjenskih prihoda	7.600.000	5.700.000	5.700.000	5.700.000	5.748.000	5.650.000	5.650.000
	Ukupno	47.015.030	79.930.000	19.160.000	19.160.000	45.891.694	15.574.680	15.610.847
4603 Štab civilne zaštite	10 Budžetski prihodi	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000	60.000
4701 Gender centar FBiH	10 Budžetski prihodi	418.981	462.495	443.978	445.753	395.791	397.349	398.904
4901 Federalna novinska agencija	10 Budžetski prihodi	2.887.127	4.179.609	4.240.089	4.224.582	3.193.180	3.114.616	3.092.251
5001 Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	10 Budžetski prihodi	10.969.370	21.754.518	21.731.432	21.731.604	11.019.588	10.975.372	10.976.994
5101 Federalno ministarstvo rada i socijalne politike	10 Budžetski prihodi	292.602.775	352.603.104	360.588.981	367.938.380	346.044.667	348.929.857	351.243.265
5102 Federalni zavod za penzijsko/mirovinsko osiguranje	10 Budžetski prihodi	2.548.614.515	2.993.493.271	3.124.171.415	3.245.139.271	2.990.094.044	3.118.126.707	3.236.809.776
5201 Federalno ministarstvo kulture i sporta	10 Budžetski prihodi	28.702.012	29.412.390	29.347.390	29.307.390	28.046.900	27.986.676	27.992.081
5301 Federalno ministarstvo raseljenih osoba i izbjeglica	10 Budžetski prihodi	48.177.289	49.117.254	50.210.667	50.803.306	48.368.380	48.328.969	48.339.612
5401 Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke	10 Budžetski prihodi	11.482.670	11.373.342	12.178.477	12.739.629	6.237.251	6.283.773	6.243.333
5501 JU Centar za edukaciju sudija i tužilaca	10 Budžetski prihodi	662.606	811.069	819.168	823.444	684.267	683.366	684.644
5601 Agencija za državnu službu	10 Budžetski prihodi	2.661.152	2.825.819	3.003.847	3.160.082	2.585.023	2.598.415	2.617.700
5602 Odbor državne službe za žalbe	10 Budžetski prihodi	582.065	580.899	573.536	579.132	568.669	562.306	568.802
5701 Federalni zavod za geologiju	10 Budžetski prihodi	1.231.570	1.620.000	2.211.800	1.653.600	1.382.300	1.310.300	1.310.300
5801 Federalni zavod za agropedologiju	10 Budžetski prihodi	1.316.667	1.479.245	1.424.991	1.425.770	1.374.754	1.323.950	1.319.139
5901 Federalni zavod za poljoprivredu Sarajevo	10 Budžetski prihodi	2.118.296	3.110.684	2.781.350	2.925.930	2.060.165	2.136.362	2.215.870
	10 Budžetski prihodi	2.121.626	4.250.000	4.250.000	4.310.000	2.216.697	2.224.490	2.232.323
6001 Federalni agromediterranski zavod Mostar	20 Fond prihoda po posebnim propisima (Vlastiti prihod)	290.000	460.000	460.000	500.000	287.000	287.000	287.000
	Ukupno	2.411.626	4.710.000	4.710.000	4.810.000	2.503.697	2.511.490	2.519.323
6101 Federalno ministarstvo okoliša i turizma	30 Fond namjenskih prihoda	100.600	150.600	150.600	150.600	150.600	150.600	150.600
	10 Budžetski prihodi	8.116.225	20.341.222	28.988.222	34.988.222	8.174.044	8.258.018	8.346.192
	Ukupno	8.216.825	20.491.822	29.138.822	35.138.822	8.324.644	8.408.618	8.496.792
6201 Federalna uprava za inspeksijske poslove	10 Budžetski prihodi	9.182.274	10.676.543	10.522.854	10.810.104	9.760.412	9.802.778	9.811.632
6301 Agencija za reviziju privatizacije u Federaciji BiH	10 Budžetski prihodi	576.386	645.990	689.140	735.750	608.808	611.370	613.943
6401 Federalna agencija za upravljanje oduzetom imovinom	10 Budžetski prihodi	1.118.950	1.549.255	1.627.578	1.744.855	965.550	965.550	965.550
UKUPNO		5.597.618.777	6.394.474.933	6.514.227.712	6.564.941.300	6.035.717.708	6.156.651.174	6.152.296.605
SVEUKUPNO		5.597.618.777	6.394.474.933	6.514.227.712	6.564.941.300	6.035.717.708	6.156.651.174	6.152.296.605

Izvor: Federalno ministarstvo finansija

Popis tabela i grafikona

Naziv tabela i grafikona	Strana
Tabele:	
Tabela 2.1. Pregled projekcija stopa realnog rasta za period 2021.-2023. godina	12
Tabela 2.2. Stope rasta realnog BDP-a za zemlje Zapadnog Balkana	13
Tabela 2.3. Projekcije stope rasta potrošačkih cijena za zemlje Zapadnog Balkana	14
Tabela 2.4. Makroekonomski pokazatelji BiH	20
Tabela 2.5. Procjena BDP-a Federacije BiH za period 2022.-2025. godina	24
Tabela 2.6. Zbirni pregled ulaganja u projekte u implementaciji FBIH u periodu 2023.-2025. godine po DAC sektorima	26
Tabela 3.1. Konsolidirani pregled naplate javnih prihoda u Federaciji BiH 2021/2020 g.	31
Tabela 3.2. Konsolidirana revidirana projekcija ukupnog okvira javnih prihoda u Federaciji BiH za 2022. g. i projekcije za period 2023-2025. g.	33
Tabela 3.3. Ostvarenja prihoda od indirektnih poreza za Federaciju BiH 2021/2020. g.	34
Tabela 3.4. Revidirana projekcija prihoda od indirektnih poreza za Federaciju BiH za 2022. g. i projekcije za period 2023-2025. g.	35
Tabela 3.5. Naplata prihoda od poreza na dobit u Federaciji BiH 2021/2020. g.	38
Tabela 3.6. Revidirana projekcija prihoda od poreza na dobit u Federaciji BiH za 2022. g. i projekcije za period 2023-2025. g.	39
Tabela 3.7. Naplata prihoda od poreza na dohodak u Federaciji BiH 2021/2020. g.	40
Tabela 3.8. Revidirana projekcija prihoda od poreza na dohodak u Federaciji BiH za 2022. g. i projekcije za period 2023-2025. g.	40
Tabela 3.9. Naplata prihoda od obaveznih socijalnih doprinosa u Federaciji BiH 2021/2020. g.	42
Tabela 3.10. Revidirana projekcija prihoda od obaveznih socijalnih doprinosa u Federaciji BiH za 2021. g. i projekcije za period 2022-2024. g.	43
Tabela 3.11. Konsolidirani pregled naplate prihoda Budžeta Federacije BiH 2021/2020. g.	44
Tabela 3.12. Revidirana projekcija prihoda Budžeta Federacije BiH za 2022. g. i projekcije za period 2023.- 2025. g.	47
Tabela 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2019. - 2022. godine	53
Tabela 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2023. – 2025. godine	54
Tabela 4.3. Plate, naknade, doprinosi i broj zaposlenih u periodu 2021. – 2025. godina	58
Tabela 4.4. Rashodi po ekonomskoj klasifikaciji za period 2021. - 2025. godine	64
Tabela 4.5. Zbirni rashodi i izdaci gradova i općina (izvršenje 2021., plan 2022., projekcije 2023. -2025.)	66
Tabela 4.6. Zbirni rashodi i izdaci kantona (izvršenje 2021., plan 2022., projekcije 2023. - 2025.)	68
Tabela 4.7. Finansijski planovi vanbudžetskih fondova (izvršenje 2021., plan 2022., projekcije 2023. -2025.)	70
Tabela 4.8. Konsolidovani prikaz rashoda za sve nivoe vlasti u Federaciji BiH	71
Tabela 4.9. Stanje duga u FBIH na dan 31.12. po godinama, u mil. KM	72
Tabela 4.10. Stanje duga u Federaciji na dan 31.12.2021. godine, u mil. KM	73
Tabela 4.11. Stanje duga za koji obavezu izmirenja ima Vlada FBIH , u mil. KM	74

Tabela 4.12. Stanje duga Vlade FBiH po godinama, izuzimajući vanjski dug prenesen na krajnje dužnike, u mil. KM	74
Tabela 4.13. Struktura i kretanje unutrašnjeg duga Vlade FBiH po godinama, u mil. KM	75
Tabela 4.14. Nedospjeli dug na dan 31.12.2021. godine po emitovanim trezorskim zapisima FBiH, u KM	76
Tabela 4.15. Nedospjeli dug na dan 31.12.2021. god. po emitovanim obveznicama BiH, u KM	76
Tabela 4.16. Projekcije otplate unutrašnjeg duga u periodu 2022.- 2025. godina, u mil. KM	78
Tabela 4.17. Stanje vanjskog duga u periodu 2016. - 2021. godina, u mil. KM	79
Tabela 4.18. Otplate vanjskog duga u 2021. godini, u mil. KM	80
Tabela 4.19. Projekcija otplate vanjskog duga u periodu 2022. – 2025. godine, u mil. KM, uključujući i dug koji je supsidijarno prenesen na krajnje korisnike	80
Tabela 5.1. Projekcije Budžeta Federacije BiH za naredne tri godine	84
Tabela 5.2. Pregled najvećih zahtjeva po budžetskim korisnicima	87
Tabela 5.3. Pregled sažetih sektorskih gornjih granica rashoda Federacije BiH za razdoblje 2023. – 2025. godina	89
Tabela 5.4. Unakrsni pregled gornje granice rashoda po sektorima za razdoblje 2023. - 2025	93
Tabela 5.5. Utvrđeni limiti za budžetske korisnike	94
Grafikoni:	
Grafikon 2.1. Nominalni i realni iznosi BDP-a FBiH za period 2018.-2021. godina	16
Grafikon 2.2. Stope realnog i nominalnog rasta BDP FBiH za period 2018.-2021. godina	17
Grafikon 2.3. Vanjskotrgovinski bilans FBiH (2018.- 2021. godina)	18
Grafikon 2.4. Tržište rada FBiH za period 2018.-2021. godina	19
Grafikon 2.5. Bruto/neto plate u FBiH za period 2018.-2021. godina	19
Grafikon 2.6. Uvoz, izvoz, trgovinski deficit i procenat pokrivenosti uvoza izvozom, za period I-IV 2022. godine	23
Grafikon 2.7. Stope kretanja cijena za period I-IV 2022. godine	23
Grafikon 3.1. Trend naplate javnih prihoda u Federaciji BiH 2021/2020 g. (%)	30
Grafikon 3.2. Prognozirani trend kretanja ukupnih javnih prihoda u Federaciji BiH po kategorijama u periodu 2022 - 2025. g. (BAZA: prethodna godina)	32
Grafikon 3.3. Prognozirani trend kretanja prihoda Budžeta Federacije BiH po kategorijama u periodu 2022.- 2025. g. (BAZA: prethodna godina)	45
Grafikon 4.1. Struktura javne potrošnje za period 2019. - 2022. godine	53
Grafikon 4.2. Projekcija budžetske potrošnje za period 2023. – 2025. godine	55
Grafikon 4.3. Projekcije učešća pojedinih rashoda i izdataka u ukupnoj javnoj potrošnji u 2023 godini	56
Grafikon 4.4. Prikaz izdataka za materijal, sitni inventar i usluge za period 2019. - 2025. godina	58
Grafikon 4.5. Projekcija tekućih transfera za 2023. godinu	59
Grafikon 4.6. Projekcija kapitalnih transfera za 2023. godinu	62
Grafikon 4.7. Grafički prikaz projekcije iznosa transfera za period 2023.- 2025.godine	62
Grafikon 4.8. Rashodi i izdaci gradova i općina Federacije BiH u periodu 2021. - 2025.	66
Grafikon 4.9. Rashodi i izdaci kantona Federacije BiH u periodu 2021. - 2025.	68

Grafikon 4.10. Ukupni konsolidovani rashodi i izdaci svih nivoa vlasti u Federaciji BiH u periodu 2021. – 2025.	71
Grafikon 4.11. Kretanje unutrašnjeg duga Federacije BiH u periodu 2016 – 2021.	75
Grafikon 4.12. Struktura vanjskog duga u FBiH po kreditorima 31.12.2021.godine, u mil. KM	79
Grafikon 5.1. Prikaz projekcije ukupnih rashoda po sektorima za period 2023.-2025. godina	92

UVODNO IZLAGANJE

Dokument okvirnog proračuna Federacije BiH za period 2023.-2025. godina

Sukladno Zakonu o proračunima Federacije BiH, sačinjen je Dokument okvirnog proračuna Federacije BiH za razdoblje 2023.-2025. godine koji sadrži makroekonomske projekcije, prognoze proračunskih sredstava i izdataka proračunskih korisnika Federacije BiH za tekuću i naredne dvije fiskalne godine i na kojem se zasniva priprema i izrada proračuna Federacije BiH i nižih nivoa vlasti.

Projekcije osnovnih makroekonomskih indikatora su sačinjene prije svega na osnovu projekcija Direkcije za ekonomsko planiranje Vijeća ministara BiH te projekcija renomiranih međunarodnih finansijskih institucija, odnosno MMF-a, Svjetske banke i Europske komisije.

Navedene preliminarne projekcije rasta indikatora su sačinjene u okolnostima postpandemijskog oporavka ekonomija generalno, uključujući i ekonomiju naše zemlje s jedne strane, i zaoštavanja geopolitičke situacije izazvane rusko-ukrajinskim ratom s druge strane.

Uz još uvijek prisutnu pandemiju, svijet se našao pred novim izazovima. Većina zemalja, posebice zemlje u razvoju gdje spada i BiH-a, se danas suočavaju sa rekordnim rastom cijena energenata i hrane na svjetskom tržištu, nezapamćenom inflacijom, poremećajima u lancima opskrbe i otežanom inozemnom trgovinom. Unatoč tomu, projicira se da će trend ekonomskog oporavka započet u prošloj 2021. godini, biti nastavljen i u tekućoj godini ali po nešto nižim stopama.

Tako za 2022. god. MMF i Europska komisija projiciraju rast svjetske ekonomije od 3,6%, odnosno 3,2% respektivno. Projekcije rasta ekonomija EU i Euro zone od strane MMF-a i Europske komisije su prilično ujednačene i kreću se za EU od 2,7% do 2,9%, te za Euro zonu od 2,7 do 2,8%.¹

Za zemlje Zapadnog Balkana za razdoblje 2022.-2024. god. Svjetska banka projicira sporiji realni rast BDP-a po prosječnoj stopi od 3,1% što će uveliko ovisiti od daljeg tijeka rusko-ukrajinskog sukoba i negativnih posljedica istog.²

Prema projekcijama DEP-a BiH će u tekućoj 2022. god. ostvariti umjereni realni ekonomski rast od 2,1%, dok MMF³ i Svjetska banka⁴ očekuju nešto veći ekonomski rast po realnim stopama od 2,4%, odnosno 2,7% respektivno.

Za Federaciju BiH se u 2022. god. također, usljed prethodno navedenih dešavanja, očekuje niži realni rast ekonomije od 2,5%, dok se u narednom razdoblju od 2023.-2025. godine projicira rast ekonomije od 3,2%, 3,1% i 3,6% respektivno pod pretpostavkom poboljšanja gospodarskih kretanja u našoj zemlji i u njenom okruženju.

¹ MMF: World economic outlook, April 2022.; EK: European economic forecast, Spring 2022.

² Svjetska banka: Redovni ekonomski izvještaj, broj 21, proljeće 2022. godine

³ MMF: World Economic Outlook, Full Report, April 2022

⁴ Svjetska banka: Redovni ekonomski izvještaj, broj 21, proljeće 2022. godine.

Za tekuću 2022. godinu projicira se značajan rast konsolidiranih javnih prihoda Federacije BiH od 7,4% u odnosu na prethodnu godinu i isti će iznositi 10.683,9 mil. KM. Za naredno srednjoročno razdoblje 2023.-2025. god. predviđa se nastavak stabilnog rasta naplate prihoda po prosječnoj stopi od 3,6% koji će ovisiti od budućih dešavanja na nivou globalne i domaće ekonomije.

Ukupna planirana potrošnja, koja pored rashoda uključuje i otplate unutarnjeg i vanjskog duga, za 2022. godinu iznosi 5.597,6 mil. KM i veća je za 17,5% u odnosu na potrošnju u prethodnoj godini. Najveće učešće u potrošnji imaju tekući i kapitalni transferi od 72,7% a odnose se na transfere pojedincima, subvencije privatnim poduzećima i poduzetnicima, te transfere neprofitnim organizacijama i drugim nivoima vlasti i fondovima. U 2023. godini se projicira povećanje javne potrošnje za 7,8% u odnosu na prethodnu godinu, odnosno 6.035,7 mil. KM ili 22,1% BDP-a Federacije, dok se javna potrošnja u 2024. godini projicira u iznosu od 6.156,7 mil. KM ili 21,6% BDP-a, i u 2025. godini u iznosu od 6.152,3 mil. KM ili 20,5% BDP-a Federacije.

Najnovija dešavanja na međunarodnoj političkoj sceni su uzrokovala rekordno povećanje cijena u čitavom svijetu, pa tako i kod nas, posebice naftnih derivata i osnovnih životnih namirnica što predstavlja neočekivani udar na standard stanovništva, posebice na standard ugroženih kategorija. Za našu zemlju DEP u 2022. god. očekuju rekordnu inflaciju od 6%, odnosno MMF i Svjetska Banka inflaciju od 6,5%. Dok DEP za razdoblje 2023.-2025. god., pod pretpostavkom normaliziranja prilika u međunarodnom okruženju kao i unutar zemlje, projicira prosječan rast cijena od 1,7%, Svjetska Banka projicira veću inflaciju za 2023. godinu odnosno 2,3%, te nisku inflaciju od 0,5% u 2024. godini.

Kako bi se ublažio i smanjio utjecaj inflacije u narednom srednjoročnom razdoblju, mjere fiskalne politike će biti usmjerene na zaštitu radnih mjesta, povećanje produktivnosti poslovnih subjekata, smanjenje ili ukidanje naknada i taksi koje opterećuju gospodarske aktivnosti te poticanje istraživanja i razvoja i podršku prihodima domaćinstava, posebice socijalno najugroženijim kategorijama stanovništava.

Prioriteti djelovanja Vlada Federacije BiH u narednom periodu su definirani Programom ekonomskih reformi Federacije BiH za period 2022.-2024. godina⁵. Kao jedan od najznačajnijih prioriteta navodi se daljni napredak u oblasti upravljanja javnim financijama u Federaciji BiH, zbog čega je Vlada Federacije BiH donijela Strategiju reforme upravljanja javnim financijama u Federaciji BiH za period 2021.-2025. god.⁶, koja pruža integrirani okvir za efikasno, efektivno i transparentno korištenje raspoloživih javnih resursa u skladu sa EU i međunarodnim standardima.

S ciljem efikasnog upravljanja javnim financijama u oblasti javnih rashoda, u planu su mjere racionalizacije istih i stvaranja fiskalnog prostora za jačanje investicijskih ulaganja kao jedne od glavnih odrednica ekonomskog rasta. Do sada su privatne investicije imale veće učešće od javnih što bi se u narednom razdoblju trebalo promijeniti, a za što je neophodno pojačati napore u procesu euopskih integracija što će omogućiti bolju dostupnost međunarodnim financijskim sredstvima. Jedan od

⁵ 311. Sjednica Vlade FBiH od 14.4.2022. godine

⁶ 260. sjednica Vlade FBiH, 25.03.2021. godine

ključnih ciljeva Vlade Federacije BiH je osigurati likvidnost i stabilnost proračuna što je garancija za redovite isplate mirovina, braniteljskih, socijalnih i drugih naknada i davanja za koje su sredstva predviđena proračunom Federacije BiH.

U sadašnjem turbulentnom okruženju Vlada Federacije BiH se suočava sa brojnim izazovima, te je iznimno važno efikasno upravljanje javnim financijama, odnosno javnim prihodima i rashodima. Projekcije istih su u predmetnom dokumentu izrađene na osnovu realnih vjerojatnosti u prikupljanju javnih prihoda i utvrđivanja stvarnih troškova pod pretpostavkom nastavka postpandemijskog oporavka gospodarstva i stabiliziranja političke i ekonomske situacije u zemlji i svijetu.

S obzirom da dokument Globalni okvir fiskalne bilance u Bosni i Hercegovini za period 2023.-2025. godina još nije usvojen, i da je novim Zakonom o proračunima predviđeno usvajanje DOP-a i u slučaju kad Globalni fiskalni okvir nije usvojen, nakon što Fiskalno vijeće Bosne i Hercegovine usvoji navedeni dokument Federalno ministarstvo financija će u slučaju potrebe revidirati predmetni DOP te isti dostaviti Vladi Federacije BiH na razmatranje i usvajanje.

Vladi Federacije BiH, predlaže se da na današnjoj sjednici donese zaključak o usvajanju planiranih prihoda i primitaka, rashoda i izdataka za naredno srednjoročno razdoblje, odnosno usvajanje Dokumenta okvirnog proračuna Federacije BiH za razdoblje 2023.-2025. godina.